

พรรณไม้ในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

พรรณไม้ ในกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

พรรณไม้ในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

หนังสือชุด โครงการศึกษารวบรวมข้อมูลสารสนเทศ และแผนที่ความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรทางทะเล ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

พิมพ์ครั้งที่ 1 : พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 จำนวน 1,000 เล่ม

ISBN 978-974-286-700-3

จัดพิมพ์และเผยแพร่โดย ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง
กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
158 หมู่ที่ 8 ตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90100
โทรศัพท์ 074307079 แฟกซ์ 074312557

ที่ปรึกษา

ประวิม วุฒิสินธุ์ รองอธิบดี กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
วรรณเกียรติ กับทิมแสวง ผู้อำนวยการ สถาบันวิจัยทรัพยากรทางทะเล ชายฝั่งทะเล และป่าชายเลน

ผู้อำนวยการโครงการ

สุพจน์ จันทรารณศิลป์ ผู้อำนวยการ ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง

คณะกรรมการ

จรัสศรี อ่างต้นญา สุภาพร ongsara รัชณี พุทธรักษา
จิรารัตน์ เรียมเจริญ สันติ นิลวัฒน์

บรรณาธิการ

กิติเชษฐ ศรีดิษฐ ปัทมากรณ์ ทมาตัญญู และศักดิ์อนันต์ ปลากอง

เนื้อหา

กิติเชษฐ ศรีดิษฐ อัญชญา ประเทพ ชูเกียรติ ละอองผล
ธรรมรัตน์ พุทธรไทย พลวัตร ภัทรกุลพิสุทธิ และเจนจรรย์ อินอุทัย

บริหารจัดการโครงการ

หน่วยวิจัยปะการังและสัตว์พื้นทะเล

สถานวิจัยความเป็นเลิศความหลากหลายทางชีวภาพแห่งคาบสมุทรไทย

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

พิมพ์ที่ ใจ ดีไซน์ | i-designs tel. 08-9876-3663

โครงการศึกษารวบรวมข้อมูลสารสนเทศ และแผนที่ความหลากหลาย ทางชีวภาพและทรัพยากรทางทะเล กลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

หัวหน้าโครงการ นายศักดิ์อนันต์ ปลายทอง

คณะทำงานฝ่ายวิชาการ

รองศาสตราจารย์ ดร. พรศิลป์ พลพันธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. กิติเชษฐ์ ศรีติเชฐ

รองศาสตราจารย์ ศุภฤกษ์ วัฒนสิทธิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาระ บำรุงศรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัญชณา ประเทพ

ดร. ศันสรียา วัจนกุลกูร

ดร. จารุวัฒน์ นกิตะภัก

ดร. สุปยิตต์ย์ ไม้แพ

ดร. รุจินาก ศรีวุ่น

ดร. นาวิ ทนุอนันต์

นางสาวพรรณณี สอาดฤทธิ์

นายชูเกียรติ ละอองพล

นายธรรมรัตน์ พุทธไทย

นายพลวัตร กัทรกุลพิสุทธ

นางสาวเจนจรรย์ อินอุทัย

นางสาววัลลภา ศิริจันทร์

นางสาวศิริพร ทองนุ่น

นางสาววรรณษา เรืองแก้ว

นางสาววาทีณี จุกอง

นายสุนทร การพันธุ์

นางสาวเดือนจิต ศรีทองช่วย

นายพีพัฒน์ สร้อยสุข

นางสาวอริยา เดชธรราด

นายทนงศักดิ์ จงศิริ

นายภูริพงษ์ เมฆสุวรรณ

นายวินัย ปรานสุข

นางสาวกรรอร วงษ์ท่าแพ

นางจินตนา ปลายทอง

นางสาวอุไรพร พิมพ์สาย

นายปิยะวัฒน์ สุขบางนพ

นางสาวทักขิขวัญ จันทร์ไสด

งานสารสนเทศภูมิศาสตร์

นางสาวพกาธิตน์ สุวรรณชาติศรี

นางสาวกรรณก เจริญมาศ

บริหารจัดการโครงการ

นางสาวปัทมาภรณ์ ทมคณัฏ

นางสาวดุชนฎี มะสันติ

นางสาวอร ศิลปสทิทวงศ์

นางสาวสิริลักษณ์ สุภธินันท์

นายมนต์ราช อินทรศิริ

ผู้จัดการโครงการ

เลขานุการโครงการ

คณะทำงาน

คณะทำงาน

ช่างศิลป์ และภาพวาด

คำนำ

ทะเลสาบสงขลาเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายของทรัพยากรทางน้ำทั้งพืช และสัตว์ มีสภาพแวดล้อมที่เป็นน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม ด้วยความหลากหลายของระบบนิเวศจึงส่งผลให้บริเวณนี้เป็นแหล่งที่อยู่ของสิ่งมีชีวิตมากมาย การจัดทำหนังสือสมุดภาพสำหรับการจำแนกชนิดสิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์น้ำที่สำคัญ จะมีส่วนช่วยให้นักเรียน นักศึกษา รวมถึงผู้ที่สนใจเรียนรู้ถึงลักษณะที่สำคัญของสิ่งมีชีวิตที่สามารถพบได้ในทะเลสาบสงขลา จะช่วยให้เกิดความสนใจที่จะค้นคว้าหาความรู้และเข้าใจถึงความสำคัญของระบบนิเวศในทะเลสาบสงขลา

หนังสือชุดโครงการศึกษารวบรวมข้อมูลสารสนเทศและแผนที่ความหลากหลายทางชีวภาพและทรัพยากรทางทะเล คู่มือทะเลสาบสงขลา ประกอบด้วยหนังสือ 5 เล่ม คือ พรรณไม้ แผลงก่ตอน สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง สัตว์มีกระดูกสันหลัง และปลา เพื่อเป็นหนังสืออ้างอิงการศึกษาด้านความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต สร้างความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญของระบบนิเวศที่สำคัญภายในทะเลสาบสงขลา อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในทะเลสาบสงขลาต่อไป

สุพจน์ จันทรการณศิริ

ผู้อำนวยการ

ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง

ความเป็นมา

ทะเลสาบสงขลา เป็นพื้นที่ที่มีนักวิจัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยต่างๆ เข้ามาทำงานมากที่สุด เป็นเข้าใหญ่ที่ใครๆ ก็ต้องมาทำงาน มีงานวิจัยนับพันเรื่องในทะเลสาบสงขลา

ด้วยเหตุนี้ ผมจึงไม่ทำงานทะเลสาบสงขลามาตั้งแต่ต้น

จนกระทั่ง ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง จังหวัดสงขลา ตั้งขึ้นมา และผู้อำนวยการศูนย์วิจัยฯ คุณสุพจน์ จันทร์ภรณ์ศิลป์ ทหารเรือร่วมกันว่า มีงานอะไรในทะเลสาบสงขลา ที่น่าจะทำบ้าง ขอให้เป็นงานที่ไม่มีใครทำ และเป็นประโยชน์ต่อการอนุรักษ์และการจัดการทะเลสาบสงขลา

เป็นโจทย์ที่ท้าทาย ที่ผมใช้เวลาไม่นานที่จะสืบค้นเรื่องราวต่างๆ ที่มีผู้ทำไว้แล้วในทะเลสาบสงขลา และผมก็พบความจริงว่า เรายังไม่มีหนังสือดีๆ ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิต และระบบนิเวศของทะเลสาบสงขลา เรามีงานวิจัยจำนวนมากที่ไม่ได้อามาใช้ประโยชน์ มีงานวิจัยจำนวนมาก ที่นักเรียน และประชาชนทั่วไปไม่มีวันเข้าถึง และไม่วันเข้าใจเนื้อหาเหล่านั้น

“Head but not Heart”

ในอีกมุมหนึ่ง เราก็มีหนังสือที่สร้างความตระหนัก สร้างความรักให้กับเยาวชนที่รักทะเลสาบสงขลา เน้นการสร้างอารมณ์และความรู้สึก โดยไม่ต้องใช้องค์ความรู้อะไรมากนัก

“Heart but not Head”

คำตอบ ที่ผมค้นพบคือ เรายังไม่มีหนังสือดี ที่ให้ความรู้สำหรับเยาวชนรอบทะเลสาบสงขลา เป็นหนังสือที่มีข้อมูลทางวิชาการที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ มุ่งเน้นการให้ความรู้ ความเข้าใจ เพื่อจะตระหนักถึงความสำคัญ และรักทะเลสาบสงขลาอย่างมีเหตุผล

“Head and Heart”

คำตอบนี้ ก็นำมาสู่การได้รับทุนจากศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง ให้ประมวลองค์ความรู้ และจัดทำหนังสือชุดใหญ่ของทะเลสาบสงขลา คือ คู่มือศึกษาระบบนิเวศทางน้ำที่สำคัญของทะเลสาบสงขลา จำนวน 5 เล่ม คือ ป่าชายเลน ทาดทราย แนวปะการัง ป่าพรุ และพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย เป็นหนังสือที่ยังสามารถใช้ได้กับพื้นที่ชุ่มน้ำ และชายฝั่งทะเลต่างๆ ทั่วประเทศ

นอกจากนี้ ยังมีหนังสือสมุดภาพพืชและสัตว์น้ำที่สำคัญในทะเลสาบสงขลา อีก 1 เล่ม สำหรับนักเรียน และเยาวชนในทะเลสาบสงขลา หนังสือทั้ง 6 เล่มนี้ ถูกจัดพิมพ์เป็นจำนวน 2,000 ชุด

มากพอสำหรับทุกโรงเรียนรอบทะเลสาบสงขลา

แต่เท่านั้นยังไม่พอ

ยังมีเนื้อหาอีกมาก ที่ยังทำไม่ได้สมบูรณ์ในการจัดทำหนังสือชุดแรก

ด้วยเหตุนี้ ผอ. สุพจน์ จันทรการณศิริ ปวี จึงเสนอของบประมาณจากกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผมจึงเชิญนักวิชาการที่เกี่ยวข้องทางด้านทรัพยากรทางน้ำ และชายฝั่ง ของสถานวิจัยความเป็นเลิศความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติสมุทรไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เข้ามาร่วมทำงานกับศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง เพื่อร่วมกันศึกษา และจัดทำหนังสือชุดใหม่ จำนวน 5 เล่ม ซึ่งมีรายละเอียดพืชและสัตว์น้ำที่สำคัญในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ตั้งแต่ พืชน้ำและพืชชายฝั่ง แพลงก์ตอน แมลงน้ำ สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง ปลา สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก สัตว์เลื้อยคลาน นก และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เป็นหนังสืออีกชุดหนึ่งที่ได้รับงบประมาณมาจากศูนย์วิจัย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง จังหวัดสงขลา ภายใต้โครงการศึกษารวบรวมข้อมูลสารสนเทศ และแผนที่ความหลากหลายทางชีวภาพและทรัพยากรทางทะเล ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ฐานข้อมูล และสารสนเทศภูมิศาสตร์ของทะเลสาบสงขลา ก็มีการทำกันมาเป็นเวลานาน มีหลายหน่วยงานดำเนินการ แต่สิ่งที่สำคัญที่ยังไม่มีหน่วยงานไหนทำ คือ การประมวลองค์ความรู้ต่างๆ ของทะเลสาบสงขลา กับระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เพื่อพัฒนาเข้าสู่ระบบช่วยตัดสินใจ

ภายใต้โครงการนี้ เรายังจัดทำฐานข้อมูลสิ่งมีชีวิตที่เราสำรวจได้ ผมรวบรวมเข้าไปกับฐานข้อมูล และสารสนเทศอื่นๆ ที่เคยมีหน่วยงานอื่นๆ ทำไว้แล้วรวมกันเป็น ข้อมูลสารสนเทศ และแผนที่ความหลากหลายทางชีวภาพและทรัพยากรทางทะเล ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

โครงการนี้จึงทำให้ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และสถานวิจัยความเป็นเลิศความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติสมุทรไทย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีฐานข้อมูลทะเลสาบสงขลาที่ดีที่สุดในประเทศไทย

สิ่งที่หน่วยงานอื่นๆ มี เรามีกิ่งหมด

แต่โครงการนี้ทำให้เรามีในสิ่งที่หน่วยงานอื่นไม่มี

ดังนั้น เราจึงไม่ได้เป็น แค่อีกหน่วยงานหนึ่งที่มาทำงานในทะเลสาบสงขลา

แต่เรามีเป้าหมายที่จะเป็น

“หน่วยงาน ที่มองความรู้และฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่ดีที่สุดของทะเลสาบ”

ศักดิ์อนันต์ ปรากฏอง

หัวหน้าโครงการ

คำขอบคุณ

นับแต่วันเริ่มต้นวางแผนการทำงาน จนถึงวันส่งต้นฉบับ 400 วันเต็ม กับการรวบรวมข้อมูล และภาพถ่ายที่เป็นปัจจุบันให้มากที่สุด จนมาเป็นหนังสือ 5 เล่ม จำนวนหน้ารวมกันมากกว่า 1,000 หน้า ด้วยงบประมาณที่เป็นค่าใช้จ่ายของทีมงานนักวิชาการในส่วนการดำเนินงานเก็บข้อมูลภาคสนามและในห้องปฏิบัติการ ทั้งค่าจ้าง วัสดุ อุปกรณ์ การเดินทางต่างๆ เพียงหนึ่งล้านสองแสนบาท ใช้ทีมงานนักวิชาการหลักจากหน่วยวิจัยต่างๆ รวม 7 หน่วยวิจัย ของสถานวิจัยความเป็นเลิศความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ สมุทรไทย และพิพิธภัณฑ์สถานธรรมชาติวิทยา 50 พรรษา สยามบรมราชกุมารี รวมกันมากกว่า 30 คน ทำงานในพื้นที่ 1,040 ตารางกิโลเมตร ของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

และยังมีนักวิชาการ ประชาชน และหน่วยงานต่างๆ ที่রাบข่าวหยิบยื่นข้อมูล ภาพถ่าย และความช่วยเหลือรูปแบบต่างๆ เข้ามาอีกเป็นเป็นจำนวนมาก เช่น

นักวิจัยจากหน่วยวิจัยปะการังและสัตว์พื้นทะเลทุกท่าน ที่ร่วมกันสำรวจข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ บริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง จังหวัดสงขลา ที่เอื้อเฟื้อตัวอย่างสัตว์น้ำ และข้อมูลเกี่ยวกับสัตว์น้ำจำพวกปลาในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ที่เอื้อเฟื้อสถานที่ และอำนวยความสะดวกในการสำรวจข้อมูล

คุณอุกกฤต สดภูมินทร์ จากสถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเล ชายฝั่งทะเล และป่าชายเลน ที่ให้คำปรึกษาในการจำแนกชนิดปลาในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

คุณบุญฤทธิ์ ทวีสุข ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสัตว์น้ำในทะเลน้อย และแนะนำแหล่งการทำประมงบริเวณทะเลน้อย ตลอดจนความรู้ต่างๆ ที่น่าสนใจและมีประโยชน์ต่อการจัดทำหนังสือเล่มนี้

แม้ว่าจะถือว่า หนังสือชุดนี้ครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุด ในเรื่องความหลากหลายของทะเลสาบสงขลา แต่นี่คือ หนังสือวิชาการที่ดีที่สุด ที่นักเรียน เยาวชน และประชาชนทุกระดับมีโอกาสเข้าถึงได้มากที่สุด

ทุกแรงกาย ทุกความคิด ทุกคำแนะนำ ทุกความร่วมมือ ทุกความช่วยเหลือ และทุกความปรารถนาดี ที่ต้องการสิ่งตอบแทนใดๆ จากทุกสารทิศ หลังโหลเข้ามามากมายจนเฝ้าจำดับ ไล่เรียงได้ทั้งหมด

คือ หัวใจที่สำคัญที่สุดของหนังสือชุดนี้

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	ก
ความเป็นมา.....	ข-ช
คำขอบคุณ.....	ค
สารบัญ.....	ศ
บทนำ.....	ม-ง
ข้อมูลทั่วไปทะเลสาบสงขลา.....	จ-ช
พรรณไม้ในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา.....	1-244
เอกสารอ้างอิง.....	245
ภาคผนวก.....	พ1-พ13

บทนำ

ทะเลสาบสงขลาเป็นทะเลสาบสามน้ำที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ลักษณะทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมที่หลากหลายทำให้ทะเลสาบสงขลา และพื้นที่ใกล้เคียงเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายของระบบนิเวศทางน้ำ ตั้งแต่น้ำจืดที่อยู่ในสภาพพรุ (Swamp) ทางตอนบนของทะเลสาบ ได้แก่ พรุต่างๆ ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุง ต่อเนื่องมายังพื้นที่น้ำจืดที่เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในระดับนานาชาติ ได้แก่ ทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง ต่อเนื่องมายังทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง เป็นพื้นที่ที่ได้รับอิทธิพลของน้ำจืด และน้ำทะเล เกิดสภาพเป็นชวากทะเล (Estuary) ขนาดใหญ่ พบพรรณไม้ป่าชายเลน ทุ่งน้ำทะเล และสัตว์น้ำกร่อยหลายชนิดที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ตลอดจนสิ่งมีชีวิตชนิดใหม่ๆ ของโลกหลายชนิด เมื่อไล่ออกมาถึงบริเวณปากทะเลสาบ ตลอดชายฝั่งทะเลยังพบระบบนิเวศหาดทรายและป่าชายหาดตลอดชายฝั่ง อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช หาดทรายแก้ว หาดเก้าเส้ง หาดสมิหลา จังหวัดสงขลา

ปัจจุบันความหลากหลายของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในทะเลสาบสงขลา อยู่ในสภาพเสื่อมโทรม สืบเนื่องจากหลายสาเหตุด้วยกัน เช่น เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ที่ดินในบริเวณที่ราบสูงของลุ่มน้ำ การปล่อยน้ำเสียจากชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม และการเพาะเลี้ยงสัตว์ทะเล ปัญหาสำคัญที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันคือ การใช้เครื่องมือประมงที่หนาแน่นและผิดกฎหมาย ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุที่ทำให้สภาวะทรัพยากรสัตว์น้ำและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ในอดีตมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมากมาย แต่ข้อมูลที่มีอยู่กระจัดกระจายและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในการบริหารจัดการทรัพยากรให้ยั่งยืน มีความจำเป็นต้องมีข้อมูลที่ครอบคลุมและชัดเจน

ดังนั้นจำเป็นต้องมีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและรวบรวมข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ จัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศและแผนที่ความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อย่างละเอียด และบูรณาการข้อมูลเพื่อสามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการ อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากร เพื่อให้สามารถนำทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

ข้อมูลทั่วไป ทะเลสาบสงขลา

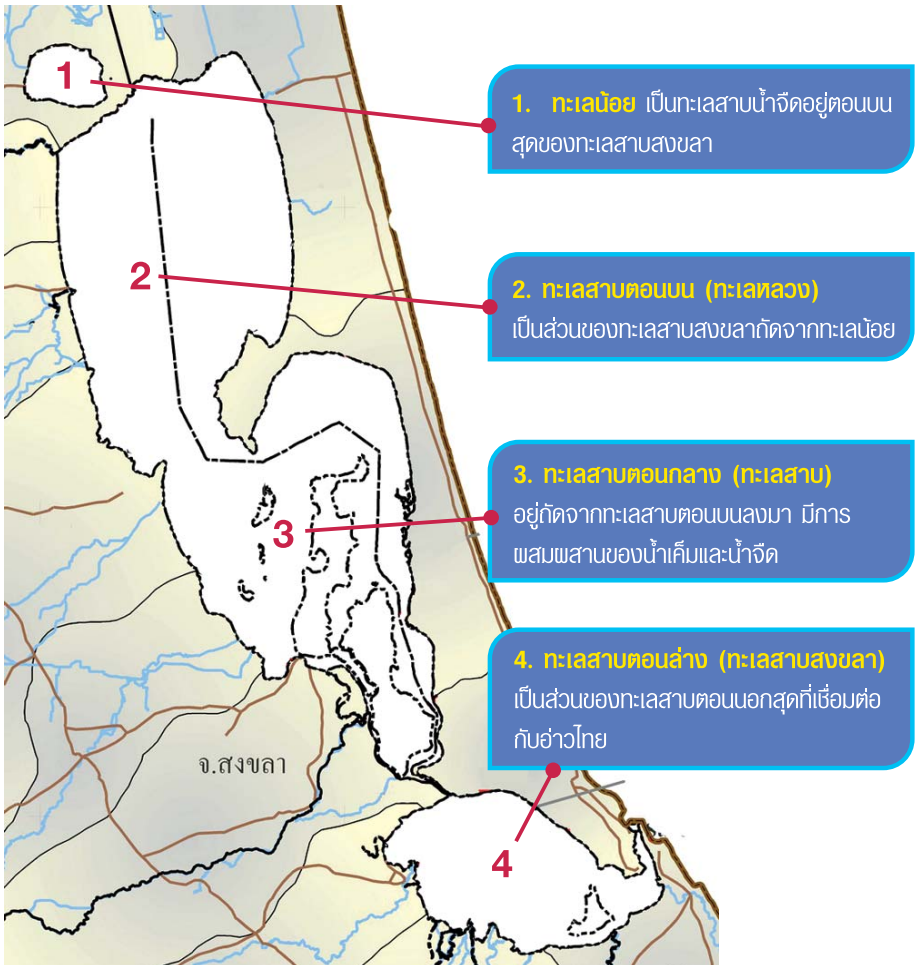
ข้อมูลทั่วไปทะเลสาบสงขลา

ทะเลสาบสงขลา เป็นทะเลสาบสามน้ำที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดสงขลา พัทลุง และนครศรีธรรมราช ในตำแหน่งเส้นแวง 100 องศา 4 ลิปดาตะวันออก และเส้นรุ้ง 7 องศา 5 ลิปดาเหนือ ปากทะเลสาบติดต่อกับอ่าวไทยในเขตอำเภอเมืองสงขลา ระดับน้ำลึกประมาณ 1-2 เมตร ลักษณะตอนกลางเป็นที่ลุ่มต่ำคล้ายขอบกระทะ มีลำคลองหลายสายไหลลงสู่ทะเลสาบแห่งนี้ ความเค็มของน้ำมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทั้งนี้เนื่องจากน้ำมีการผสมกับน้ำทะเลที่เอ่อเข้ามาเป็นระยะๆ

ทะเลสาบสงขลา มีพื้นที่ประมาณ 1,040 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 616,750 ไร่ ความกว้างจากทิศตะวันตกไปทิศตะวันออกประมาณ 20 กิโลเมตร ส่วนความยาวจากทิศเหนือไปยังทิศใต้ประมาณ 75 กิโลเมตร (กองวิเคราะห้พละกร:ทบ, 2522; Yokokawa,1984; Tookvinas and Sirimontaporn,1988)

ทะเลสาบสงขลา มีสภาพทางนิเวศวิทยาที่หลากหลาย เนื่องจากเป็นที่ไหลรวมกันของต้นน้ำ ลำคลองเล็กๆ มากมายและยังมีทางออกสู่ทะเลอ่าวไทย ปริมาณและสภาพน้ำในทะเลสาบขึ้นอยู่กับน้ำจืดที่ ไหลลงมาและน้ำเค็มจากทะเลหนุนเข้ามา ซึ่งในฤดูน้ำหลากประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคมจะมีน้ำจืด ไหลลงสู่ทะเลสาบปริมาณมาก จึงไปผลักดันน้ำเค็มออกสู่อ่าวไทย ในช่วงนี้น้ำในทะเลสาบจะขุ่นและเป็นน้ำจืด แต่เมื่อถึงฤดูแล้งปริมาณน้ำจืดที่ไหลลงสู่ทะเลสาบมีน้อย ทำให้น้ำเค็มไหลเข้ามาแทนที่ส่งผลให้น้ำในทะเลสาบ เป็นน้ำกร่อย สามารถแบ่งทะเลสาบสงขลาออกได้เป็น 4 ตอนใหญ่ๆ ได้ดังนี้ (สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และคณะ, 2548)

ทะเลน้อย

อยู่ตอนบนสุดของทะเลสาบสงขลา มีพื้นที่ประมาณ 27 ตารางกิโลเมตร ความลึกเฉลี่ยประมาณ 1.2 เมตร เป็นทะเลสาบน้ำจืด แยกส่วนกับทะเลสาบ มีคลองนางเรียง คลองยวน และคลองบ้านกลาง เชื่อมต่อระหว่างทะเลน้อยกับทะเลสาบตอนบน ทางด้านทิศตะวันตก เป็นส่วนของจังหวัดพัทลุง ทิศเหนือเป็นส่วนของจังหวัดนครศรีธรรมราช และทิศตะวันออกจรดอำเภอกระโน้น จังหวัดสงขลา บริเวณนี้พบพืชน้ำนานาชนิด และมีพื้นที่ป่าพรุขนาดใหญ่

ทะเลสาบตอนบน (ทะเลหลวง)

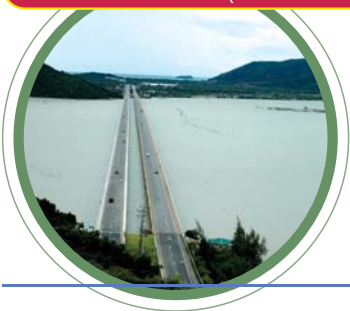
เป็นส่วนของทะเลสาบสงขลาเกิดจากทะเลน้อยลงมาถึงตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระเสสินธุ์ เป็นห้วงน้ำกว้างใหญ่ที่สุดมีพื้นที่ประมาณ 473 ตารางกิโลเมตร ความลึกเฉลี่ยประมาณ 2 เมตร ในอดีตเป็นท้องน้ำขนาดใหญ่ แต่พบว่าในบางปีมีการรุกตัวของน้ำเค็มค่อนข้างสูงในช่วงฤดูแล้ง

ทะเลสาบตอนกลาง (ทะเลสาบ)

อยู่ถัดจากทะเลสาบตอนบนลงมา ตั้งแต่บริเวณแนวเกาะใหญ่ทางใต้ไปบรรจบกับเขตอำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง อำเภอสติงพระ จนถึงบริเวณปากอ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา มีพื้นที่ประมาณ 360 ตารางกิโลเมตร ความลึกประมาณ 2 เมตร มีเกาะมากมาย เช่น เกาะสี่ เกาะห้า เกาะหมาก เกาะนางคำ พื้นที่ส่วนนี้เป็นการผสมผสานของน้ำเค็มและน้ำจืดจึงทำให้มีสภาพเป็นทั้งน้ำจืด และน้ำกร่อย ในช่วงที่เป็นน้ำจืดจะมีพืชน้ำคลุมโดยทั่วไป

ทะเลสาบตอนล่าง (ทะเลสาบสงขลา)

เป็นส่วนของทะเลสาบตอนนอกสุดที่เชื่อมต่อกับอ่าวไทย มีพื้นที่ประมาณ 182 ตารางกิโลเมตร ความลึกประมาณ 1.5 เมตร ยกเว้นช่องแคบที่ติดต่อกับทะเลอ่าวไทย ซึ่งใช้เป็นช่องเดินเรือมีความลึกประมาณ 12-14 เมตร ทะเลสาบส่วนนี้เป็นบริเวณที่มีน้ำเค็ม แต่บางส่วนในช่วงฤดูฝนจะเป็นน้ำกร่อย และได้รับอิทธิพลจากน้ำขึ้นน้ำลง บริเวณนี้มีการวางเครื่องมือประมงประเภทโซ่หนังและโพงพางเกือบทั่วทั้งทะเลสาบ

สังคมพืช และพรรณไม้ ในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ทะเลสาบสงขลานั้นเป็นธรณีสัณฐานลากูน (lagoon) ขนาดใหญ่ เกิดจากการปิดกั้นของสันทรายยาวหลายสันขนานกับชายฝั่ง ซึ่งทำให้บริเวณเหล่านี้มีลักษณะเป็นที่ราบบนสันดอนทราย (sandbars) และที่ราบลุ่มระหว่างสันดอนทราย (flood plain) แนวสันทรายเหล่านี้ปิดกั้นทะเลฝั่งทงใหญ่เพียงบริเวณเดียว คือบริเวณที่ตั้งเมืองสงขลา ปัจจุบันนี้ (ประเสริฐ และคณะ, 2538) ระบบนิเวศบนบก (terrestrial ecosystem) บนสันดอนทราย และที่ราบลุ่มระหว่างสันดอนทรายในสังคมพืชบก ตลอดจนระบบนิเวศในน้ำจืด (fresh water ecosystem) บริเวณทะเลสาบสงขลาจึงนับว่ามีความสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะในบริเวณที่เป็นสันดอนทรายซึ่งสูงกว่าบริเวณอื่นๆ ที่น้ำไม่ท่วมในฤดูน้ำหลาก ที่เรียกกันมาแต่ครั้งโบราณในเขตทะเลสาบสงขลาชื่อว่า “แผ่นดินบก” ตลอดจนบริเวณที่ราบลุ่มที่น้ำท่วมถึงในฤดูน้ำหลากที่เรียกกันในเขตทะเลสาบสงขลาชื่อว่า “แผ่นดินน้ำ” ซึ่งต่อมาเป็นบริเวณที่ราบลุ่มที่มีการทำการเกษตรกรรมมาก ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ สังคมพืชดั้งเดิมซึ่งมีวิวัฒนาการอยู่ในที่ตั้งกล่าวถูกรบกวน ถูกตัดฟันลงเพื่อใช้ประโยชน์ หรือเอาพื้นที่มาใช้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทั้งที่อยู่บนบกเอง และยังคงเนื่องไปสู่ระบบนิเวศทางน้ำต่างๆ ในทะเลสาบอีกด้วย พืชหลายชนิดเป็นพืชที่บุกรุกเข้ามา (alien species) หรือถูกนำเข้ามาใช้ประโยชน์ (introduced species) มายึดครองพื้นที่แทนพืชพื้นเมืองดั้งเดิม (native species) ทำให้แหล่งพันธุกรรมของพืชเดิมที่ได้ผ่านการปรับตัว และวิวัฒนาการมาเป็นสังคมพืชตามธรรมชาติแต่เดิมสูญหายไปเรื่อยๆ (genetic erosion) ซึ่งข้อมูลเบื้องต้นในเรื่องชนิดพันธุ์พืชของสังคมพืชตามธรรมชาติดั้งเดิมซึ่งยังหลงเหลืออยู่ในสังคมพืชบกที่มีอยู่บริเวณรอบๆ ทะเลสาบ ตลอดจนข้อมูลในเรื่องสังคมพืชตามธรรมชาติที่เหลืออยู่ในปัจจุบันรอบๆ ทะเลสาบย่อมจะก่อประโยชน์ในการพัฒนาในอนาคตไปสู่การใช้ทรัพยากรพันธุ์ไม้อย่างยั่งยืน และเพื่อการอนุรักษ์พันธุกรรมของพันธุ์ไม้

ดั้งเดิมด้วยอีกโสดหนึ่ง ตัวอย่างเช่นการปลูกพันธุ์ไม้ทดแทน เพื่อการอนุรักษ์สภาพพื้นที่ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับเรื่องน้ำ หรือ ดินว่าควรใช้พันธุ์ไม้ชนิดใด จึงไม่เกิดปัญหาการนำพืชต่างถิ่นเข้ามารุกพื้นที่ (invasive alien species) ด้วยพืชที่นำมาปลูกแล้วคิดว่าเป็นการอนุรักษ์ธรรมชาตินั้นอาจขัดขวางกระบวนการแลกเปลี่ยนยีนตามธรรมชาติของประชากรพันธุ์ไม้ในถิ่นเดิม (gene flow & gene recombination) กระบวนการแลกเปลี่ยนยีนตามธรรมชาตินี้จำเป็นว่าเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้เกิดความหลากหลายของประชากรพันธุ์ไม้ชนิดนั้นๆ ในสภาพธรรมชาติ ซึ่งความหลากหลายนี้มีความสำคัญยิ่งเพราะทำให้พืชมีโอกาสสูงขึ้นในการอยู่รอดในสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ ซึ่งส่งผลต่อสังคมพืชที่มีพืชนั้นอยู่เป็นเบื้องต้นและต่อเนื่องกันไปในระบบนิเวศตามห่วงโซ่อาหารและการพึ่งพากันของพืชเอง ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของพื้นที่ด้วยการตัดไม้ยืนต้น การเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ แม้กระทั่งการปลูกไม้ยืนต้น หรือที่นิยมเรียกกันว่า “การปลูกป่า” นั้นย่อมเป็นการรบกวนสังคมพืชและระบบนิเวศเดิมทั้งสิ้น ไม่ว่าจะกระทำเพื่อการใช้ประโยชน์หรือเพื่อการอนุรักษ์ตามที่เข้าใจกัน ดังนั้นข้อมูลเบื้องต้นในเรื่องความหลากหลายของพรรณไม้พื้นเมืองของสังคมพืชดั้งเดิมทั้งที่เป็นสังคมพืชบริเวณสันดอนทรายและที่ราบลุ่ม ตลอดจนสังคมพืชที่อยู่ในน้ำต่างๆ โดยรอบทะเลสาบสงขลานั้นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ก่อนที่จะมีการพัฒนา หรือมีการจัดการอนุรักษ์พื้นที่ทะเลสาบสงขลา ทั้งนี้เพื่อการจัดการทรัพยากรพันธุ์ไม้ที่มีตามธรรมชาติในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาอย่างยั่งยืนโดยไม่สูญเสียความหลากหลายทางพันธุกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของพรรณไม้ที่มีอยู่แต่ดั้งเดิมในพื้นที่ไป

สังคมพืชในเขตลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

1. สังคมพืชที่อยู่บนบก (Terrestrial plant community)

1.1. สังคมพืชบนสันทรายชายฝั่ง/ป่าชายหาด (Plant communities on coastal sandbars/beaches)

สังคมพืชบนสันทรายชายฝั่งรวมทั้งสังคมพืชชายหาดพบบริเวณสันทรายที่เป็นคาบสมุทรสติงพระที่กั้นทะเลสาบสงขลาทั้งหมดออกจากอ่าวไทยในเขตทะเลจีนใต้ อันเป็นส่วนของมหาสมุทรแปซิฟิก เป็นสังคมพืชเตนที่อยู่บนบกในเขตลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา แต่น่าเสียดายที่เกือบทั้งหมดของสังคมพืชดังกล่าวตามธรรมชาติในบริเวณสันทรายชายฝั่งซึ่งเป็นเสมือนขอบคันของทะเลสาบสงขลาซึ่งอยู่ทางด้านตะวันออกที่ติดกับอ่าวไทยได้ถูกทำลายจากการรบกวนจากกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ ทั้งนี้เนื่องจากบริเวณสันทรายของคาบสมุทรสติงพระเป็นแหล่งอาศัยของชุมชนมาแต่โบราณ มีตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือร่องรอยทางโบราณคดีของเมืองโบราณต่างๆ เช่น เมืองโบราณสติงพระในอำเภอสติงพระ เมืองสงขลาเก่าที่อำเภอสิงหนคร ใกล้กับบริเวณ

ปากทะเลสาบสงขลาที่ต่อเนื่องกับทะเลอ่าวไทย และกลุ่มวัดโบราณมากมายที่อยู่ตามเส้นทางโบราณตามแนวสันทรายชายฝั่งที่ต่อเนื่องจากทะเลสาบสงขลาไปถึงเมืองนครศรีธรรมราชโบราณที่ตั้งอยู่บนสันทรายชายฝั่งเช่นกัน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสังคมพืชบนสันทรายชายฝั่งส่วนใหญ่จะถูกทำลายลงแล้วก็ตาม แต่ในบริเวณชายฝั่งบางแห่งที่เป็นหาดทราย และ ตามสันทรายเก่าในบางบริเวณยังพอมีสวนที่เหลือของสังคมพืชเก่า (remnant patches) อยู่บ้างเป็นหย่อมเล็กๆ ที่ทำให้พอที่จะประเมินถึงลักษณะและความหลากหลายของพืชพรรณในบริเวณดังกล่าวนี้ที่เคยมีอยู่ได้ แม้จะไม่ทั้งหมด ซึ่งบริเวณสันทรายชายฝั่งที่น้ำท่วมไม่ถึงในฤดูน้ำหลากของบริเวณทะเลสาบสงขลานี้มีคำพื้นเมืองเรียกกันมาแต่โบราณว่า “แผ่นดินบก” นั่นเอง

สำหรับสังคมพืชบนสันทรายชายฝั่งในภาคใต้ของไทยทั้งในจังหวัดนครศรีธรรมราช และ จังหวัดสงขลา จากการศึกษาของ Sridith (2002); Laongpol *et al* (2005) และ Suzuki *et al* (2005) สามารถแบ่งได้เป็นสามแนวเขตโดยสังเขปตามระยะห่างจากแนวน้ำขึ้น-น้ำลงจากบริเวณชายฝั่งทะเลเปิด ได้แก่

1.1.1. สังคมทุ่งหญ้าหาดทรายชายฝั่ง (Coastal dune/fore-dune grassland plant community)

สังคมทุ่งหญ้าหาดทรายเป็นสังคมพืชที่อยู่ติดเขตน้ำขึ้น-น้ำลงบริเวณชายฝั่งที่เป็นชายหาดทราย ในบริเวณทะเลสาบสงขลาพื้นที่เป็นแนวยาวขนานชายฝั่งตั้งแต่ปากทะเลสาบสงขลาที่เป็นช่องทางน้ำต่อเนื่องกับทะเลอ่าวไทย ในอำเภอสิงหนคร ไปจนถึงเขตจังหวัดสงขลาและยังเลยต่อเนื่องเข้าไปในเขตอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราชอีกด้วย ประกอบด้วยพวกพรรณไม้ล้มลุก (herbaceous plants) บริเวณหน้าหาดที่ทนความเค็มจากน้ำทะเล และ ไอเกลือ (salt spray) ได้ดี ทั้งยังต้องเป็นพืชทนแล้ง (xerophytes) อีกด้วย เพราะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่รุนแรง ได้รับไอแดดโดยตรงทำให้อัตราการระเหยของน้ำสูงตลอดวัน และได้รับอิทธิพลโดยตรงจากน้ำทะเล และลมแรงจากทะเลเปิด พรรณไม้ที่พบในบริเวณนี้ เช่น ผักบุ้งทะเล *Ipomoea pes-caprae* (L.) R.Br. - Convolvulaceae ถั่วกระเปาะ *Canavalia cathartica* Thouars - Leguminosae - Fabioidae พืชจำพวกหญ้า เช่น *Spinifex littoreus* Merr.; *Zoysia matrella* (L.) Merr. - Poaceae บริเวณหลังแนวของสังคมทุ่งหญ้าหาดทรายชายฝั่งจะพบไม้ล้มลุกกึ่งพุ่มขนาดเล็ก ที่มีมาก และเป็นเขตรอยต่อระหว่างสังคมทุ่งหญ้าหาดทรายชายฝั่ง และสังคมไม้พุ่มหาดทรายชายฝั่ง ได้แก่ คนทีสอทะเล *Vitex rotundifolia* L.f. - Lamiaceae

1.1.2. สังคมไม้พุ่มหาดทรายชายฝั่ง (Coastal scrub community)

สังคมไม้พุ่มหาดทรายชายฝั่งในบริเวณสันทรายของคาบสมุทรสทิงพระในเขตทะเลสาบสงขลาส่วนมากถูกทำลายลงจนเกือบหมด ในบางบริเวณได้มีการปลูกต้นสนทะเล *Casuarina equisetifolia* J. R. & G. Forst. - Casuarinaceae มาขึ้นทดแทนในเขตของสังคมไม้พุ่มชายฝั่ง

ทำให้พรรณไม้พื้นเมืองดั้งเดิมสูญหายไปอย่างมาก เนื่องจากธรรมชาติของสนทะเลเมื่อกิ่งร่วงจะทับถมกัน ย่อยสลายยาก เป็นอุปสรรคต่อการเจริญของพืชพื้นเมืองชนิดอื่นๆ ซึ่งต้นสนทะเลเองอาจไม่ใช่พันธุ์ไม้พื้นเมืองบริเวณชายหาดดั้งเดิม เพราะที่พบสนทะเลขึ้นอยู่มักขึ้นเป็นกลุ่มชนิดเดียว (mono species) ซึ่งพบว่าไม่มีพรรณไม้พื้นเมืองอื่นๆ ขึ้นปะปนด้วยน้อยมาก ดังนั้นในการปลูกต้นสนทะเลอาจเป็นการทำลายพันธุ์พืชพื้นเมืองอื่นๆ ไปด้วยเมื่อต้นสนทะเลโตเต็มที่ อย่างไรก็ตามในบางบริเวณของสันทรายชายฝั่งในเขตทะเลสาบสงขลานั้นยังพอมีพรรณไม้พื้นเมืองของสังคมไม้พุ่มหาดทรายชายฝั่งหลงเหลืออยู่บ้าง ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว บริเวณถัดจากแนวเขตของสังคมทุ่งหญ้าหาดทรายชายฝั่งขึ้นไปบนแนวสันทรายชายฝั่งที่ลาดชัน ในเขตที่ผสมต่อเนื่องกัน มักพบต้นเตยทะเล หรือปาทัน *Pandanus odoratissimus* L.f. - Pandanaceae เป็นแนวระกาะปนกับต้นรักทะเล *Scaevola taccada* (Gaertn.) Roxb. - Goodeniaceae และ โกงกางหูช้าง *Guettarda speciosa* L. - Rubiaceae ซึ่งชนิดหลังเป็นพันธุ์ไม้หายากที่พบได้น้อยมากแล้วในปัจจุบันในเขตทะเลสาบสงขลา ในเขตถัดขึ้นมาจะมี เอียน *Neolitsea zeylanica* (Nees) Merr. - Lauraceae และ น้ำใจใคร่ *Olax psittacorum* (Willd.) Vahl - Olacaceae นอกจากนี้ในเขตที่เป็นสังคมไม้พุ่มหาดทรายชายฝั่งนี้มักพบพวกไม้ยืนต้นหลายชนิดที่มีเรือนยอดเตี้ยมีลักษณะแบบไม้พุ่มซึ่งโดยปกติถ้าขึ้นในเขตที่ห่างออกไปจะมีเรือนยอดปกติ ได้แก่ เสม็ดชุน *Syzygium gratum* (Wight) S. N. Mitra var. *gratum*; เม่า *Syzygium grande* (Wight) Walp. var. *grande* - Myrtaceae สะเดาปีก *Vatica harmandiana* Pierre; พะยอม *Shorea roxburghii* G. Don - Dipterocarpaceae บางครั้งขึ้นปนกันหลายชนิดดูเป็นกลุ่มเรือนยอดเดียวกัน

รูปที่ 1 ส่วนที่เหลืออยู่ (remnant patch) ของสังคมไม้พุ่มหาดทรายชายฝั่ง
อ. สิงหนคร จ. สงขลา

1.1.3. สังคมไม้ยืนต้นหาดทรายชายฝั่ง (Coastal woodland community)

สังคมไม้ยืนต้นหาดทรายชายฝั่งเป็นสังคมพืชที่อยู่ถัดเข้ามาในแผ่นดินมากที่สุด แต่เนื่องจากบริเวณเขตทะเลสาบสงขลาที่พบสังคมพืชดังกล่าวคือคาบสมุทรมุทราชิงพระนั้นเป็นบริเวณยาวและแคบไปตามความยาวของทะเลสาบสงขลาตั้งแต่เหนือจดใต้ สังคมพืชดังกล่าวได้ถูกรบกวนมานาน แต่ในบางบริเวณยังมีร่องรอยของสังคมพืชดั้งเดิม (remnant patches) พอให้อนุมานถึงพันธุ์ไม้ยืนต้นพื้นเมืองที่ยังพบในเขตทะเลสาบสงขลาได้ สังคมไม้ยืนต้นหาดทรายชายฝั่งที่พบบนสันทรายของคาบสมุทรมุทราชิงพระมีลักษณะที่ผสมผสานระหว่างชนิดพันธุ์ไม้ที่เป็นพันธุ์ไม้ที่โดยปกติทั่วไปพบได้ในป่าชายหาดด้วย เช่น เสม็ดชุน *Syzygium gratum* (Wight) S. N. Mitra var. *gratum*; เมา *Syzygium grande* (Wight) Walp. var. *grande* - Myrtaceae สะเดาปีก *Vatica harmandiana* Pierre; พะยอม *Shorea roxburghii* G. Don - Dipterocarpaceae และบางบริเวณอาจพบพรรณไม้ที่พบในป่าดิบแล้งปะปนอยู่ด้วย เนื่องจากในเขตที่ไกลชายฝั่งขึ้นมา สังคมจะมีลักษณะผสมผสานมากขึ้น (ecotone) พรรณไม้ที่พบเช่น ยางวาด *Dipterocarpus chartaceus* Simington; ยางนา *D. alatus* Roxb. ex G. Don - Dipterocarpaceae; มะม่วงป่า *Mangifera caloneura* Kurz - Anacardiaceae แต่พบไม่มาก พบเป็นหย่อมเล็กๆ กระจายออกไปตามสันทรายในบริเวณที่มีการรบกวนโดยมนุษย์น้อยกว่าบริเวณอื่นๆ เนื่องจากลักษณะที่แคบและยาวของสันทรายที่ค่อยลาดลงสู่ทะเลสาบ ซึ่งสังคมพืชจะค่อยเปลี่ยนเป็นลักษณะของป่าน้ำท่วม/ป่าบึงน้ำจืด หรือ ป่าทุ่ง อาจพบต้นกันเกรา *Fagraea fragrans* Roxb.-Gentianaceae; ลานพรุ *Corypha utan* Lam. - Arecaceae ขึ้นปะปนด้วยในบริเวณชายเขตที่น้ำท่วมถึง

รูปที่ 2 ส่วนที่เหลืออยู่ (remnant patch)

ของสังคมไม้ยืนต้นหาดทรายชายฝั่ง

ในเขต อ. สิงหนคร จ. สงขลา

2. สังคมพืชที่อยู่ในน้ำ (Swamp/aquatic plant community)

2.1. สังคมป่าเลนน้ำเค็ม (Mangrove swamp plant community)

สังคมพืชแบบป่าเลนน้ำเค็มพบบริเวณตอนล่างของทะเลสาบสงขลาซึ่งเป็นบริเวณปากของทะเลสาบที่ต่อกับทะเลอ่าวไทย เป็นบริเวณที่ได้รับอิทธิพลจากน้ำขึ้น-น้ำลงทุกวัน อย่างไรก็ตามสังคมพืชชายเลนที่เหลืออยู่ล้วนเป็นร่องรอยของสังคมพืชเดิมที่ถูกรบกวนมาอย่างยาวนานทำให้ในปัจจุบันเหลือเป็นเพียงหย่อมป่าชายเลนเล็กๆ กระจายอยู่เป็นบางบริเวณ พรรณไม้ชายเลนที่พบได้แก่ โกงกางใบเล็ก *Rhizophora apiculata* Blume - Rhizophoraceae; ลำพู *Sonneratia caseolaris* (L.) Engl. - Sonneratiaceae; เบ้งทะเล *Phoenix paludosa* Roxb.; จาก *Nypa fruticans* Wurm. - Arecaceae; ปรงไข่ *Acrostochum aureum* L. - Pteridaceae เป็นส่วนใหญ่ พรรณไม้ชายเลนอื่นมีพบบ้างแต่พบจำนวนน้อยมาก

รูปที่ 3 สังคมพืชป่าเลนน้ำเค็ม (mangrove swamp forest) ใกล้เคียงคลองพะวง ในทะเลสาบสงขลาตอนล่าง บริเวณสะพานตลิ่งสุสานนรก ซึ่งอยู่ใกล้ปากทะเลสาบในเขต อ. เมือง จ. สงขลา

2.2. สังคมป่าบึงน้ำจืด/ป่าน้ำท่วม/ป่าทุ่ง (Fresh water swamp/flood plain plant community)

สังคมป่าบึงน้ำจืด หรือป่าน้ำท่วม หรือ ป่าทุ่งนี้ เป็นสังคมพืชที่ถือเป็นเอกลักษณ์สำคัญของเขตที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงในบริเวณทะเลสาบสงขลา เคยพบมากในบริเวณที่ราบลุ่มทั้งสองฝั่ง

ของทะเลสาบสงขลาตอนบนที่น้ำเค็มเข้าไม่ถึงเมื่อน้ำทะเลขึ้นสูงสุด และบริเวณรอบทะเลน้อย เป็นสังคมพืชที่ประกอบด้วยพรรณไม้ที่ทนน้ำท่วมได้เป็นระยะเวลาหนึ่ง เนื่องจากในเขตที่ราบลุ่มรอบทะเลสาบสงขลาในฤดูน้ำหลาก น้ำจะเอ่อล้นท่วมที่ราบที่อยู่บริเวณสองข้างของทะเลสาบสงขลาตอนเหนือ และทะเลน้อย ทั้งในเขตจังหวัดพัทลุงทางฝั่งตะวันตก ในอำเภอเมือง และอำเภอควนขนุน และเขตจังหวัดสงขลาทางฝั่งตะวันออก ในอำเภอสทิงพระ อำเภอกระแสสินธุ์ และอำเภอระโนด บริเวณที่ราบที่น้ำท่วมถึงที่อยู่ชายขอบของทะเลสาบสงขลาตอนเหนือโดยเฉพาะในบริเวณคาบสมุทรสทิงพระนี้เรียกกันมาแต่โบราณว่า “แผ่นดินน้ำ” ซึ่งแตกต่างจากบริเวณสันทรายชายฝั่งที่น้ำท่วมไม่ถึงในฤดูน้ำหลากที่เรียกว่า “แผ่นดินบก” ดังได้กล่าวไปแล้วข้างต้น สังคมพืชแบบป่าบึงน้ำจืด หรือป่าน้ำท่วม หรือ ป่าทุ่งน้ำนองเป็นสังคมพืชของเขตน้ำท่วมถึงหรือที่เรียกกันว่า “แผ่นดินน้ำ” ซึ่งสังคมพืชดังกล่าวประกอบด้วยพรรณไม้ที่ทนน้ำท่วมในฤดูกาลที่น้ำหลากเป็นระยะเวลาหนึ่งได้ พบมากในบริเวณที่ราบที่ลาดจากขอบสันทรายที่เป็นคั่นของทะเลสาบสงขลา แต่เนื่องจากในที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงนี้ มักเป็นบริเวณที่น้ำพัดพาเอาตะกอน แร่ธาตุที่พืชต้องการมาสะสมไว้ ดินมีลักษณะเป็นดินตะกอนมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูกโดยเฉพาะข้าว บริเวณที่มีลักษณะทางนิเวศวิทยาดังกล่าวจึงมักถูกเปลี่ยนเป็นที่นาจนเกือบหมด เหลืออยู่บ้างเป็นบางบริเวณเล็กๆ เท่านั้น ที่มีมากที่สุดคือเขตตะวันตกเฉียงเหนือของทะเลสาบสงขลาตอนบน และรอบๆ ทะเลน้อย แต่ในบางบริเวณกลับพบว่าไม้เต็งต้นเสม็ดขาว *Melaleuca quinquenervia* (Cav.) S.T. Blake - Myrtaceae ขึ้นเป็นพันธุ์ไม้ยืนต้นชนิดเดียวเท่านั้น (mono species) ซึ่งยังคงมีพื้นที่เฉพาะบางบริเวณเท่านั้นที่ยังคงมีความหลากหลาย มีสภาพของไม้เด่นที่เป็น co-existence ซึ่งส่วนที่เหลืออยู่นี้ (remnant patches) ยิ่งทวีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นส่วนที่เก็บรักษาความหลากหลายทางพันธุกรรมของพรรณไม้ที่เคยเป็นองค์ประกอบของสังคมพืชดังกล่าวที่มีมาแต่อดีตเอาไว้มิให้สูญไป นอกจากนี้ยังเป็นสะพานเชื่อมของแหล่งยีน (Gene pool bridge) หรืออีกนัยหนึ่งเป็นคล้าย “stepping stone” ของการแลกเปลี่ยนยีนของประชากรพรรณไม้ชนิดเดียวกันที่อยู่ใกล้กันที่อยู่ห่างกันออกไปอีกด้วย ตัวอย่างพรรณไม้ในสังคมพืชแบบป่าบึงน้ำจืด หรือป่าน้ำท่วม หรือป่าทุ่งน้ำ เช่น อินทนิลน้ำ *Lagerstroemia speciosa* (L.) Pers. - Lythraceae; ก้านเหลือง *Nauclea orientalis* (L.) L.; กระพุ่มนา *Mitragyna diversifolia* (Wall. ex G.Don) Havil. - Rubiaceae; คดสัง *Combretum trifoliatum* Vent. - Combretaceae; จิกสวน *Barringtonia raseosa* (L.) Spreng. - Barringtoniaceae; ลานพรุ *Corypha utan* Lam. - Arecaceae; กระจ *Shirakiopsis indica* (Willd.) Esser - Euphorbiaceae; สนุ่น *Salix tetrasperma* Roxb. - Salicaceae เป็นต้น

รูปที่ 4 ตัวอย่างของสังคมป่าบึงน้ำจืด/ป่าน้ำท่วม/ป่าทุ่ง (Fresh water swamp/flood plain plant community) บริเวณขอบทางตะวันตกเฉียงเหนือสุดของทะเลสาบสงขลาตอนบนใน อ. ควนขนุน จ. พัทลุง

รูปที่ 5 ตีนลานพรุ (*Corypha utan* Lam.) ขึ้นเป็นกลุ่มขนาดใหญ่ เป็นพรรณไม้ของสังคมป่าบึงน้ำจืด/ป่า น้ำท่วม/ป่าทุ่งอีกชนิดหนึ่งที่เริ่มมีน้อยลง โดยพบเหลือกระจายอยู่บ้างเป็นบางบริเวณเท่านั้นโดยเฉพาะทาง ตะวันออกของทะเลสาบสงขลา

ในบางบริเวณที่ริมฝั่งทะเลสาบมีน้ำท่วมตลอดเวลา ระดับน้ำอาจเปลี่ยนไปบ้างในฤดูน้ำหลาก ซึ่งระดับน้ำจะสูงขึ้น พบสังคมพืชแบบป่าบึงน้ำจืดแต่ลักษณะคล้ายสังคมพืชชายเลนน้ำเค็มแต่มีเฉพาะต้นลำพูขึ้นชนิดเดียว และขึ้นอยู่ในบริเวณที่เป็นน้ำจืดสนิทซึ่งพบได้ทั่วไปตามขอบบริเวณริมฝั่งทะเลสาบสงขลาที่มีน้ำอยู่ตลอดเวลาโดยรอบทะเลสาบสงขลา โดยเฉพาะที่ ต. คุซุด อ. สทิงพระ ซึ่งยิ่งใกล้ปากทะเลสาบที่มีอิทธิพลของน้ำเค็มจากทะเลมากขึ้น จะพบจำนวนชนิดของพรรณไม้ชายเลนแทรกมากขึ้นเรื่อยๆ จนเปลี่ยนเป็นสังคมพืชชายเลนน้ำเค็มในเขตที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของน้ำขึ้น-น้ำลง

รูปที่ 6 สังคมพืชแบบป่าบึงน้ำจืด ที่ประกอบด้วยไม้ยืนต้นที่มีแต่ต้นลำพู (*Sonneratia caseolaris* (L.) Engl.) ขึ้นอยู่ชนิดเดียว ที่พบในบริเวณขอบทะเลสาบที่มีน้ำตลอดทั้งปี ในบริเวณ ต. คุซุด อ. สทิงพระ (ในฤดูน้ำหลาก)

2.3. สังคมพืชน้ำ (Aquatic plant community)

สำหรับสังคมพืชน้ำในบริเวณทะเลสาบสงขลา นั้นพบได้ในบริเวณที่เป็นเขตท้องน้ำ (aquatic zone) ที่มีน้ำอยู่ตลอดเวลา หรือพบในบางบริเวณเป็นบางฤดูในพื้นที่ที่ถูกรบกวนน้ำท่วมในฤดูน้ำหลาก พรรณไม้ที่พบคือพวกที่เป็นไม้น้ำล้มลุกต่างๆ (aquatic herbs) ที่พบในมวลน้ำซึ่งสามารถแบ่งตามลักษณะวิสัยของไม้น้ำที่พบในมวลน้ำตามระดับต่างๆ ออกได้เป็น 3 กลุ่มคือ พืชที่อยู่ใต้น้ำ (submerge aquatic herbaceous plant community) พืชที่โผล่พ้นน้ำแต่ขึ้นจากใต้น้ำ (emerge herbaceous aquatic plant community) และพืชลอยน้ำ (floating aquatic herbaceous plant community) โดยที่พืชทั้งสามกลุ่มนี้ย่อมมีปฏิสัมพันธ์กันในบริบทต่างๆ

รูปที่ 7 สังคมพืชน้ำในทะเลน้อย ตอนบนสุดของทะเลสาบสงขลาใน อ. ควนขนุน จ. พัทลุง

2.3.1. พืชที่อยู่ใต้น้ำ (submerge aquatic plants)

พืชที่อยู่ใต้น้ำประกอบด้วยพรรณไม้ใต้น้ำชนิดต่างๆ ที่ขึ้นจากดินใต้น้ำ และส่วนของลำต้นและใบจมอยู่ใต้น้ำ ซึ่งหากเป็นพวกพืชที่ใช้กระแสไฟฟ้าช่วยในการถ่ายละอองเกสร เมื่อมีดอกมักชูก้านดอก หรือก้านช่อดอกขึ้นปริ่มเตาระดับน้ำ กลุ่มพืชนี้มักมีดอกสีขาว ที่ไม่เด่นสะดุดตานัก เช่น สาหร่ายหางกระรอก *Hydrilla verticillata* (L.f.) Royle; สันตะวาใบพาย *Otella alismoides* (L.) Pers.; สันตะวาหางไก่ *Blyxa japonica* Maxim. ex Asch. & Guerke - Hydrocharitaceae หรืออีกกลุ่มที่เป็นพวกพืชที่ใช้ลม หรือแมลงช่วยในการถ่ายละอองเกสร มีก้านดอก หรือก้านช่อดอกชูขึ้นสูงเหนือระดับน้ำ ซึ่งมักเป็นดอกที่มีกลีบดอกสีนเด่นสะดุดตา แต่ส่วนลำต้น และใบจมอยู่ใต้น้ำทั้งหมด เช่น พวกสาหร่ายข้าวเหนียวชนิดต่างๆ *Utricularia* spp. - Utriculariaceae เป็นต้น

รูปที่ 8 พวงสาทร่ายข้าวเหนียว (*Utricularia* spp.) เป็นพรรณไม้น้ำพวก “submergents” เวลาออกดอกจะชูขึ้นเหนือน้ำ เพราะใช้แมลงเป็นพาหนะในการถ่ายละอองเกสร

รูปที่ 9 สันตะวาใบพาย (*Otellia alismoides* (L.) Pers.) เป็นพรรณไม้น้ำที่เป็นพวก “submergent” ที่อาศัยกระแสน้ำช่วยในการถ่ายละอองเกสร มีดอกอยู่ที่ระดับผิวน้ำไม่ชูก้านขึ้นในอากาศ

2.3.2. พืชที่โผล่พ้นน้ำแต่ขึ้นจากใต้น้ำ (emerge aquatic plants)

พืชที่โผล่พ้นน้ำแต่ขึ้นจากใต้น้ำ ประกอบด้วยพรรณไม้ที่ขึ้นบนดินที่อยู่ใต้น้ำแบบเดียวกับพวกพืชใต้น้ำ แต่เจริญเติบโตขึ้นมามีส่วนของใบและดอกที่โผล่พ้นระดับน้ำ เป็นพวกที่ใช้ลมหรือแมลงช่วยในการถ่ายละอองเกสร โดยไม่เกี่ยวกับกระแสน้ำเลย พรรณไม้เหล่านี้ เช่น บัวเผื่อน-บัวผัน *Nymphaea nouchali* Burm.f. - Nymphaeaceae; บัวหลวง *Nelumbo nucifera* Gaertn. - Nelumbonaceae; บัว *Nymphaea indicum* (L.) Kuntze Menyanthaceae; บากง *Hanguana malayana* Schott - Hanguanaceae; กกชนิดต่างๆ *Cyperus* spp.; กระจูด *Lepironia articulata* (Retz.) Domin; จูดหนู *Eleocharis ochrostachys* Steud. - Cyperaceae; โปรง *Monochoria elata* Ridl. - Pontederiaceae เป็นต้น

รูปที่ 10 พรรณไม้ใต้น้ำที่เป็นพวก “emergents” เช่น บากง (*Hanguana malayana* Schott) และบัวหลวง (*Nelumbo nucifera* Gaertn.) ใบทะเลน้อย อ. ควนขนุน จ. พัทลุง

2.3.3. พืชลอยน้ำ (floating aquatic plants)

พืชลอยน้ำคือกลุ่มไม้น้ำที่ไม่มีส่วนใดฝังอยู่ในดินใต้น้ำเลย หรือเมล็ดพืชลอยน้ำบางชนิดอาจงอกเจริญมาจากดินใต้น้ำ (ต้น) ในช่วงแรก เมื่อเจริญมากขึ้นมีขนาดใหญ่แล้วจึงถูกกระแสน้ำทำให้หลุดขาดเป็นกอลอยออกมาและดำรงชีวิตบนผิวน้ำหน้าน้ำได้ซึ่งมักมีโครงสร้างพิเศษที่ทำให้ลอยอยู่บนผิวน้ำได้โดยส่วนใหญ่พืชพวกนี้มักมีเนื้อเยื่อที่ประกอบด้วยช่องอากาศขนาดใหญ่ (aerenchyma) ในส่วนต่างๆ ที่ทำให้ลอยอยู่บนผิวน้ำได้ มีทั้งที่เป็นพวกเฟิร์น เช่น แหนแดง

Azolla caroliniana Willd. - Azollaceae; จอกหูหนู *Salvinia cucullata* Roxb. ex Bory - Salviniaceae เป็นต้น และไม้ดอกหลายชนิด เช่น หนุ่ยป่าเจ้าลอยท่า/หนุ่ยพองลม *Hygroryza aristata* Nees - Poaceae; จอก *Pistia stratiotes* L. - Araceae; แพงพวย *Ludwigia adscendens* (L.) H. Hara - Onagraceae เป็นต้น

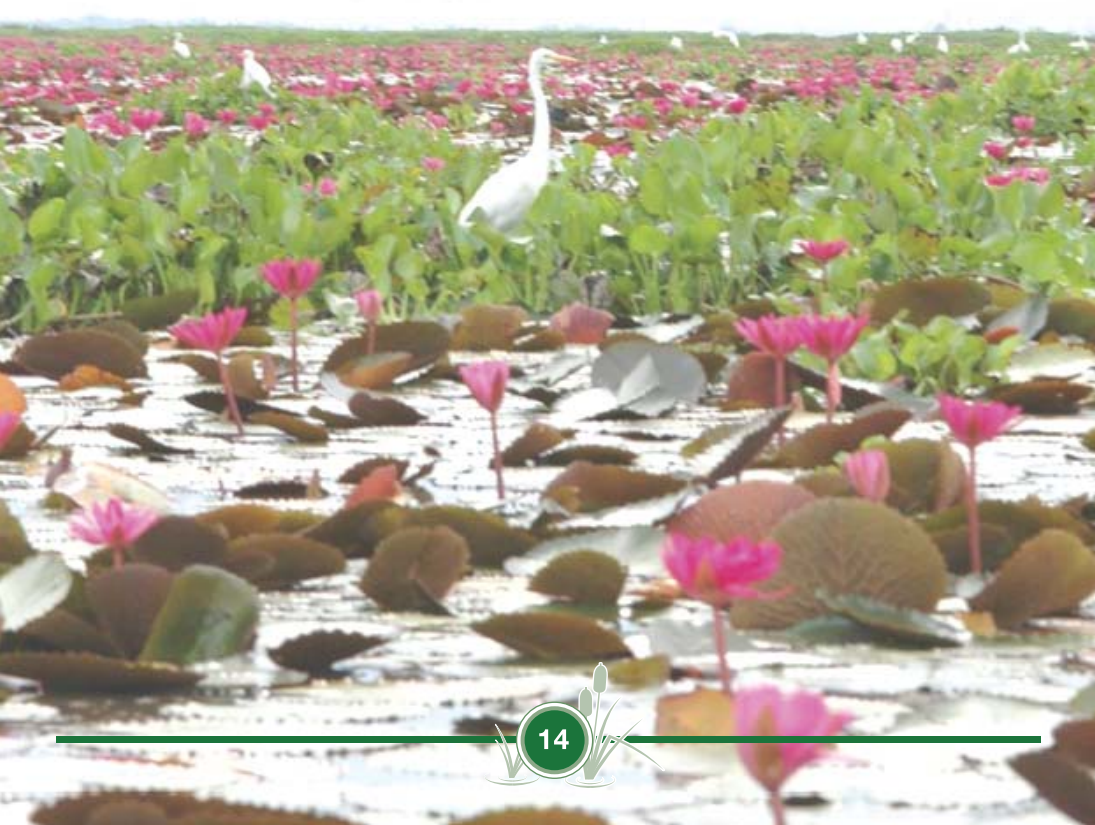

รูปที่ 11 พรรณไม้น้ำที่เป็นพวกพืชลอยน้ำ (floating aquatic plants) เช่น หนุ่ยป่าเจ้าลอยท่า/หนุ่ยพองลม (*Hygroryza aristata* Nees) และจอก (*Pistia stratiotes* L.) ในทะเลน้อย อ. ควนขนุน จ. พัทลุง

2.4. สังคมพืชแบบเกาะลอย (Floating island plant community)

สังคมพืชแบบเกาะลอยเป็นลักษณะสังคมพืชที่มีลักษณะเฉพาะ และยังไม่เคยมีการศึกษาวิจัยถึงลักษณะพลวัต (vegetation dynamic) ของสังคมพืชชนิดนี้ในประเทศไทย และรวมถึงในเขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่างเป็นทางการ เนื่องจากสังคมพืชแบบนี้มีความพิเศษที่ไม่พบทั่วไป พบเฉพาะบนผิวน้ำแห่งน้ำนิ่งขนาดใหญ่ตามธรรมชาติ เช่น ทะเลสาบน้ำจืดขนาดใหญ่ซึ่งไม่มีกั้นในเขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เกิดจากพวกพืชที่ขึ้นจากใต้น้ำและมีส่วนที่โผล่พ้นน้ำขึ้นมา ซึ่งนานไป ส่วนรากที่ยึดดินใต้ผิวน้ำหลุดออก หรือขาดออกไป และ/หรือ มีพืชพวกที่เป็นพวกลอยผิวน้ำมาสานกันแน่น และมีส่วนที่ตายทับถมกันมากเข้าจนเกิดเป็นมวลอินทรีย์ (organic mass) ขนาดใหญ่ที่บริเวณผิวน้ำ ดูคล้ายเกาะ แต่ภายใต้ยังมีน้ำไหลผ่านได้อยู่ บางครั้งหลุดลอยไปกับกระแสน้ำในตอนเกิดน้ำหลากได้ บริเวณเกาะลอยที่เกิดจากมวลของพืช น้ำนี้ถ้ามีความหนาเพียงพอ อาจมีไม้พุ่มหรือไม้ยืนต้นขนาดเล็ก ที่พืชบางชนิดแม้ไม่ใช้ไม้ปักก็สามารถ

ขึ้นอยู่กับมวลอินทรีย์ (organic mass) นี้ได้ด้วย เป็นถิ่นอาศัยที่มีความน่าสนใจมาก และเปราะบางมากแบบหนึ่งในบริเวณทะเลสาบสงขลา ทำให้เป็นสังคมพืชที่มีลักษณะคล้ายเกาะ แต่เสมือนลอยบนผิวน้ำอยู่นั่นเอง (floating islands) สังคมพืชแบบเกาะลอยนี้ในบริเวณทะเลสาบสงขลาสามารถพบได้ทั่วไปในเขตตอนใต้ของทะเลน้อยที่ติดกับทะเลสาบสงขลาตอนเหนือ และบริเวณใกล้ฝั่งของทะเลสาบสงขลาตอนเหนือ และตอนกลาง เช่น ที่ ต. คูซุด อ. สทิงพระ ซึ่งมีทั้งที่เกิดจากต้นกง *Hanguana malayana* (jack) Merr. - Hanguanaceae ที่ขึ้นสานกันแน่น เช่นที่ทะเลน้อย หรือเกิดจากพืชพวกหญ้าที่ขึ้นสานกันแน่นแล้วหลุดลอยออกมาเป็นมวลขนาดใหญ่ ต่อมาไม้พวกไม้น้ำอื่นๆ มาขึ้นสะสม เช่น พังพวย *Ludwigia adscendens* (L.) H. Hara; เทียนน้ำ *L. octovakvis* (Jacq.) P.H. Raven - Onagraceae; หญ้าญี่ปุ่นเจ้าลอยท่า *Hygroryza aristata* Nees - Poaceae เป็นต้น จนมีการสะสมอินทรีย์สารมากขึ้น เช่น ที่บริเวณคูซุด และพบในทะเลน้อยด้วย เกาะลอยบางแห่งในเขตทะเลน้อยมีไม้พุ่มมาขึ้นได้ เช่น โคลงเคลง *Melastoma malabathricum* L. subsp. *malabathricum* - Melastomaceae และหญ้าชนิดต่างๆ ที่เป็นพืชบก บางแห่งมีไม้ยืนต้นเช่น ต้นลำพู *Sonneratia caseolaris* (L.) Engl. - Sonneratiaceae สามารถขึ้นได้ด้วย

รูปที่ 12 ลักษณะของสังคมพืชแบบเกาะลอยในทะเลน้อย อ. ควนขนุน จ. พัทลุง

แนะนำการใช้คู่มือ

ชื่อวงศ์ตาม
อนุกรมวิธาน

ชื่อวงศ์

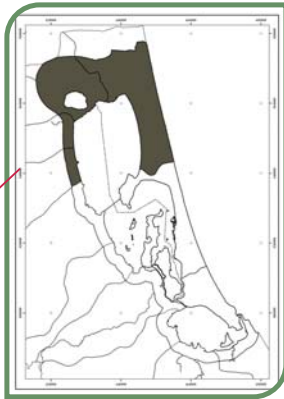
ชื่อวิทยาศาสตร์

ชื่อไทยอื่นๆ
ที่เรียกต่างกัน
ในท้องถิ่น

ชื่อไทย
ชื่ออื่นๆ ตามท้องถิ่น

ชื่อวิทยาศาสตร์
ชื่อสามัญ

แผนที่การกระจาย
ของพรรณไม้

ลักษณะ :

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อสามัญ
ภาษาอังกฤษ

บรรยายลักษณะ
เด่นของสิ่งมีชีวิต

นิเวศวิทยา :

การแพร่กระจาย :

บริเวณที่พบ หรือมี
รายงานการพบในพื้นที่
ทะเลสาบสงขลา

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องอาศัย
พฤกษกรรมเด่น การ
กินอาหาร ฯ

แนะนำการใช้คู่มือ

● ภาพถ่ายหรือภาพวาด

ชื่อวิทยาศาสตร์

● ชื่อวิทยาศาสตร์

สาหร่าย (ALGAE)

ลักษณะ : เป็นสาหร่ายสีแดง ทลลัสวบน้ำ แตกแขนงด้านข้างอย่างไม่เป็นระเบียบ คล้ายขนนก ยาวประมาณ 2-3 เซนติเมตร ขึ้นอยู่รวมกันแน่นเป็นกระจุกคล้ายพรม สีแดงเข้ม ทลลัสของต้นที่สร้างสปอร์ลักษณะเหมือนกับทลลัสของต้นที่สร้างเซลล์สืบพันธุ์ มักมีตะกอนปกคลุมทลลัส เนื่องจากทลลัสขึ้นรวมกันอย่างหนาแน่น ทำหน้าที่คล้ายแปรงตักตะกอนขนาดเล็กซึ่งทำให้เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำขนาดเล็กจำนวนมาก พบได้ตลอดปี สาหร่ายสกุลเดียวกันนี้ในต่างประเทศเช่นญี่ปุ่น มีขนาดใหญ่ และนำมาสกัดวุ้นได้

นิเวศวิทยา : พบได้ทั่วไปตามแนวหินที่คลื่นลมสงบถึงคลื่นลมปานกลาง

การแพร่กระจาย : พบตามแนวหินบริเวณสวนสองทะเล

Gelidium pusillum (Stackhouse) Le Jolis

ลักษณะ : เป็นสาหร่ายสีแดง ทัลลัสของต้นที่สร้างสปอร์ เป็นแผ่นบาง มีขนาดยาวประมาณ 6-10 เซนติเมตร มีสีม่วงแดง ขอบหยัก พบได้ระหว่างเดือนพฤศจิกายน-มีนาคม ทัลลัสของต้นที่สร้างเซลล์สืบพันธุ์ลักษณะเป็นเส้นสายขนาดเล็กและต้องเจริญในเปลือกหอยโดยเฉพาะเปลือกหอยนางรม เป็นสาหร่ายสีแดงที่นิยมนำมาใช้เป็นอาหาร เช่น ข้าวห่อสาหร่าย และแกงจืด เป็นสาหร่ายที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและพบได้มากและเด่นในพื้นที่จังหวัดสงขลา

นิเวศวิทยา : ขึ้นในที่ลุ่ม ชื้นแฉะ

การแพร่กระจาย : พบตามแนวหินบริเวณสวนสองทะเล แก้วเส้ง และเกาะแมว

Porphyra vietnamensis T. Tanaka & Pham-Hoàng Ho

ลักษณะ : ทัลลัสเป็นเส้นพอมบาง แตกแขนง คล้ายเส้นผม ยาวประมาณ 10-15 เซนติเมตร ขึ้นอยู่รวมกันเป็นกระจุก มีสีเข้มแดง เป็นสาหร่าย ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและพบได้มากและเด่นในพื้นที่จังหวัดสงขลา เป็นสาหร่ายที่ชาวบ้านเก็บ มาตากแห้ง นำมาใช้อาหาร เช่น ยำสาหร่าย

นิเวศวิทยา : พบบริเวณพื้นโคลนในบริเวณที่คลื่นลมสงบ

การแพร่กระจาย : ในอดีตสาหร่ายสกุลนี้พบได้หนาแน่นบริเวณเกาะยอ แต่ปัจจุบันมีปริมาณ ลดลงจำนวนมาก

Gracilaria tenuistipitata C.F. Chang & B.M. Xia

ลักษณะ : เป็นสาหร่ายสีเขียว ที่เคยจัดอยู่ในสกุล *Enteromorpha* แต่ปัจจุบันรวมกันในกลุ่ม *Ulva* ทัลลัสเป็นหลอดกลม ขนาดเล็ก แตกแขนงอย่างไม่เป็นระเบียบ ขึ้นเป็นกระจุก มีสีเขียวอ่อนถึงเข้ม ทัลลัสของต้นที่สร้างสปอร์ลักษณะเหมือนกับทัลลัสของต้นที่สร้างเซลล์สืบพันธุ์ พบกระจายอยู่ทั่วไปตามชายฝั่งทะเลไทยตลอดแนว ซึ่งสาหร่ายสกุลนี้เป็นสาหร่ายที่มีการเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาลสูง บางชนิดก่อให้เกิดปัญหาปรากฏการณ์น้ำเปลี่ยนสีเนื่องจากปริมาณสารอาหารในแหล่งน้ำที่เพิ่มมากขึ้นทำให้สาหร่ายเจริญเติบโตและเพิ่มปริมาณได้อย่างรวดเร็ว

นิเวศวิทยา : ขึ้นอยู่ร่วมกันตามแนวหิน หรือชายหาดรวมไปถึงตามแนวรากไม้ป่าชายเลน

การแพร่กระจาย : พบตามแนวหินบริเวณสวนสองทะเล และชายหาดสมิหลา

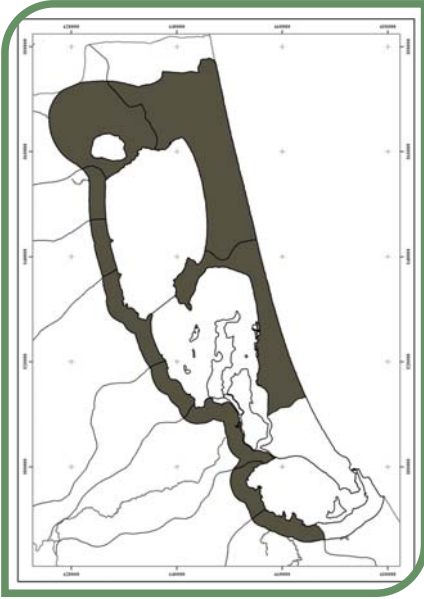

Ulva clathrata (Roth) C. Agardh

ផេរ័ន

(PTERIDOPHYTE)

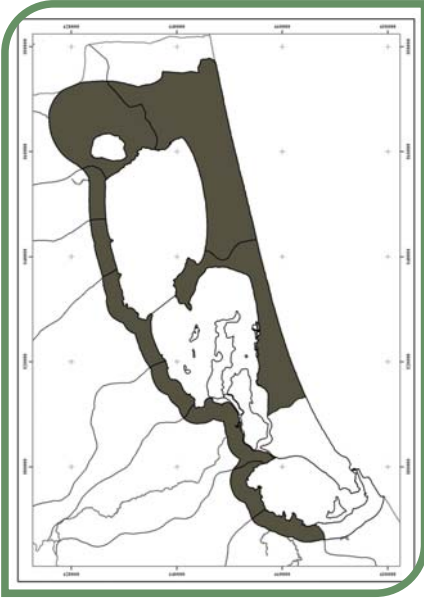
ลักษณะ : พืชอิงอาศัยหรือเจริญบนหิน เหง้ารูปทรงกระบอกลายทอถี่และแตกแขนง เส้นผ่านศูนย์กลาง 6-12 มิลลิเมตร ปกคลุมด้วยเกล็ดหนาแน่น เกล็ดรูปขอบขนานแกมรูปสามเหลี่ยม ยาว 4-5 มิลลิเมตร ปลายแหลม สีน้ำตาลดำ ก้านใบแข็ง ตั้งตรง สีเขียวถึงสีน้ำตาลดำ ยาวประมาณ 15 เซนติเมตร โคนก้านใบมีรอยต่อกับเหง้า แผ่นใบรูปสามเหลี่ยมด้านเท่า ใบประกอบแบบขนนกสองถึงสามชั้น ใบย่อยชั้นที่ 1 คู่ล่างขนาดใหญ่ที่สุด ออกเกือบตรงข้าม มีก้านใบย่อยชัดเจน ใบย่อยชั้นที่สองและสามรูปขอบขนานแคบ ปลายใบแหลม โคนใบรูปลิ้ม ก้านใบย่อยสั้นมากหรือไม่มี แผ่นใบหนาคล้ายแผ่นหนังมีขนปกคลุม เส้นใบแยกสาขาเป็นคู่ กลุ่มอับสปอร์รูปถ้วยมีเยื่อคลุม เกิดที่ปลายเส้นใบติดกับขอบใบ

นิเวศวิทยา : เป็นพืชอิงอาศัยบนไม้ยืนต้น ในสังคมพืชบนสันทรายชายฝั่ง และต้นตาลในทุ่งนา

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Davallia solida (G. Forst.) Sw.

ลักษณะ : เจริญบนดินมักพบใกล้แหล่งน้ำหรือบริเวณที่มีน้ำขัง เหง้าสั้น ตั้งตรง ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก 2-3 ชั้น รูปสามเหลี่ยม อวบน้ำ เกลี้ยง แตกแขนงคล้ายกิ่งไม้ ออกเป็นกระจุกจากลำต้นใต้ดิน มีเกล็ดสีน้ำตาลดำ กระจายห่างๆ ก้านใบยาว 8-15 เซนติเมตร ใบไม่สร้างอับสปอร์แผ่นใบแผ่กางออก ยาว 10-18 เซนติเมตร กว้าง 5-10 เซนติเมตร ปลายแหลม ขอบหยักเว้า ใบสร้างอับสปอร์ แผ่นใบรูปทรงกระบอก ยาวกว่าขอบใบหยักเว้าลึกเป็นพู ขอบพูเรียบและม้วนงอลงทางด้านล่างของแผ่นใบ กลุ่มอับสปอร์เกิดบนเส้นใบยกเว้นเส้นกลางใบ

นิเวศวิทยา : บริเวณที่ราบน้ำท่วมถึง

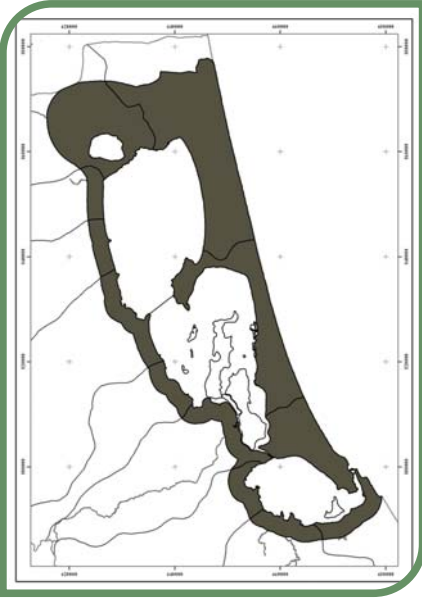
การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Ceratopteris thalictroides (L.) Brong

หัวว่า
กระแตไต่ไม้

Drynaria quercifolia (L.) J.Sm.

ลักษณะ : พืชอิงอาศัยหรือเจริญบนหิน เหง้าทอดยาว เส้นผ่านศูนย์กลาง 1.5-4 เซนติเมตร ยาวได้ถึง 1 เมตร หรือมากกว่ามีเกล็ดสีน้ำตาลเข้ม ยาวประมาณ 1.8 เซนติเมตร กว้างประมาณ 1 มิลลิเมตร ปลายเรียวยาวปกคลุมหนาแน่น รากสั้นมีขนอ่อนสีน้ำตาล ใบเดี่ยวมี 2 รูปแบบ ใบประกบต้นรูปไข่ ยาว 20-25 เซนติเมตร กว้าง 15-20 เซนติเมตร ปลายแหลม โคนมน ขอบหยักเว้ามนตื้นๆ เข้าหาเส้นกลางใบทั้งสองด้าน ไม่มีก้านใบ ช่วงแรกมีสีเขียวต่อมาเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลและแห้งติดอยู่กับลำต้น ใบสร้างอับสปอร์ ยาวได้มากกว่า 50 เซนติเมตร กว้างถึง 30 เซนติเมตร ขอบหยักเว้าลึกเข้าหาเส้นกลางใบทั้งสองด้าน แต่ละแฉกลึกเกือบถึงเส้นกลาง

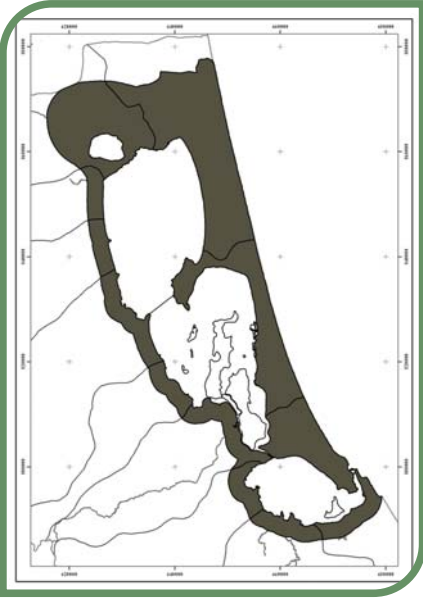
เนื้อใบเหนียว ผิวใบเกลี้ยง ใบมีสีเขียวตลอดอายุเมื่อแก่แผ่นใบจะร่วงไปเหลือเฉพาะส่วนก้านใบติดอยู่กับต้น กลุ่มอับสปอร์จำนวนมากรูปกลมหรือรูปไข่เรียงตัวค่อนข้างเป็นระเบียบสองข้างของเส้นใบของแต่ละแฉก

นิเวศวิทยา : พืชอิงอาศัยบนไม้ยืนต้น และบนสันดอนทรายชายฝั่ง

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

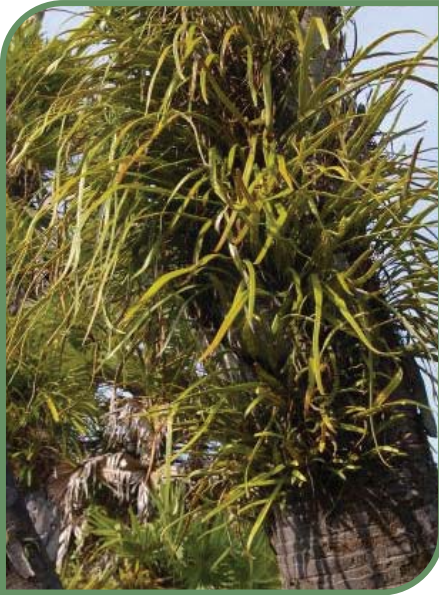
Drynaria quercifolia (L.) J.Sm.

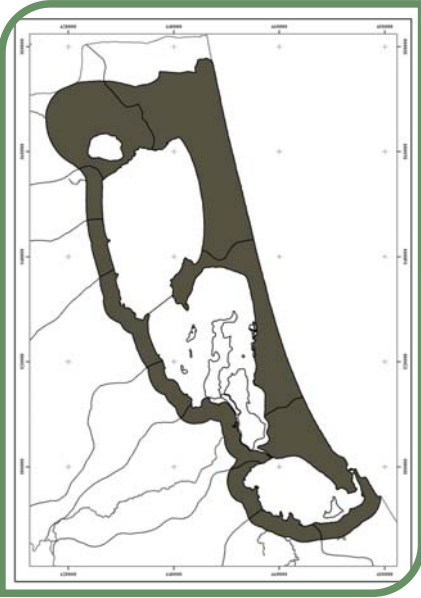
ลักษณะ : พืชอิงอาศัย เหง้าเกาะเลื้อยยาว เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2.5 มิลลิเมตร ปกคลุมด้วยเกล็ดหนาแน่น ใบเดี่ยวรูปแถบเรียวยาว กว้าง 1.5-2.5 เซนติเมตร ยาวได้ถึง 40 เซนติเมตร ปลายมน โคนรูปลิ้มหรือเรียวแหลม ก้านใบสั้น ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนา ค่อนข้างอวบน้ำ มีขนรูปดาวกระจายทั่วทั้ง 2 ด้าน ใบสร้างอับสปอร์ยาวกว่าใบไม่สร้างอับสปอร์ ปลายแหลม แผ่นใบหนา ก้านใบยาว กลุ่มอับสปอร์เรียงติดกันเป็นพืดด้านปลายใบ ปกคลุมประมาณ 1/2 ของความยาวใบ ไม่มีเยื่อคลุม

นิเวศวิทยา : เป็นพืชอิงอาศัยบนไม้ยืนต้น ในสังคมพืชบนสันทรายชายฝั่ง และต้นตาลในทุ่งนา

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Pyrrhosia longifolia (Burm.f.) Mort.

ลักษณะ : พืชอิงอาศัย เหง้าเล็กทอดยาว เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 มิลลิเมตร ยาวได้มากกว่า 1 เมตร และแตกสาขาได้ดี เหง้ามีเกล็ดขนาดเล็กทั่วไป เกล็ดรูปไข่หรือรูปขอบขนาน ขอบหยักซี่ฟันไม่เป็นระเบียบ ใบเดี่ยวรูปร่างต่างกัน 2 แบบ ใบไม่สร้างอับสปอร์ รูปไข่ถึงเกือบกลม กว้าง 1.5-2 เซนติเมตร ยาว 2-4 เซนติเมตร ปลายมน โคนมนหรือสอบ ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนา มีขนรูปดาวกระจายทั่วทั้ง 2 ด้านไม่หนาแน่น เส้นใบเห็นไม่ชัด ไม่มีก้านใบ ใบสร้างสปอร์รูปขอบขนานหรือรูปหอก กว้าง 5-8 มิลลิเมตร ยาว 3-15 เซนติเมตร ปลายมน โคนสอบเรียวเล็กกลางเส้นกลางใบเห็นชัดเจนทั้งสองด้าน แผ่นใบขนและเส้นใบมีลักษณะเช่นเดียวกับใบไม่สร้างสปอร์

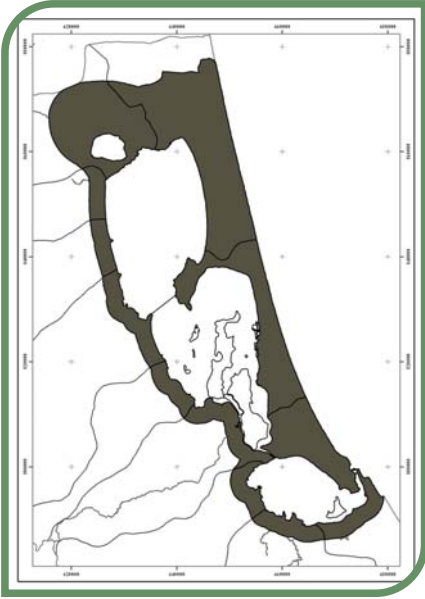
ก้านใบสั้น กลุ่มอับสปอร์กว้างประมาณ 3 มิลลิเมตร ไม่มีเยื่อคลุม เรียงเป็นแถวขนานกับขอบใบ ขณะที่ยังอ่อนมีขนรูปดาวปกคลุม

นิเวศวิทยา : พืชอิงอาศัยบนไม้ยืนต้น

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Pyrrosia piloselloides (L.) Price

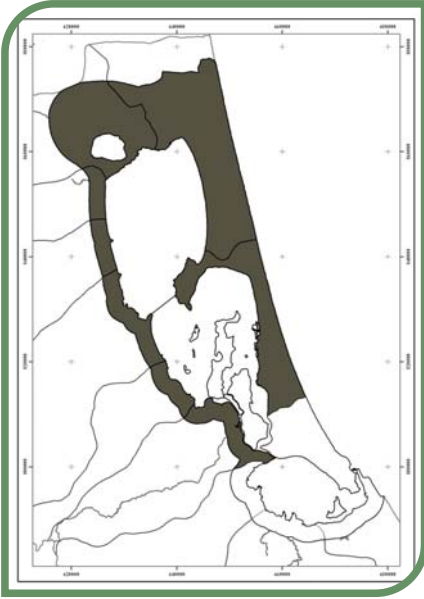
ลักษณะ : เป็นพืชอิงอาศัยไร้ดอกจำพวกเฟิร์น ไม่มีใบหรือราก กิ่งมีสีเขียวแยกสองแฉก มีเหง้าที่มีเซลล์ลายรากที่ทำหน้าที่ต่างรากในการดูดน้ำและอาหาร บนกิ่งมีเกล็ดที่ปลายแยกเป็น 2 แฉกขนาดเล็ก ซอกเกล็ดเป็นที่เกิดของอับสปอร์ที่มีลักษณะเป็นอับสปอร์ 3 อันเชื่อมกันเห็นเป็น 3 พู เมื่ออับสปอร์แก่เปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลทอง เป็นพืชที่สร้างสปอร์ชนิดเดียว

นิเวศวิทยา : ขึ้นบนต้นตาลทั่วไป

การแพร่กระจาย : พบได้เกือบทุกบริเวณรอบทะเลสาบ เป็นพืชที่เคยพบเห็นได้ทั่วไป แต่ปัจจุบันพบน้อยลงมากถือเป็นพืชหายาก

Psilotum nudum (L.) Beauv.

ลักษณะ : พืชอิงอาศัยหรือเจริญบนดิน เหง้า เลื้อยเกาะบนต้นไม้หรือพื้นดิน มีเกล็ดคลุมบริเวณ ปลายยอด ใบประกอบแบบขนนก รูปขอบขนาน ยาว 40-70 เซนติเมตร กว้าง 20-30 เซนติเมตร ใบย่อย 8-12 คู่ ออกตรงข้าม รูปขอบขนาน หรือรูปรี ยาว 10-15 เซนติเมตร กว้าง 3-4 เซนติเมตร ปลายเรียวแหลม โคนมน ก้านใบ สั้น เส้นใบแยกสาขาเป็นคู่ใกล้เส้นกลางใบ รูป ล้อมหรือแตกเส้นเดียว ใบหนาคล้ายแผ่นหนัง เกลี้ยงขอบจักฟันเลื่อย ใบสร้างอับสปอร์ มีใบ ย่อยรูปแถบ ยาวได้ถึง 20 เซนติเมตร กว้าง 3- 5 มิลลิเมตร อับสปอร์ติดที่ผิวใบด้านล่างทั่ว ทั้งใบ ยกเว้นบริเวณเส้นกลางใบ

นิเวศวิทยา : บริเวณสันดอนทราย และบริเวณพรุ

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน และทะเลสาบตอนกลาง

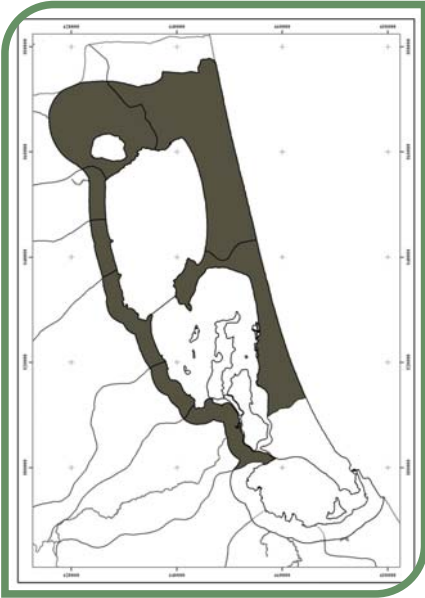

Stenochlaena palustis (Burm.f.) Bedd.

ลิเกายูง

Lygodium microphyllum (Cav.) R.Br.
Climbing Maidenhair Fern, Old World Climbing
Fern, Small-Leaf Climbing Fern, Snake Fern

ลักษณะ : เจริญบนดิน เหง้าสั้น มีขนสีน้ำตาล
ดำปกคลุม ก้านใบเลื้อยพัน ยาวได้ไม่จำกัด ใบ
ประกอบแบบขนนก ใบย่อยที่ไม่สร้างอับสปอร์
มีรูปไข่กลับถึงรูปสามเหลี่ยม กว้าง 1.0-1.5
เซนติเมตร ยาว 1.5-3.0 เซนติเมตร ปลายแหลม
หรือมน โคนมนหรือมีติ่ง ขอบใบเรียบจนถึง
หยักเว้า ใบย่อยที่สร้างอับสปอร์มีขนาดเล็กกว่า
กลุ่มอับสปอร์เกิดที่ขอบใบย่อย มีลักษณะเป็นแท่ง
ยาว 3.0-7.0 มิลลิเมตร เยื่อคลุมกลุ่มอับสปอร์
เกลี้ยง

นิเวศวิทยา : พืชอิงอาศัย บริเวณที่ชื้นแฉะ หรือน้ำท่วมขัง

การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน และทะเลสาบตอนกลาง

Lygodium microphyllum (Cav.) R.Br.

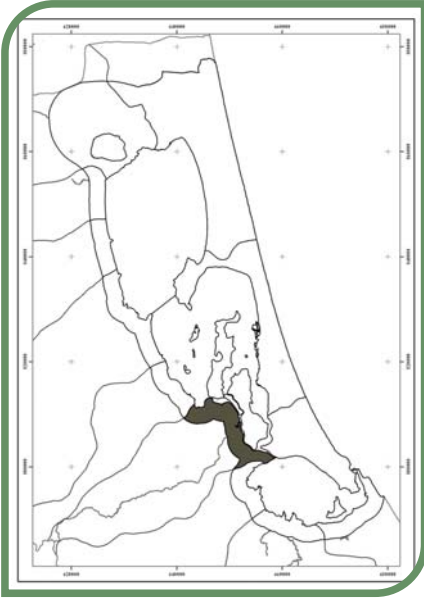

พืชใบเลี้ยงคู่ (DICOTYLEDON)

มะม่วงป่า
กะตือแป

Mangifera gedebe Miq.

ลักษณะ : ไม้ต้นสูงประมาณ 5-12 เมตร มียางใสที่เป็นพิษ ใบเป็นใบเดี่ยวออกเรียงเวียนสลับบนกิ่ง ใบเป็นใบเดี่ยวออกเรียงเวียนสลับบนกิ่ง แผ่นใบรูปขอบขนาน ถึงรูปรี ปลายใบแหลม ก้านใบยาวประมาณ 1-2 เซนติเมตร ผลเป็นผลเดี่ยวแบบมีเนื้อเมล็ดเดี่ยวรูปร่างกลมแบน ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางผลประมาณ 10 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : ริมคลองที่น้ำท่วมถึงในฤดูน้ำหลาก

การแพร่กระจาย : พบเพียงจุดเดียว เป็นพืชหายากตามบัญชีรายชื่อพืชถิ่นเดียวและพืชหายากของประเทศไทย (ธวัชชัย, 2547)

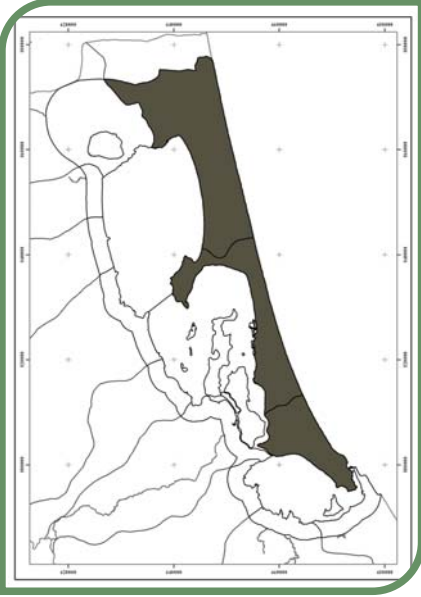

Mangifera gedebe Miq.

มะม่วงป่า

มะม่วงคัน ปาโฮ้ตารา

Mangifera pentandra Hook. f.

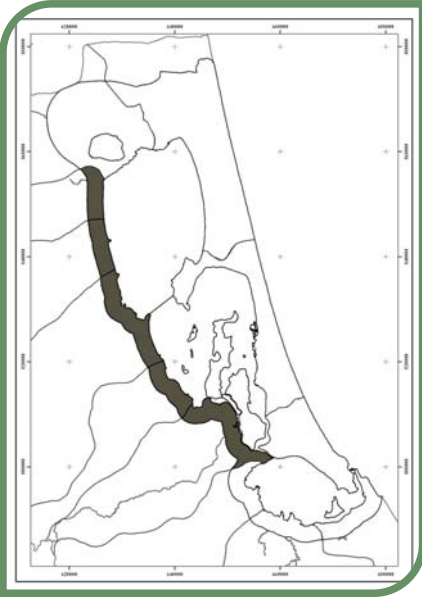
ลักษณะ : ไม้ต้นสูงประมาณ 10-15 เมตร เรือนยอดกว้างและค่อนข้างเป็นทรงกลมมีพุ่มใบออกตั้งแต่ใกล้โคนต้น มียางใสที่เป็นพิษ ใบเป็นใบเดี่ยวออกเรียงเวียนสลับบนกิ่ง แผ่นใบรูปขอบขนาน ถึงรูปรี ปลายใบแหลม ฐานใบป้านเกือบกลม ขอบใบเรียบ และอาจเป็นคลื่นเล็กน้อย เนื้อใบหนา เส้นใบละเอียดชัดเจน ใบยาวประมาณ 10-15 เซนติเมตร กว้างประมาณ 3.5-5 เซนติเมตร เรียบเกลี้ยงก้านใบยาวประมาณ 1-2 เซนติเมตร ดอก ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ดอกสมบูรณ์เพศ สีเหลืองอ่อนขนาดเล็ก กลีบเลี้ยงแยกกันมี 5 กลีบ ขนาดเล็ก มีขนละเอียด กลีบดอกแยกกันมี 5 กลีบ ยาวกว่ากลีบเลี้ยงเล็กน้อย เกสรเพศผู้มี 5 อัน มีจานฐานดอกที่มีขอบหยัก ผลแบบผลเดี่ยวมีเนื้อเมล็ดเดียว

นิเวศวิทยา : ขึ้นในป่าละเมาะบนสันดอนทราย

การแพร่กระจาย : พบได้ทั่วไป บริเวณรอบทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Mangifera pentandra Hook. f.

ลักษณะ : ไม้พุ่ม สูง 2-3 เมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปรีถึงขอบขนาน ยาว 10-16 เซนติเมตร กว้าง 3-6 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบมน ขอบใบเรียบ ดอกเดี่ยว สีเหลืองอ่อน ขนาดประมาณ 1 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 3 กลีบ รูปสามเหลี่ยม กลีบดอกมี 6 กลีบ เรียงสลับกัน 2 ชั้น ชั้นละ 3 กลีบ รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ ผลออกเป็นกลุ่ม ผลค่อนข้างกลม ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.5-0.8 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : พบทั่วไปตามชายป่า

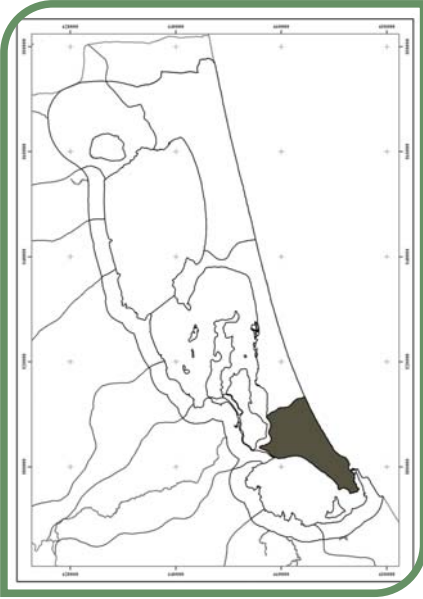
การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลสาบตอนบน และทะเลสาบตอนกลาง

Melodorum siamensis (Scheff.) Ban

พุดทุ่ง
พุดน้ำ โมกเตี้ย

Holarrhena curtisii King & Gamble
Common holarrhena

ลักษณะ : ไม้พุ่มสูง 1.5-2.5 เมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปหอกแกมขอบ ยาว 4-8 เซนติเมตร กว้าง 1-2 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบเรียว ขอบใบเรียบ ดอกออกเป็นช่อ แบบช่อแยกแขนง บริเวณปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงรูปแถบ ยาวประมาณ 3-5 เซนติเมตร มีขนทั้งด้านบนและด้านล่าง กลีบเลี้ยงมี 5 กลีบ หลอดกลีบดอก ยาวประมาณ 2 เซนติเมตร ตอนปลายบานเป็นแฉก 5 แฉก ปลายมน เกสรเพศผู้มี 5 อัน ติดบริเวณฐานกลีบรังไข่ ผลตั้งตรง รูปแถบ ยาวประมาณ 17-20 เซนติเมตร เมล็ดปกคลุมด้วยขน

นิเวศวิทยา : พบตามที่โล่ง ตามสันทรายชายฝั่งทะเล

การแพร่กระจาย : ทะเลสาบตอนล่าง

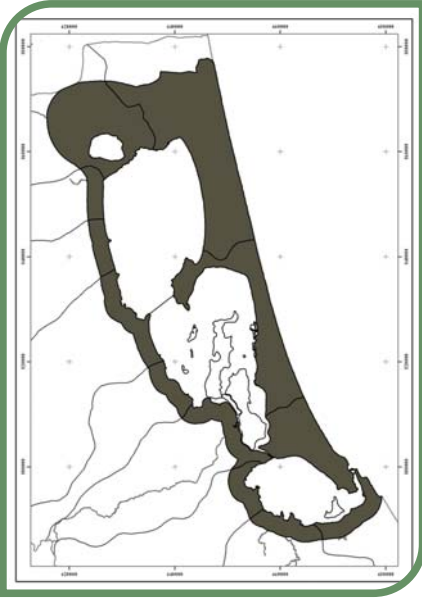
Holarrhena curtisii King & Gamble

นมพิจิตร

นมหมู ลิ่นเหย้า

Hoya parasitica (Roxb.) Wall. ex Traill

Waxplant

ลักษณะ : ไม้เลื้อย ลำต้นขนาดเล็กเส้นผ่านศูนย์กลาง
กลางประมาณ 0.3-0.35 เซนติเมตร มียางสีขาว
และมีขนละเอียดทั่วไป ใบเดี่ยวออกตรงข้าม รูป
รีถึงรูปไข่ ยาวประมาณ 6-7 เซนติเมตร กว้าง
ประมาณ 2.5-3 เซนติเมตร ปลายใบ และ ฐาน
ใบแหลม ขอบเรียบ มีก้านใบยาวประมาณ 0.5
เซนติเมตร มีเส้นใบแตกเป็นรูปมือจากฐานใบ
3 เส้น ดอกเป็นดอกช่อแบบช่อซี่ร่ม ออกตาม
ซอกใบบริเวณปลายช่อดอกเก่า จะออกดอกข้าม
ช่อดอกเดิมจนบางครั้งเห็นแกนช่อดอกยาวมาก
ดอกสมบูรณ์เพศ มีกลีบหอมอ่อน กลีบเลี้ยงขนาด
เล็กโคนเชื่อมปลายแยกเป็น 5 แฉกรูปสามเหลี่ยม
ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร มีขน กลีบดอกเชื่อม
ปลายแยก 5 แฉก สีขาวถึงสีชมพูอ่อน รูปไข่

ยาวประมาณ 0.6 เซนติเมตร เมื่อบานจะพับลงด้านล่าง และขอบของแฉกกลีบดอกงอเข้าด้านใน
คล้ายรูปขอบขนาน มีชั้นกระบังรอบรูปร่างเป็นรูปดาว 5 แฉก แฉกรูปไข่ ยาวประมาณ 0.5
เซนติเมตร สีขาวแต่ที่โคนมีสีแดงแต้ม เกสรเพศผู้และเพศเมียเชื่อมกันเป็นเส้าเกสรมียอดเกสร
เพศเมียอยู่ตรงปลาย ละอองเกสรมีไซเคลือบเป็นกลุ่มเรณูที่มีลักษณะเป็นแผ่นสองอันคู่กันที่
มีก้านเชื่อม มีทั้งหมด 5 คู่ ฝังอยู่ระหว่างแฉกของกระบังรอบ

นิเวศวิทยา : ขึ้นบนต้นตาลทั่วไป

การแพร่กระจาย : พบได้เกือบทุกบริเวณรอบทะเลสาบ

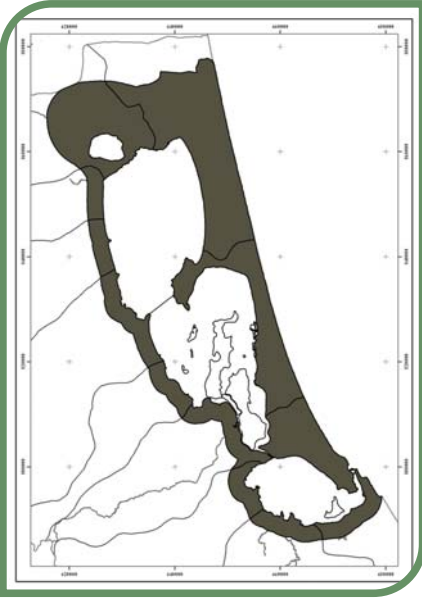
Hoya parasitica (Roxb.) Wall. ex Traill

กะเม็ง

กะเม็งตัวเมีย คัดเม็ง หญ้าลับ

Eclipta prostrata (L.) L.

False daisy

ลักษณะ : ไม้ล้มลุก อายุหลายปี ลำต้นตั้งตรงสูง 30-50 เซนติเมตร ลำต้นสีแดงแกมน้ำตาล มีรากออกบริเวณข้อที่อยู่ใกล้โคนต้น ใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม รูปไข่ หรือรูปไข่แกมขอบขนาน ยาว 3-7 เซนติเมตร กว้าง 1-2 เซนติเมตร ไม่มีก้านใบ ขอบใบจัก ดอกออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกแน่น ลักษณะค่อนข้างกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 เซนติเมตร ก้านช่อดอกยาว 2-3 เซนติเมตร ใบประดับขนาดเล็กประมาณ 5 กลีบดอกย่อยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่อยู่ชั้นนอก เป็นดอกเพศเมีย กลีบดอกสีขาว 1 กลีบ ยอดเกสรเพศเมียแยกเป็น 2 แฉก และกลุ่มที่อยู่ชั้นใน เป็นดอกสมบูรณ์เพศ มีขนาดเล็ก กลีบดอกเชื่อมติดกันคล้ายถ้วย แยกออกตอนปลาย เกสรเพศผู้ 4 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน ผลเดี่ยวขนาดเล็ก เมล็ดดำ รูปสี่เหลี่ยม

นิเวศวิทยา : บริเวณทุ่งนา และที่ลุ่มชื้นแฉะ

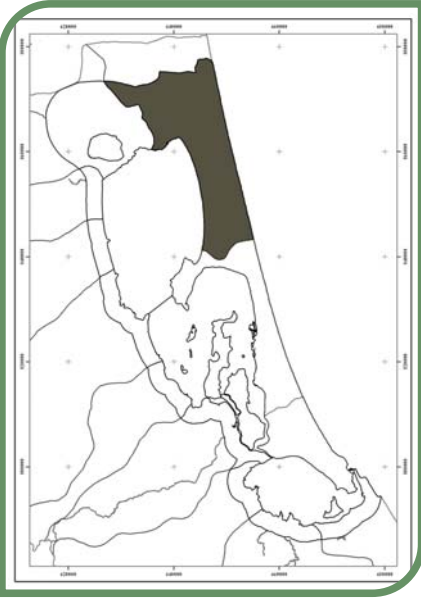
การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Eclipta prostrata (L.) L.

แคทง

แคนา แคยอดดำ

Dolichandrone columnaris Santisuk

ลักษณะ : ไม้ต้นสูง 15-20 เมตร ใบประกอบขนนกชั้นเดียว ยาว 10-24 เซนติเมตร ใบย่อยรูปไข่ หรือรูปไข่แกมรูปใบหอก ช่อกระจจะออกเป็นช่อสั้นที่ปลาย มี 2-4 ดอก กลีบเลี้ยงเชื่อมกันคล้ายกาบ กลีบดอก รูปปากเปิดสีขาว หลอดกลีบดอกแคยาวประมาณ 11 เซนติเมตร ปากกลีบดอกยับย่น เกสรเพศผู้ 4 อัน ติดเหนือกลีบดอก ยาวสองสั้นสอง เกสรเพศเมีย 1 อัน ผลแก่แห้งแล้วแตกแบบฝักกาด รูปแถบแบน บิดเล็กน้อย ยาวประมาณ 35 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : พบตามที่ราบลุ่มที่มีน้ำขัง หรือตามทุ่งนา

การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลสาบตอนบน เป็นพืชหายากตามบัญชีรายชื่อพืชถิ่นเดียวและพืชหายากของประเทศไทย (ธวัชชัย, 2547)

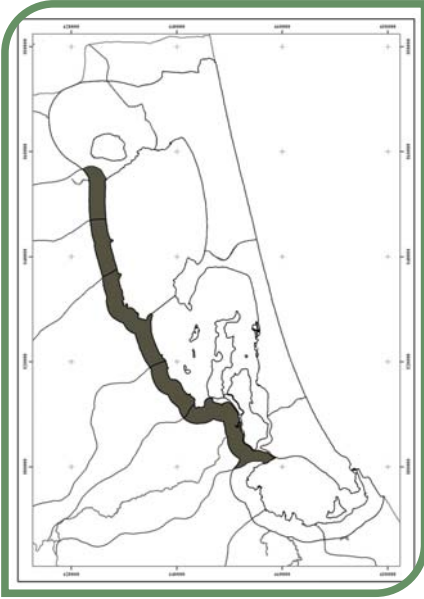

Dolichandrone columnaris Santisuk

ตัวเกลี้ยง

กุ่มฉ่องบ้าง ชี้ตัว ตัวใบเลื่อม

Cratoxylum cochinchinense (Lour.) Blume

ลักษณะ : ไม้พุ่มขนาดกลาง สูง 2-5 เมตร ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปรี ยาว 5-10 เซนติเมตร กว้าง 2-4 เซนติเมตร ปลายใบเป็นติ่งแหลม โคนใบรูปลิ้ม ขอบใบเรียบ ดอกเดี่ยว สีแดง ออกตามง่ามใบ ขนาด 0.8-1 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงมี 5 กลีบ รูปไข่ กลีบดอกมี 5 กลีบ รูปไข่กลับเกสรเพศผู้จำนวนมาก อยู่เป็นมัด 3 มัด เกสรเพศเมีย มี 3 ยอดผลแห้งแตกเป็น 3 กลีบ

นิเวศวิทยา : พบทั่วไปตามชายป่าที่ไม่มีน้ำขัง

การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลสาบตอนบน และทะเลสาบตอนกลาง

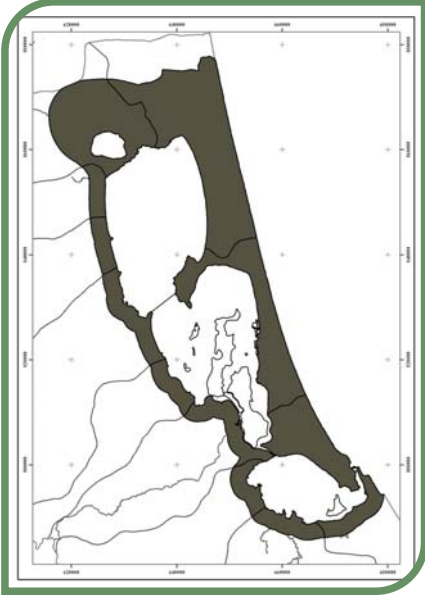

Cratoxylum cochinchinense (Lour.) Blume

คดสัง

ย่านตุต จุด ชูด เบน

Combretum trifoliatum Vent.

ลักษณะ : ไม้พุ่ม สูง 2-2.5 เมตร ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม ใบรูปขอบขนาน ปลายใบเป็นติ่งแหลม โคนใบรูปลิ้ม ขอบใบเรียบ ยาว 10-12 เซนติเมตร กว้าง 2.5-3 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อ แบบทางกระรอก ออกตามซอกใบ และปลายกิ่ง ช่อดอกยาวประมาณ 10-15 เซนติเมตร ดอกมีขนาดเล็ก เกสรเพศผู้จำนวนมาก รังไข่อยู่ใต้วงกลีบ ผลรี เป็นพู่ มี 5 พู ยาวประมาณ 3 เซนติเมตร กว้างประมาณ 1 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : บริเวณที่ราบน้ำท่วมถึง

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Combretum trifoliatum Vent.

ฝาด

ฝาดขาว ขวาด

Lumnitzera racemosa Willd.

Black mangrove

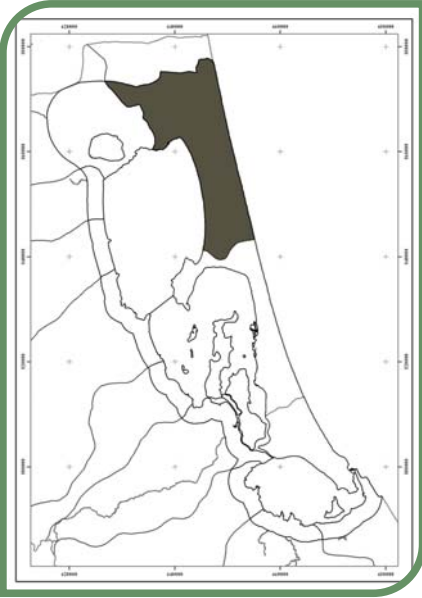
ลักษณะ : ไม้พุ่มหรือไม้ต้นขนาดเล็ก สูงได้ถึง 10 เมตร เปลือกมีรอยแตกตามยาว ใบเดี่ยวเรียงเวียน มักออกกระจุกที่ปลายกิ่ง ใบรูปไข่กลับหรือรูปรี ยาว 2.5-5 เซนติเมตร กว้าง 1-2 เซนติเมตร เนื้อใบอ่อนน้ำ ช่อดอกแบบช่อกระจุก ออกที่ปลาย ดอกสีขาว เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันตลอด ยาวประมาณ 1 เซนติเมตร กลีบดอกแยก 5 กลีบ รูปไข่ รูปหอกแกมรูปไข่จนถึงรูปรี ยาวประมาณ 0.5 เซนติเมตร สีขาว เกสรเพศผู้ 10 อัน ก้านชูอับเรณูยาว 0.5 เซนติเมตร อับเรณูรูปรี ยาวประมาณ 0.1 เซนติเมตร ก้านเกสรเพศเมีย รูปร่างเรียวยาวประมาณ 0.5 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : พืชชายเลน

การแพร่กระจาย : ทะเลสาบตอนกลาง

Lumnitzera racemosa Willd.

ลักษณะ : ไม้พุ่มเลื้อย ใบเดี่ยวออกเรียงสลับ ใบรูปไข่กลับ รูปรีแคบ จนถึงรูปรีกึ่งรูปแถบ ยาว 2-5 เซนติเมตร กว้าง 0.8-2.5 เซนติเมตร ปลายใบเว้า ท้องใบมีขนเล็กน้อย ดอกเดี่ยวออกที่ซอกใบ ใบประดับมีขนาดเล็กมาก กลีบเลี้ยงวงนอก 3 กลีบขนาดใหญ่รูปไข่หุ้มกลีบเลี้ยงขนาดเล็กวงใน 2 กลีบรูปหอกแคบ กลีบดอก 5 กลีบเชื่อมติดกันเป็นรูปกรวย สีขาว เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2.5 เซนติเมตร มีแถบเส้นกลางกลีบ กลีบดอกด้านนอกตรงแถบเส้นกลางกลีบมีขนสีขาว เกสรเพศผู้ 5 อัน สีขาว เชื่อมติดกับโคนหลอดกลีบดอก ก้านชูอับเรณู ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร อับเรณูรูปขอบขนาน ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ก้านเกสรเพศเมียยาวประมาณ

4 มิลลิเมตร ยอดเกสรเพศเป็นตุ่มกลมสองอัน ผลกลม สีน้ำตาล เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2 มิลลิเมตร

นิเวศวิทยา : ไม้พุ่มเลื้อยตามต้นไม้อื่น พบตามข้างถนน หรือพื้นที่เปิดโล่ง หรือทุ่งนาแห้งๆ

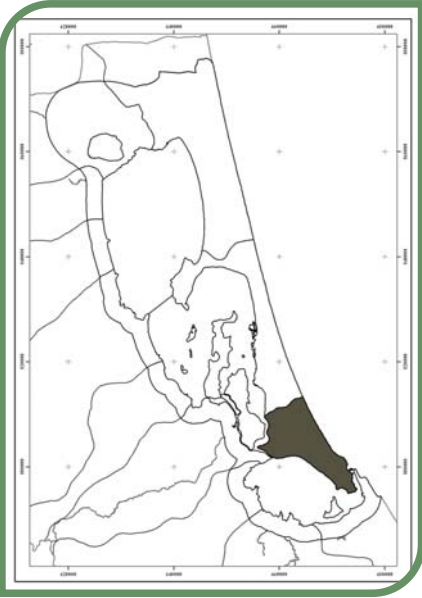
การแพร่กระจาย : ทะเลสาบตอนบน

Aniseia martinicensis (Jacq.) Choisy

ฝนแสนห้า
จิงจ้อหลวง ย่านชน

Argyreia capitiformis (Poir.) Ooststr.

ลักษณะ : ไม้พุ่มเลื้อย ใบเดี่ยวออกเรียงสลับ ใบรูปไข่ ยาว 8-11.5 เซนติเมตร กว้าง 5-7 เซนติเมตร ฐานใบเว้ารูปหัวใจผิวมีขนหยาบ ช่อกระจุกออกที่ซอกใบ ดอกย่อย 3 ดอก ใบประดับรูปขอบขนาน ผิวด้านนอกมีขนสีน้ำตาลหยาบหนา กลีบเลี้ยงมีขนหยาบหนา กลีบเลี้ยงวงนอก 3 กลีบ รูปไข่หุ้มกลีบเลี้ยงวงใน 2 กลีบ รูปรีขนาดเล็กกว่า กลีบดอก 5 กลีบเชื่อมติดกันเป็นรูปกรวยสีม่วงอ่อน เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 5 เซนติเมตร มีแถบเส้นกลางกลีบสีขาวอมม่วง กลีบดอกด้านนอกตรงเส้นกลางกลีบมีขนหยาบหนา เกสรเพศผู้ 5 อัน สีขาว เชื่อมติดกับโคนหลอดกลีบดอก ก้านชูอับเรณู ยาวประมาณ 2 เซนติเมตร ที่ฐานพองออกและมีขน อับเรณูรูป

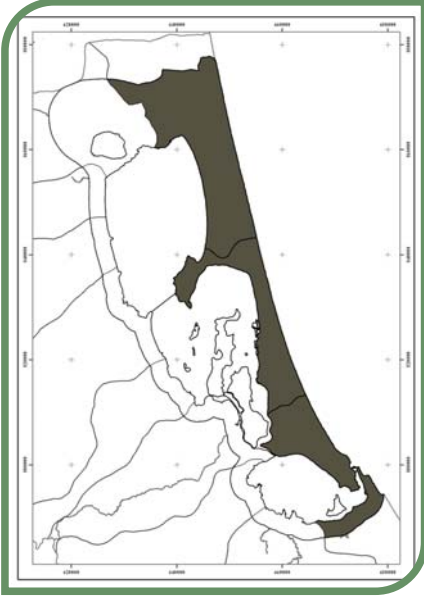
ขอบขนาน ยาวประมาณ 0.5 เซนติเมตร ก้านเกสรเพศเมียยาวประมาณ 2.5 เซนติเมตร ยอดเกสรเพศเป็นตุ่มกลมสองอัน

นิเวศวิทยา : ไม้พุ่มเลื้อยตามต้นไม้อื่น พบตามข้างถนน หรือพื้นที่เปิดโล่ง หรือทุ่งนาต่างๆ

การแพร่กระจาย : ทะเลสาบตอนล่าง

Argyreia capitiformis (Poir.) Ooststr.

ลักษณะ : ไม้ล้มลุก ลำต้นทอดขนานตามพื้นดิน กลวง มียางขาว ใบเดี่ยวออกเรียงสลับ ใบรูปไข่ กว้าง หรือใบกลม ยาว 5-7 เซนติเมตร กว้าง 6-7 เซนติเมตร ปลายใบเว้าลึก แผ่นใบหนา ช่อกระจุกออกที่ซอกใบ กลีบเลี้ยง 5 กลีบ รูปไข่ ยาวประมาณ 0.5 เซนติเมตร กลีบดอก 5 กลีบ เชื่อมติดกันเป็นรูปกรวย เส้นผ่านศูนย์กลาง ประมาณ 2.5 เซนติเมตร สีม่วง มีแถบเส้นกลาง กลีบสีม่วงเข้ม เกสรเพศผู้ 5 อัน เชื่อมติดกับโคนหลอดกลีบดอก ก้านชูอับเรณู ยาว 0.5 เซนติเมตร อับเรณูรูปขอบขนาน ยาว 0.2 เซนติเมตร ก้านเกสรเพศเมียยาว 1 เซนติเมตร ยอดเกสรเพศเมียสองแฉก

นิเวศวิทยา : พบเลื้อยทอดขนานไปตามหาดทรายริมทะเล

การแพร่กระจาย : พบบริเวณทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Ipomoea pes-caprae (L.) R.Br.

ลักษณะ : ไม้ล้มลุก ลำต้นทอดขนานตามพื้นดิน กลวง มียางขาว ใบเดี่ยวออกเรียงสลับ ใบรูปขอบขนาน หรือใบเว้าลึก 3-5 แฉก ยาว 4-5 เซนติเมตร กว้าง 1-2 เซนติเมตร แผ่นใบหนา ดอกออกที่ซอกใบ ใบประดับรูปหอก ยาวประมาณ 0.2 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 5 กลีบ รูปขอบขนาน ยาวประมาณ 1 เซนติเมตร กลีบดอก 5 กลีบ เชื่อมติดกันเป็นรูปกรวย สีขาว มีแถบเส้นกลาง กลีบ เกสรเพศผู้ 5 อัน เชื่อมติดกับโคนหลอดกลีบดอก ก้านชูอับเรณู ยาว 1 เซนติเมตร อับเรณู รูปขอบขนาน ยาว 0.2 เซนติเมตร ก้านเกสรเพศเมีย ยาว 1.2 เซนติเมตร ยอดเกสรเพศเมีย สองแฉก

นิเวศวิทยา : พบเลื้อยทอดขนานไปตามหาดทรายริมทะเล

การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Ipomoea imparati (Vahl) Griseb.

จิงจ้อผี

จิงจ้อ จิงจ้อเขา จิงจ้อ จิงจ้อ

Jacquemontia paniculata (Burm. F.) Hall. f.

ลักษณะ : ไม้พุ่มเลื้อย ใบเดี่ยวออกเรียงสลับ ใบรูปไข่หรือรูปไข่แกมรูปหอก ยาว 2.5-8 เซนติเมตร กว้าง 1.5-3.5 เซนติเมตร ผิวใบมีขน รูปดาวกระจายห่างๆ ช่อกระจุกออกที่ซอกใบ ดอกย่อย 3-15 ดอก ใบประดับมีขนาดเล็กมาก กลีบเลี้ยง 5 กลีบ ยาวไม่เท่ากัน รูปหอกสองกลีบ ยาวกว่า รูปรีกว้างอีกสามกลีบ ปลายสอบเรียว กลีบดอก 5 กลีบ เชื่อมติดกันเป็นรูปกรวยเห็นหยักหลอดกลีบดอกชัดเจน สีน้ำเงินอ่อนถึงสีขาว เส้นผ่านศูนย์กลาง 1-1.5 เซนติเมตร มีแถบเส้นกลางกลีบ เกสรเพศผู้ 5 อัน สีน้ำเงินอ่อนถึงสีขาว เชื่อมติดกับโคนหลอดกลีบดอก ก้านชูยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร อับเรณูรูปขอบขนาน ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ก้านเกสรเพศเมียยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร ยอดเกสรเพศเมีย 2 อัน รูปรีแคบยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร

นิเวศวิทยา : ไม้พุ่มเลื้อยตามต้นไม้อื่น พบตามพื้นที่ขึ้นแฉะข้างถนน หรือพื้นที่เปิดโล่งหรือทุ่งนาต่างๆ

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Jacquemontia paniculata (Burm. F.) Hall. f.

ลักษณะ : ไม้พุ่มเลื้อย ใบเดี่ยวออกเรียงสลับ ใบรูปไข่แกมรูปหัวใจ หรือรูปหัวใจ ยาว 2.5-8 เซนติเมตร กว้าง 2.5-6 เซนติเมตร ผิวใบเกลี้ยง มีขนเฉพาะที่เส้นใบ ช่อดอกออกที่ซอกใบ ดอกย่อย 3-6 ดอก ใบประดับมีขนาดเล็กมาก กลีบเลี้ยง 5 กลีบ รูปรีหรือรูปไข่กลับ ปลายกลีบเลี้ยงเว้าตื้น กลีบดอก 5 กลีบ เชื่อมติดกันเป็นรูปกรวยสีเหลือง เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2.5 เซนติเมตร มีแถบเส้นกลางกลีบเห็นเส้นตามยาว 5 เส้นชัดเจน เกสรเพศผู้ 5 อัน สีขาว เชื่อมติดกับโคนหลอดกลีบดอก ก้านชูอับเรณู ยาวประมาณ 0.8 เซนติเมตร อับเรณูรูปขอบขนาน ยาวประมาณ 0.3 เซนติเมตร ก้านเกสรเพศเมีย ยาวประมาณ 1 เซนติเมตร ยอดเกสรเพศเป็นตุ่มกลมสองอัน

นิเวศวิทยา : ไม้พุ่มเลื้อยตามต้นไม้อื่น พบตามข้างถนน หรือพื้นที่เปิดโล่ง หรือทุ่งนาแห้งๆ

การแพร่กระจาย : ทะเลสาบตอนบน

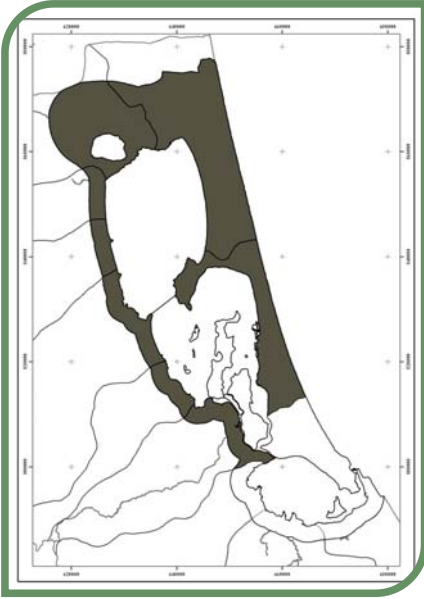

Merremia gemella (Burm.f.) Hall.f.

จิงจ้อนวล

จิงจ้อ

Merremia hirta (Linn.) Merr.

ลักษณะ : ไม้พุ่มเลื้อย ใบเดี่ยวออกเรียงสลับ ใบรูปขอบขนานแคบหรือรูปขอบขนานแกมรูปแถบ ยาว 2.5-3 เซนติเมตร กว้าง 0.5-1 เซนติเมตร ผิวใบมีขนยาวกระจายห่างๆ ช่อดอกออกที่ซอกใบ ดอกย่อย 3-4 ดอก ใบประดับมีขนาดเล็กมาก กลีบเลี้ยง 5 กลีบ ขนาดเกือบเท่ากัน รูปหอก หรือรูปรี ปลายแหลมหรือมน กลีบดอก 5 กลีบเชื่อมติดกันเป็นรูปกรวย สีเหลืองอ่อน เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2.5-3 เซนติเมตร แถบเส้นกลางกลีบเห็นเส้นตามยาวชัดเจน เกสรเพศผู้ 5 อัน สีเหลืองอ่อน เชื่อมติดกับโคนหลอดกลีบดอก ชูอับเรณูบิดเล็กน้อยเมื่อแก่ ยาวประมาณ 0.5 เซนติเมตร อับเรณูรูปขอบขนาน ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ก้านเกสรเพศเมียยาวประมาณ 1 เซนติเมตร ยอดเกสรเพศเป็นตุ่มกลมสองอัน

นิเวศวิทยา : ไม้พุ่มเลื้อยตามต้นไม้อื่น พบตามพื้นที่ขึ้นแฉะข้างถนน หรือพื้นที่เปิดโล่งหรือทุ่งนาแห้งๆ

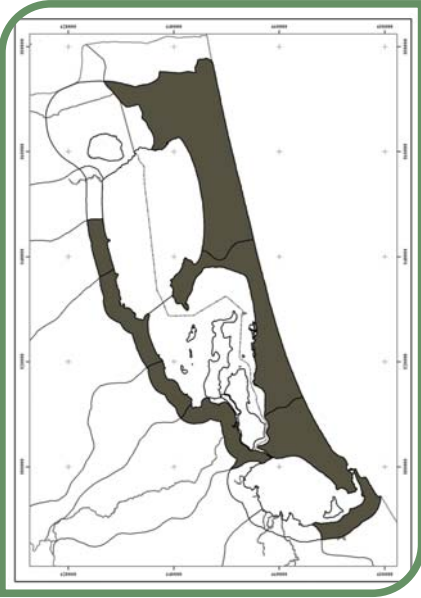
การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน และทะเลสาบตอนกลาง

Merremia hirta (Linn.) Merr.

ล้านดิน

ล้านเต่า ล้านน้อย ล้านบาด

Dillenia hookeri Pierre.

ลักษณะ : ไม้พุ่มขนาดเล็ก สูงประมาณ 30-50 เซนติเมตร ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับบนกิ่ง แผ่นใบรูปรี ถึง รูปใบหอกกลับ ฐานใบสอบหรือแหลม ปลายใบแหลม ขอบใบจักถี่ มีขนสั้นแข็งที่ขอบ เส้นใบเห็นชัด แยกจากเส้นกลางใบเรียงกัน คล้ายก้างปลา และขนด้านท้องใบ ใบยาวประมาณ 14-21 เซนติเมตร กว้างประมาณ 4.5-7 เซนติเมตร มีขนทั้งด้านท้องใบ และหลังใบ หลังใบสีเข้มกว่าท้องใบ ก้านใบยาวประมาณ 2-2.5 เซนติเมตร ดอกเป็นดอกเดี่ยว หรือ เป็นช่อแบบช่อกระจุกสั้น ออกที่ปลายกิ่ง ดอกสมบูรณ์เพศ ก้านดอกสั้น กลีบเลี้ยงแยก มี 5 กลีบ สีเขียวมีขนอ่อนนุ่ม กลีบดอกแยก มี 5 กลีบ สีเหลือง เรียบเกลี้ยง เกสรเพศผู้สีเหลืองเข้ม

มีมาก เกสรเพศเมียประกอบด้วยคาร์เพลแยกกันมีหลายอันแต่ส่วนที่เป็นก้านเกสรเพศเมียเชื่อมกัน ยอดเกสรเพศเมียแยกกันมีจำนวนเท่ากับจำนวนคาร์เพลก้านเกสรเพศเมียยาวประมาณ 1 เซนติเมตร ยอดเกสรเพศเป็นตุ่มกลมสองอัน

นิเวศวิทยา : ขึ้นในป่าละเมาะบนสันดอนทราย

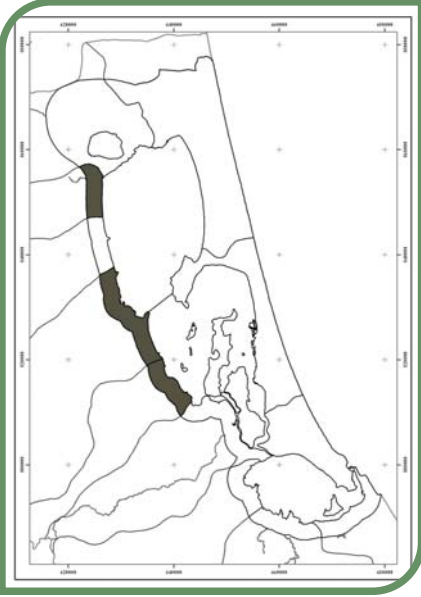
การแพร่กระจาย : พบได้ทั่วไป รอบทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Dillenia hookeri Pierre.

ล้านเยวา
ล้านชะวา

Dillenia suffruticosa (Griff.) Mart.

ลักษณะ : ไม้พุ่มขนาดใหญ่ สูงประมาณ 3-5 เมตร และมักขึ้นเป็นกลุ่มแน่น ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับบนกิ่ง แผ่นใบรูปไข่กลับ ถึง รูปรี ฐานใบแหลมหรือสอบ ปลายใบมน ขอบใบจักห่าง เส้นใบเห็นชัด และขนด้านท้องใบ ใบยาวประมาณ 12-30 เซนติเมตร กว้างประมาณ 10-15 เซนติเมตร มีขนตอนยังอ่อน ก้านใบแผ่เป็นปีก ต่อเนื่องกับเส้นกลางใบของแผ่นใบมีลักษณะเป็นร่อง หุ้มยอดอ่อนไว้ ก้านใบยาวประมาณ 1.5-6 เซนติเมตร ดอกเป็นดอกเดี่ยว หรือเป็นช่อแบบช่อกระจະจะสั้น ออกที่ปลายกิ่งห้อยลง แล้วค่อยงอขึ้นตอนติดผล ดอกสมบูรณ์เพศ ก้านดอกสั้น กลีบเลี้ยงแยก มี 5 กลีบ สีเขียวแล้วค่อยเปลี่ยนเป็นสีแดงเรื่อ เรียบเกลี้ยง ติดทนจนเป็นผล

กลีบดอกแยก มี 5 กลีบ สีเหลืองเรียบเกลี้ยง เกสรเพศผู้สีครีม มีมาก เกสรเพศเมียประกอบด้วยคาร์เพลแยกกันมีหลายอันแต่ส่วนที่เป็นก้านเกสรเพศเมียเชื่อมกัน ยอดเกสรเพศเมียแยกกันมีจำนวนเท่ากับจำนวนคาร์เพล ผลสีแดง เมื่อแก่แตกออกเป็นหลายแฉกตามแนวคาร์เพล

นิเวศวิทยา : ขึ้นในบริเวณที่น้ำท่วมถึง หรือ บริเวณที่เป็นที่ชื้นแฉะ

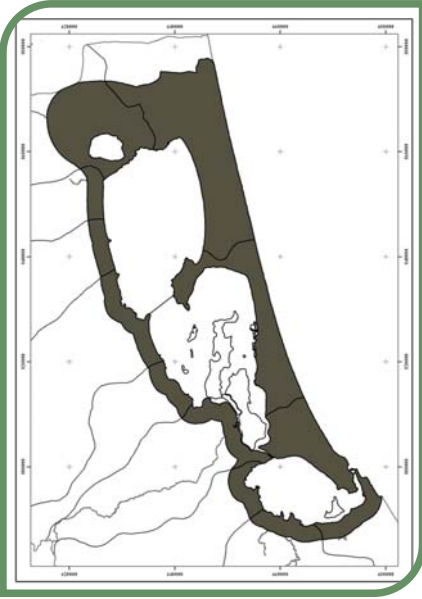
การแพร่กระจาย : เคยมีมากทั่วไปแต่ในปัจจุบันลดจำนวนลงมาก เหลือพบบ้างบริเวณทางตะวันตกของทะเลสาบตอนกลางและตอนบน

Dillenia suffruticosa (Griff.) Mart.

รสสุคนธ์

รสสุคนธ์ขาว ย่านปด เสาวรส

Tetracera loureiri (Finet & Gagnep.) Pierre ex Craib**Tetracera**

ลักษณะ : ไม้เลื้อยมีเนื้อไม้ กิ่งปกคลุมด้วยขน แข็งเอน ใบเดี่ยวเรียงสลับ ใบรูปรี หรือรูปขอบขนาน แผ่นใบเรียบ หรือมีขนสาเล็กน้อย ยาว 5-10 เซนติเมตร กว้าง 3-5 เซนติเมตร ก้านใบยาว 7-10 มิลลิเมตร ช่อดอก ยาวประมาณ 20 เซนติเมตร กว้างประมาณ 10 เซนติเมตร ออกบริเวณซอกใบและปลายกิ่ง ดอกย่อยเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 เซนติเมตร ก้านดอกย่อยยาว 3-7 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยง 5 กลีบ กลีบดอกสีขาว หรือชมพู 3 กลีบ เกสรเพศผู้จำนวนมาก เกสรเพศเมีย 1 อัน ประกอบด้วย 3 คาร์เพล ผลแตกแนวเดียว รูปทรงกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 6 มิลลิเมตร เมล็ดกลม

นิเวศวิทยา : บริเวณสันดอนทรายชายทะเล

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

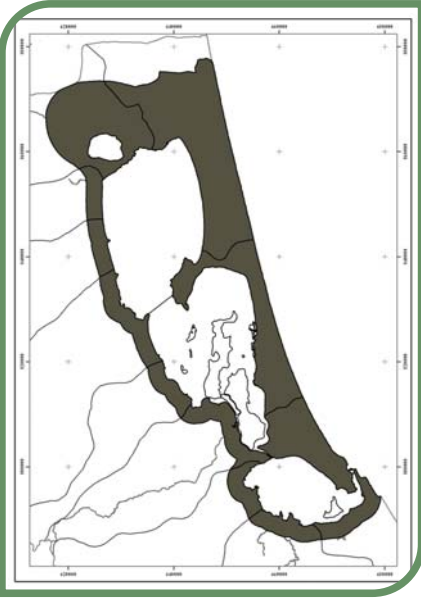
Tetracera loureiri (Finet & Gagnep.) Pierre ex Craib

เถาอรคนธ์

รสสุคนธ์แดง ย่านปด เครือปด

Tetracera indica (Christm. & Panz.) Merr.

Tetracera

ลักษณะ : ไม้พุ่มขนาดเล็ก ไม้เลื้อย หรือไม้เถา กิ่งเกลี้ยงไม่มีขน ใบเดี่ยวเรียงสลับ ใบรูปรีแกมรูปขอบขนาน หรือรูปไข่กลับ ยาว 5-10 เซนติเมตร กว้าง 3-5 เซนติเมตร ช่อดอกยาวประมาณ 8 เซนติเมตร กว้างประมาณ 5 เซนติเมตร ออกบริเวณซอกใบและปลายกิ่ง ดอกย่อยเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2.5 เซนติเมตร ก้านดอกย่อยยาว 7-15 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยง 4 กลีบ กลีบดอกสีแดงแกมขาว ส่วนใหญ่มี 4 กลีบ อาจจะมี 3 หรือ 5 กลีบได้บ้าง เกสรเพศผู้จำนวนมาก เกสรเพศเมีย 1 อัน ประกอบด้วย 3-4 คาร์เพล ผลแตกแนวเดียว รูปทรงค่อนข้างกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 10 มิลลิเมตร เมล็ดกลม มีเยื่อหุ้มเมล็ดสีแดงสด

นิเวศวิทยา : บริเวณสันดอนทรายชายทะเล

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Tetracera indica (Christm. & Panz.) Merr.

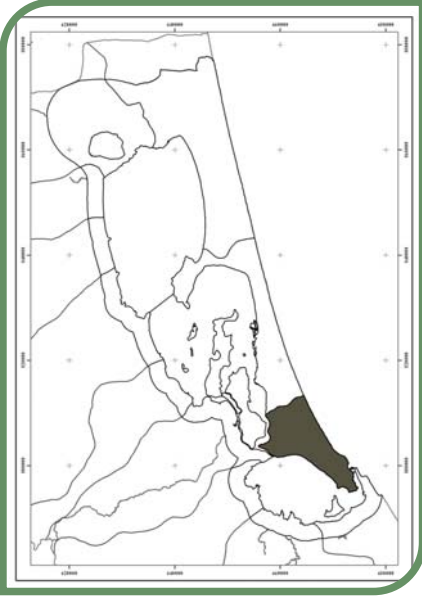
ลักษณะ : ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูง 10-15 เมตร เปลือกเรียบ สีนํ้าตาลอ่อน ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด ยาว 8-12 เซนติเมตร กว้าง 7-10 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อแบบกระจุก กีบเลี้ยง 5 กีบ กีบดอก 5 กีบ แยกจากกัน บิดเวียน ผลทรงรี กว้างประมาณ 10 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 12 มิลลิเมตร หุ้มด้วยหลอดกีบเลี้ยง กีบเลี้ยงแยกเป็น 2 แฉก ขยายขึ้นเป็นปีกรูปขอบขนาน กว้างประมาณ 1 เซนติเมตร ยาวประมาณ 5 -7 เซนติเมตร สีนํ้าตาล

นิเวศวิทยา : บริเวณสันทรายชายฝั่งทะเลสาบ

การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Dipterocarpus chartaceus Symington

ลักษณะ : ไม้ยืนต้น สูงประมาณ 5-15 เมตร (ปกติเหียงที่พบในเขตอื่นมีขนาดต้นสูงกว่านี้) ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับบนกิ่ง แผ่นใบรูปรี ถึงรูปไข่ ปลายใบแหลม ฐานใบมน ขอบใบเรียบ ยาวประมาณ 18-25 เซนติเมตร กว้างประมาณ 8.5-13.5 เซนติเมตร ท้องใบเรียบเกลี้ยง หลังใบมีขนอ่อนนุ่ม ใบอ่อนจิบพับตามแนวเส้นใบที่ฐาน ทางหลังใบ มีหูใบหุ้มยอดสีเขียวเข้ม มีขน หูใบร่วงง่าย ก้านใบยาวประมาณ 3.5-5.5 เซนติเมตร มีขน ลักษณะบวมพอง ดอก ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงที่ปลายกิ่ง ก้านช่อดอก และก้านดอกสั้น แต่ละช่อมีจำนวนดอกไม่มาก กลีบเลี้ยงมีขนโคนเชื่อมกัน ปลายแยกเป็น 5 แฉก แฉกรูปสามเหลี่ยม และอยู่ทนจนเป็นผล กลีบดอกแยก

มี 5 กลีบ สีชมพูเข้มถึงบานเย็น บิดเวียน แฉกกลีบดอกเมื่อบานบิดเป็นเกลียว เกสรเพศผู้มีมาก ติดบนฐานรองดอก รังไข่ใต้วงกลีบ ผลแบบผลแห้งไม่แตก แฉกกลีบเลี้ยงที่อยู่ทนที่อยู่ตรงข้ามกัน 2 อันเจริญยื่นยาวออกในผลลักษณะคล้ายปีก

นิเวศวิทยา : ขึ้นในป่าละเมาะบนสันดอนทรายที่ชันนานชายฝั่ง

การแพร่กระจาย : พบบริเวณ ทะเลสาบตอนล่างช่วงติดอ่าวไทย แต่ปัจจุบันพบน้อยมากแล้ว อาจหมดไปจากบริเวณทะเลสาบสงขลาในไม่ช้านี้เพราะถูกตัดฟันเพื่อนำไม้ไปใช้ประโยชน์

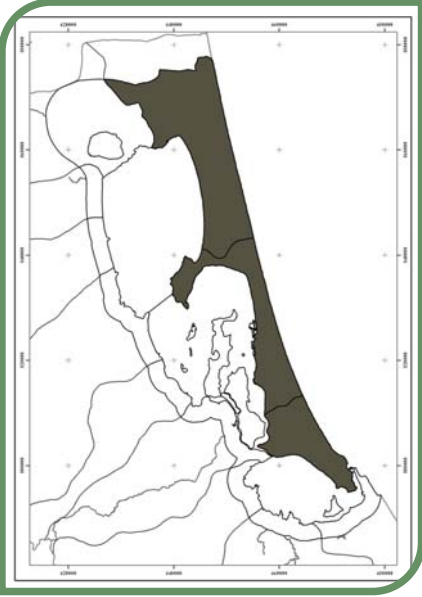

Dipterocarpus obtusifolius Teijsm. ex Miq.

สัก

สักหิน สะเดापึก สักน้ำ สักดอน

Vatica harmandiana Pierre.

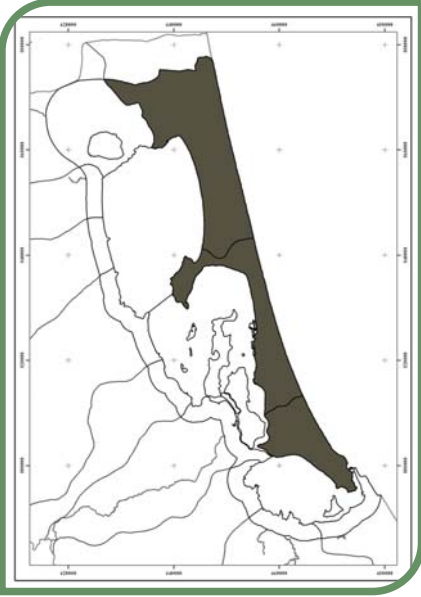
ลักษณะ : ไม้ยืนต้นขนาดกลาง (ขนาดใหญ่ได้
ในบริเวณอื่นนอกเหนือจากเขตทะเลสาบสงขลา)
เปลือกค่อนข้างเรียบ สูงประมาณ 3-5 เมตร
ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับบนกิ่ง แผ่นใบรูปหอก
ถึงรูปรี ปลายใบแหลม ฐานใบสอบ ขอบใบเรียบ
ยาวประมาณ 5-10 เซนติเมตร กว้างประมาณ
2.5-5 เซนติเมตร มีหูใบหุ้มยอดที่ร่วงง่าย ก้านใบ
สั้น ลักษณะบวมพอง ดอกออกเป็นช่อแบบช่อ
แยกแขนงที่ปลายกิ่ง มีกลิ่นหอมแรง กลีบเลี้ยง
โคนเชื่อมกัน ปลายแยกเป็น 5 แฉก แฉกรูปหอก
กลีบดอกแยกมี 5 กลีบ สีขาว บิดเวียน เกสร
เพศผู้มีมาก ติดบนฐานรองดอก รังไข่ใต้วงกลีบ
ผลแบบผลแห้งไม่แตก

นิเวศวิทยา : ขึ้นในป่าละเมาะบนสันดอนทรายที่อยู่ห่างฝั่ง

การแพร่กระจาย : พบบริเวณ ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง
ช่วงติดต่อว่าไทย ปัจจุบันเหลือน้อยมากแล้ว

Vatica harmandiana Pierre.

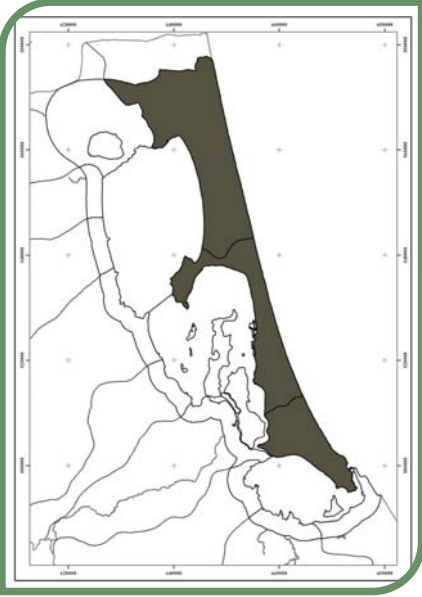
ลักษณะ : ไม้ยืนต้น สูงประมาณ 5-20 เมตร เปลือกต้นขรุขระ ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับบนกิ่ง แผ่นใบรูปรี ถึงรูปขอบขนาน ปลายใบแหลม ฐานใบสอบ ขอบใบเรียบ ยาวประมาณ 5-8 เซนติเมตร กว้างประมาณ 2.5-5 เซนติเมตร มีหูใบหุ้มยอดที่ร่วงง่าย ก้านใบ ยาวประมาณ 2-2.5 เซนติเมตร ลักษณะบวมพอง ดอก ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงที่ปลายกิ่ง มีกลิ่นหอมแรง กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมกัน ปลายแยกเป็น 5 แฉก แฉกรูปสามเหลี่ยม กลีบดอกแยกมี 5 กลีบ สีขาว บิดเวียน แฉกกลีบดอกเมื่อบานบิดเป็นเกลียว เกสรเพศผู้มีมาก ติดบนฐานรองดอก รังไข่ใต้วงกลีบ ผลแบบผลแห้งไม่แตก

นิเวศวิทยา : ขึ้นในป่าละเมาะบนสันดอนทรายที่อยู่ห่างฝั่ง

การแพร่กระจาย : พบบริเวณ ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง ช่วงติดต่อว่าไทย

Shorea roxburghii G. Don.

ลักษณะ : ไม้พุ่ม สูงประมาณ 1.5-2 เมตร ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงสลับบนกิ่ง ใบรูปหอก ถึงรูปรี ยาวประมาณ 4-6 เซนติเมตร กว้างประมาณ 2-2.5 เซนติเมตร ก้านใบยาวประมาณ 2 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ขอบใบจัก ดอกออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ที่ตุ่มคล้ายช่อกระจกระจบริเวณปลายกิ่ง ช่อดอกสั้นมักอยู่ในพุ่มใบ มีขน กลีบเลี้ยงเชื่อมกันที่โคนเป็นหลอดสั้น ปลายแยกเป็น 5 กลีบ กลีบดอกเชื่อมเป็นรูปคนโท ปลายแยกเป็น 5 แฉก สีขาวจนถึงขาวอมชมพู เกสรเพศผู้มี 10 อัน รังไข่อยู่ใต้วงกลีบ มีจากรฐานดอกรองรับ ผลแบบผลมีเนื้อหลายเมล็ด เมื่อสุกสีม่วงคล้ำ

นิเวศวิทยา : ขึ้นในป่าละเมาะบนสันดอนทรายที่อยู่ห่างฝั่ง

การแพร่กระจาย : พบบริเวณ ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

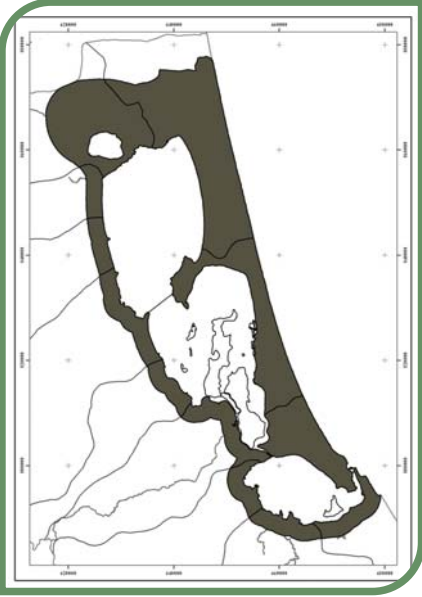

Vaccinium bracteatum Thub

ก้างปลาทะเล

ผักหวานตัวผู้ ดับพิษ เพ็ชะพาน

Breynia vitis-idaea (Burm.f.) C.E.C. Fisch.

ลักษณะ : ไม้พุ่ม สูงประมาณ 1 เมตร ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับบนกิ่ง แต่กิ่งแตกสาขาเป็นกิ่งย่อย และเรียงสลับบนกิ่งใหญ่ทำกิ่งย่อยดูคล้ายใบประกอบ แผ่นใบรูปไข่ ยาวประมาณ 2-4 เซนติเมตร กว้างประมาณ 1-2 เซนติเมตร ปลายใบมน ฐานใบค่อนข้างกลม ขอบเรียบหรือจักตรงปลายเล็กน้อย มีก้านใบยาวประมาณ 0.5 เซนติเมตร ดอกเป็นดอกเดี่ยว ออกตามซอกใบบนกิ่งย่อย ดอกแยกเพศ ไม่มีกลีบดอก ดอกเพศผู้ มีกลีบเลี้ยงเชื่อมกันเป็นหลอด ปลายแยกเป็น 6 กลีบ มีเกสรเพศผู้ 3 อัน ติดบนฐานดอก ก้านเกสรเพศผู้เชื่อมกันเป็นหลอด ดอกเพศเมีย มีรังไข่เหนือวงกลีบเลี้ยงที่เชื่อมกัน มีก้านเกสรเพศเมีย 3 อัน ล้วน ผลเป็นผลแห้งแบบไม่แตก รูปกลม เมื่อสุกสีแดงสด

นิเวศวิทยา : ขึ้นในป่าละเมาะบนสันดอนทรายที่อยู่ห่างฝั่ง

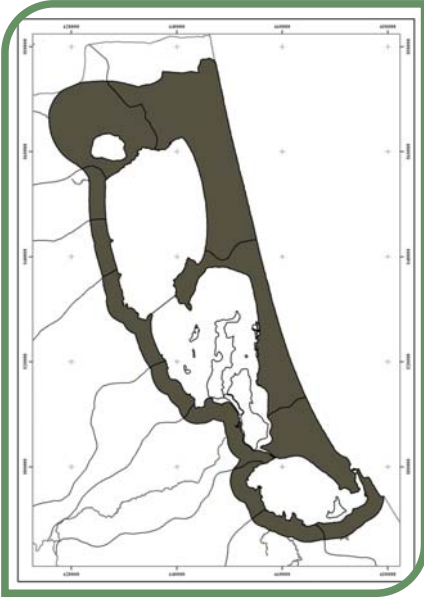
การแพร่กระจาย : พบบริเวณ ทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่างช่วงติดอ่าวไทย ปัจจุบันเหลือน้อยมากแล้ว

Breynea vitis-idaea (Burm.f.) C.E.C. Fisch.

เม่าไข่ปลา
มะเม่า เม่าทุ่ง

Antidesma ghaesembilla Gaertn.

ลักษณะ : ไม้พุ่มสูง 2-3 เมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับรูปไข่ ยาว 6-8 เซนติเมตร กว้าง 3-4 เซนติเมตร ปลายใบเป็นติ่งแหลม โคนใบมน ขอบใบเรียบ ดอกออกเป็นช่อ ตามง่ามใบใกล้ยอด และที่ปลายกิ่ง ยาวประมาณ 1-3 เซนติเมตร ดอกขนาดเล็กมาก แยกเพศ อยู่ต่างต้น ไม่มีกลีบดอก สีเขียวอ่อน ผลกลม ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.3-0.5 เซนติเมตร ผลสุกสีแดงเข้มถึงดำ

นิเวศวิทยา : พบทั่วไปตามที่ลุ่มชื้นแฉะ ทุ่งนา

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

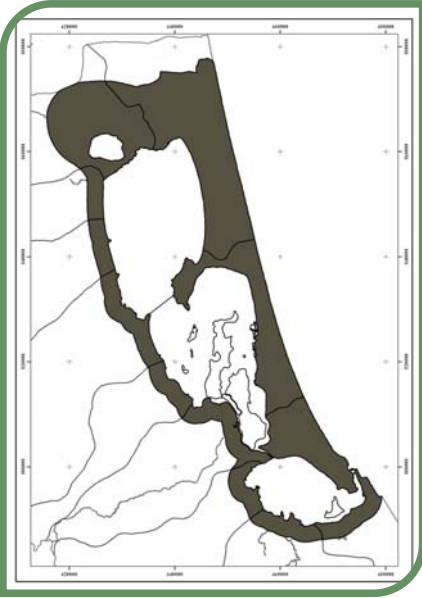

Antidesma ghaesembilla Gaertn.

สมอทะเล

กระหูด กือระ กุระ กุลา

Shirakopsis indica (Willd.) Esser

ลักษณะ : ไม้ต้น สูง 8-10 เมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับ ยาว 8-10 เซนติเมตร กว้าง 2-3 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบรูปลิ้ม ขอบใบหยักซี่ฟัน ดอกออกเป็นช่อ แบบทางกระรอก ตามง่ามใบตรงปลายยอด ยาวประมาณ 8-15 เซนติเมตร ดอกย่อยขนาดเล็กมาก สีเหลือง ผลค่อนข้างกลม ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 2-2.5 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : พบทั่วไปตามชายน้ำ หรือตามชายป่าชายเลน

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

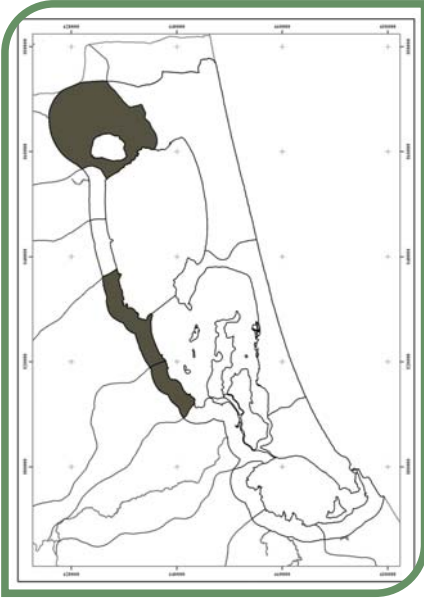

Shirakopsis indica (Willd.) Esser

แพนน้ำ

แพนหัวลิง แพน หูต่าง หูลิง

Hymenocardia punctata Wall. ex Lindl.

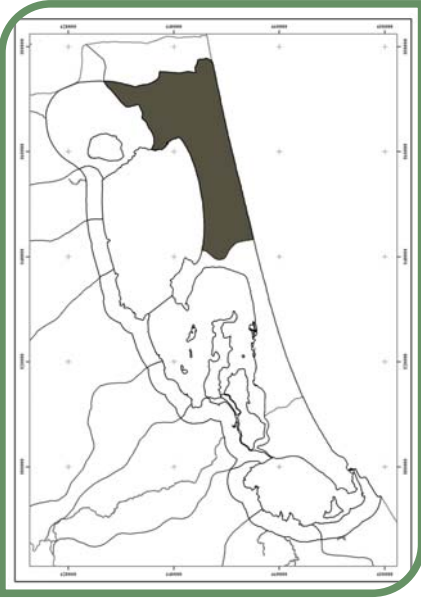
ลักษณะ : ไม้พุ่มหรือไม้ต้นขนาดเล็ก สูง 2-6 เมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับ แผ่นใบรูปรี ยาว 2.5-7 เซนติเมตร กว้าง 1.5-3.5 เซนติเมตร ปลายใบแหลมจนถึงเรียวแหลม โคนใบเว้าตื้นจนถึงกลม ขอบใบเรียบ ช่อดอกแยกเพศอยู่ต่างต้น ช่อดอกเพศผู้แบบทางกระรอก ยาวประมาณ 2.5 เซนติเมตร ดอกเพศผู้ขนาดเล็กมาก สีแดงเข้ม ช่อดอกเพศเมียแบบช่อกระจจะ ยาว 1-2 เซนติเมตร ดอกเพศเมียขนาดเล็ก มักเห็นเฉพาะยอดเกสรเพศเมียสีแดงเข้ม 2 อัน ยาวประมาณ 1 เซนติเมตร ผลแบน รูปหัวใจ ยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร กว้างประมาณ 1.2 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : พบทั่วไปตามชายน้ำ

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน และทะเลสาบตอนกลาง

Hymenocardia punctata Wall. ex Lindl.

ลักษณะ : ไม้พุ่มสูงประมาณ 3-6 เมตร กิ่งอ่อนและใบอ่อนมีสีแดง ใบเดี่ยวออกเรียงสลับ แผ่นใบรูปไข่กลับถึงรูปรี ยาว 3.5-8 เซนติเมตร กว้าง 3-3.5 เซนติเมตร ปลายใบเว้าตื้นถึงปลายมน ดอกแยกเพศแต่อยู่ร่วมต้นเดียวกัน ดอกออกเป็นกระจุกที่ซอกใบ 3-5 ดอก ในจำนวนนั้นเป็นดอกเพศเมีย 2-3 ดอก ดอกเพศผู้เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 5 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยง 6 กลีบ สีเขียวอ่อนหรือสีเหลืองแกมเขียว แบ่งออกเป็นสองแบบ ล้น 3 กลีบ ยาว 3 กลีบ ไม่มีกลีบดอก เกสรเพศผู้ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ดอกเพศเมียเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 3 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยง 6 กลีบแยกเป็น 2 วง วงนอกนอกรูปสามเหลี่ยม วงในรูปรี ผลแห้งแตกสี่ซุมพุ่มแดงหรือสีแดงอ่อน รูปกลม ปลายและฐานผลแบนเล็กน้อย เมล็ดเมื่อแก่สีแดงสด

นิเวศวิทยา : พื้นที่ชายทะเล และริมทะเลสาบที่น้ำท่วมถึง

การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลสาบตอนบน

Glochidion littorale Blume

รักทะเล
บ่งบัง โหรา

Scaevola taccada (Gaertn.) Roxb.

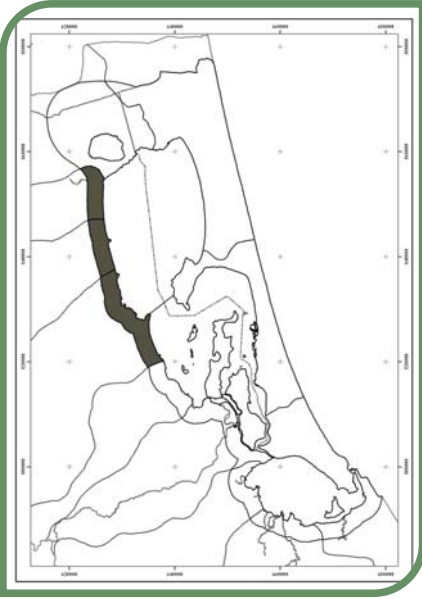
ลักษณะ : ไม้พุ่มสูง 1.5-4 เมตร ทรงพุ่มกลม แดกกิ่งต่ำ ใบเดี่ยวเรียงเวียนสลับ รูปช้อนแกมรูปไข่กลับ ใบหนาคล้ายแผ่นหนัง ผิวใบมัน กว้าง 5-10 เซนติเมตร ยาว 12-15 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อกระจุก ยาว 2-4 เซนติเมตร ดอกย่อย ยาว 2-2.5 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงสีเขียว รูปแถบ ยาว 2-5 มิลลิเมตร กลีบดอกสีขาว 5 กลีบ เชื่อมติดกันที่ฐาน มีขีดสีม่วงเชื่อมไปที่ปลายกลีบ ผลมีเมล็ดแข็ง ผลกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 1-1.5 เซนติเมตร สีเขียวเข้ม เมื่อสุกสีขาว

นิเวศวิทยา : ขึ้นในที่ดินทราย และตามโขดหิน

การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Scaevola taccada (Gaertn.) Roxb.

ลักษณะ : ไม้พุ่มสูงประมาณ 0.5-2.5 เมตร ใบเป็นใบเดี่ยวออกตรงข้ามบนกิ่ง แผ่นใบบางรูปไข่ ถึงค่อนข้างกลม ขอบใบเป็นแฉกเล็ก ปลายแฉกแหลม มี 3-5 แฉก ฐานใบรูปหัวใจ แผ่นใบขนาดยาวประมาณ 10-20 เซนติเมตร กว้างประมาณ 10-20 เซนติเมตร ก้านใบยาวประมาณ 3-15 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงเป็นชั้นลดหลั่นจากกว้างที่โคนช่อดอก เรียวสู่ปลายช่อคล้ายปิรามิด ก้านช่อดอกและก้านดอกย่อยสีแดง ดอกเป็นดอกสมบูรณ์เพศ กลีบเลี้ยงเชื่อมกันเป็นรูปประฆัง แฉกกลีบเลี้ยงมี 5 แฉก แยกกลีบเกือบถึงโคน กลีบดอกสีแดงเชื่อมกันเป็นหลอดยาว ปลายแยกเป็น 5 แฉก แฉกกลีบดอกรูปรี เกสรเพศผู้มี 4 อัน ยาวพ้นกลีบดอกแบ่งเป็นสองคู่ที่ยาวไม่เท่ากัน เกสรเพศเมียมีรังไข่อยู่เหนือวงกลีบ

นิเวศวิทยา : ขึ้นในบริเวณที่น้ำท่วมถึง หรือบริเวณที่เป็นที่ขึ้นแฉะพรุ

การแพร่กระจาย : เคยมีมากทั่วไปแต่ในปัจจุบันลดจำนวนลงมาก เหลือพบบ้างบริเวณตะวันตกของทะเลสาบตอนบน และทะเลสาบตอนกลาง

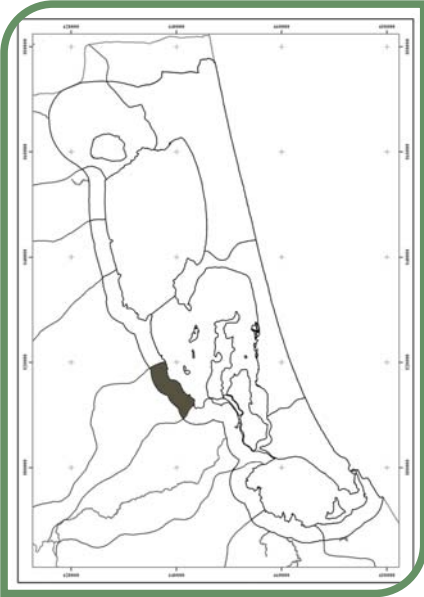
Clerodendrum paniculatum L. var. *paniculatum*

ช้องแมว

ข้าวจี คางแมว จิงจาย จั้งจ้อ
ปะงางอ ยวงขนุน

Gmelina philippensis Cham.

Ching-Chai, Hedgehog, Parrot's Beak,
Parrots Beak

ลักษณะ : ไม้รอเลื้อย ขนาดเล็ก ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด ยาว 4-8 เซนติเมตร กว้าง 3-5 เซนติเมตร ปลายใบมน โคนใบรูปลิ้ม ขอบใบเรียบ ดอกออกเป็นช่อเชิงหลั่นตรงปลายยอด ดอกสมบูรณ์ด้านข้าง กลีบเลี้ยงรูปประฆัง ตอนปลายแยกออกเป็น 4 แฉก กลีบดอกสีเหลือง มีขนด้านนอก กลีบดอกสีเหลือง โคนติดกันเป็นหลอด ยาวประมาณ 1-1.5 เซนติเมตร ตอนปลายแยกเป็น 4 แฉก ยาวประมาณ 0.5-1 เซนติเมตร เกสรเพศผู้มี 2 คู่ยาวไม่เท่ากัน รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ ผลเมล็ดเดี่ยวแข็ง เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.5 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : พบทั่วไปตามชายป่า

การแพร่กระจาย : ทะเลสาบตอนกลาง

Gmelina philippensis Cham.

ตีนนก

นน สมอตีนเบ็ด นนเด็น ลือแม

Vitex pinnata L.

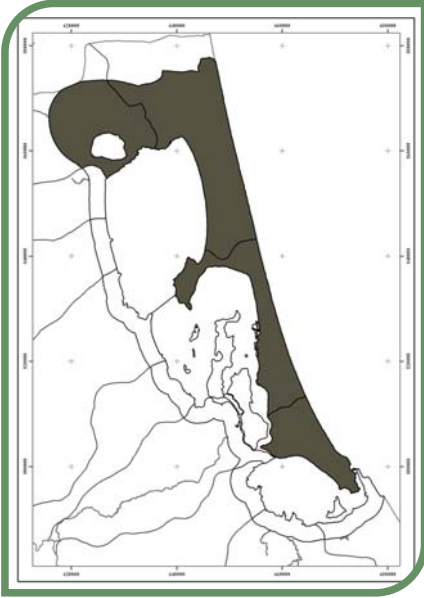
ลักษณะ : ไม้ต้น สูงประมาณ 5-10 เมตร ใบประกอบแบบนิ้วมือ ใบย่อยมี 3 ใบ ใบย่อยรูปรี ใบยอดตรงกลางมีขนาดใหญ่ที่สุด ใบย่อย ยาว 8-12 เซนติเมตร กว้าง 3-6.5 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบรูปลิ้ม ขอบใบเรียบ ดอกออกเป็นช่อ แบบช่อแยกแขนง ยาว 10-20 เซนติเมตรดอกสมมาตรด้านข้าง กลีบเลี้ยงรูประฆัง ดอกสีขาวอมม่วง เกสรเพศผู้มี 2 คู่ ยาวไม่เท่ากัน รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ ผลค่อนข้างกลม ขนาด 0.5-0.8 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : พบตามทั่วไปตามที่ลุ่มน้ำท่วมถึง และบริเวณริมน้ำ

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Vitex pinnata L.

ลักษณะ : ไม้ล้มลุกทอดนอนกับพื้น ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปขอบขนานแกมรูปรี ยาว 2-3 เซนติเมตร กว้าง 1.5-2 เซนติเมตร ปลายใบมน โคนใบรูปลิ่ม ขอบใบเรียบ เนื้อใบค่อนข้างหนา มีขนที่ผิวใบ ดอกออกเป็นช่อแยกแขนงตรงปลายยอด ดอกสมมาตรด้านข้าง รูปปากเปิด กลีบเลี้ยงรูปประฆัง ตอนปลายแยกออกเป็น 5 แฉก กลีบดอกสีน้ำเงินอมม่วง โคนติดกันเป็นหลอด ยาวประมาณ 0.5-0.7 เซนติเมตร ตอนปลายแยกเป็น 5 แฉก ยาวประมาณ 0.4-0.6 เซนติเมตร เกสรเพศผู้มี 2 คู่ยาวไม่เท่ากัน รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ

นิเวศวิทยา : พบเลื้อยทอดขนานไปตามหาดทรายริมทะเล

การแพร่กระจาย : พบบริเวณทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

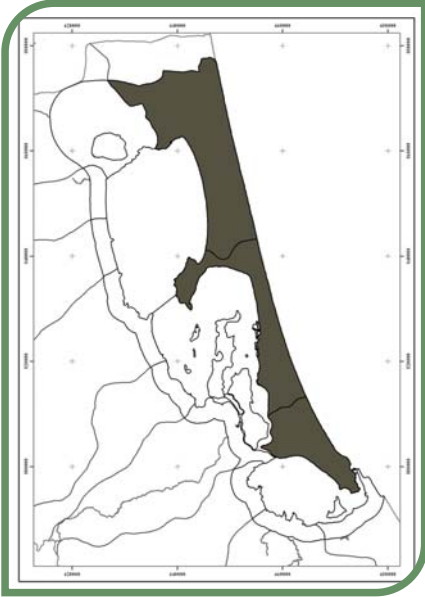
Vitex rotundifolia L.f.

เขียด

กระแจะโมง กะเขียด อบเชย

มหาปราบตัวผู้ เคียด

Cinnamomum iners Reinw. ex Blume

ลักษณะ : ไม้ยืนต้นขนาดกลาง สูงประมาณ 8-12 เมตร ใบเป็นใบเดี่ยว เมื่อยังอ่อนสีเขียวถึงแดง แล้วจึงเปลี่ยนเป็นเขียวเข้ม ออกตรงข้าม แต่บางครั้ง ก้านใบอาจเหลื่อมกัน เป็นแบบเรียงสลับได้ด้วย ใบรูปขอบขนานถึงรูปรีขนาดยาวประมาณ 12-18 เซนติเมตร กว้างประมาณ 5.5-7.5 เซนติเมตร เส้นใบเรียงแบบฝ่ามือมี 3 เส้น มีก้านใบยาวประมาณ 0.5-0.8 เซนติเมตร ดอก ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงตรงปลายกิ่ง หรือข้างกิ่ง ช่อดอก และดอกมีขน ดอกขนาดเล็ก สีเหลืองอ่อนถึงขาว มีขน สมบูรณ์เพศ กลีบดอกเชื่อมเป็นหลอดขนาดสั้น ไม่แยกชั้น ปลายแยกเป็น 6 กลีบ เกสรเพศผู้มี 9 อัน

นิเวศวิทยา : ขึ้นในป่าละเมาะบนสันดอนทรายที่อยู่ห่างฝั่ง

การแพร่กระจาย : พบบริเวณ ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

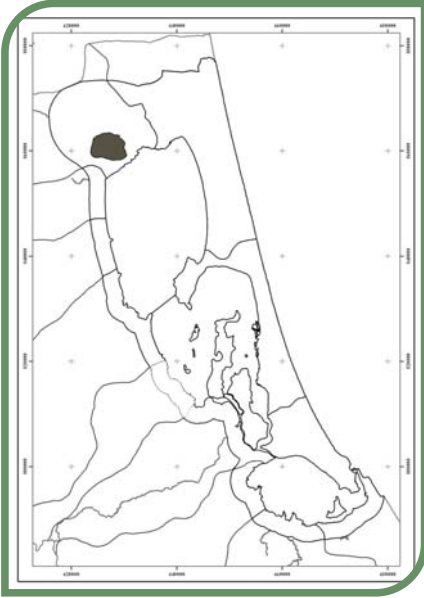
Cinnamomum iners Reinw. ex Blume

สาหร่ายข้าวเหนียว

สาหร่ายดอกเหลือง สายตีนกุง ซาแล

Utricularia aurea Lour.

Common bladderwort

ลักษณะ : พืชใต้น้ำ ลำต้นเป็นสายยาวแตกแขนง ใบเดี่ยวแยกเป็นแฉก ไม่มีก้านใบ เรียงรอบข้อ 4 ใบต่อหนึ่งข้อ รูปแถบแคบ ยาว 4-7 มิลลิเมตร มีจุดเล็ก ๆ ติดอยู่ ช่อดอกชูพ้นน้ำ ประกอบด้วย 2-7 ดอกย่อย สีเหลืองสด ก้านช่อดอกยาว ส่งให้ดอกบานเหนือผิวน้ำ กลีบเลี้ยง 2 กลีบ รูปไข่ ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร กว้างประมาณ 1.5 มิลลิเมตร กลีบดอกแยกออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนบน ยาวประมาณ 1 เซนติเมตร กว้างประมาณ 1.2 เซนติเมตร และส่วนล่างซึ่งมีขนาดใหญ่กว่า ยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร กว้างประมาณ 1.2 เซนติเมตร มีเดือยอยู่ด้านใต้ ยาวประมาณ 8 มิลลิเมตร เกสรเพศผู้ 2 อัน ติดอยู่บริเวณโคนกลีบส่วนบน เกสรเพศเมีย 1 อัน

นิเวศวิทยา : แหล่งน้ำจืด น้ำนิ่ง

การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลน้อย

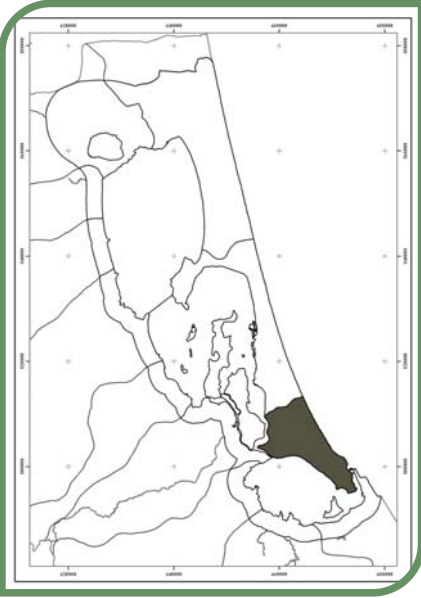

Utricularia aurea Lour.

ตะแบกนา

กระแบก บางตะมะกอ

Lagerstroemia floribunda Jack

ลักษณะ : ไม้ต้นขนาดเล็ก สูง 4-5 เมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่ถึงขอบขนาน ยาว 12-20 เซนติเมตร ยาว 5-8 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบรูปลิ้ม ขอบใบเรียบ ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบปลายกิ่ง หรือที่ปลายกิ่ง ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ยาว 15-20 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมกันเป็นรูปถ้วย ตรงปลายแยกเป็นแฉกตื้นๆ หลายแฉก กลีบดอกมี 6 กลีบ รูปสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด โคนกลีบดอกสอบเป็นก้าน เกสรเพศผู้มีจำนวนมาก ยาวประมาณ 1 เซนติเมตร ฝังช่อยู่เหนือวงกลีบ ผลค่อนข้างกลม แก่แล้วแตกเป็น 6 แฉก

นิเวศวิทยา : พบตามทั่วไปตามทีลุ่มน้ำท่วมถึง และบริเวณริมน้ำ

การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลสาบตอนล่าง

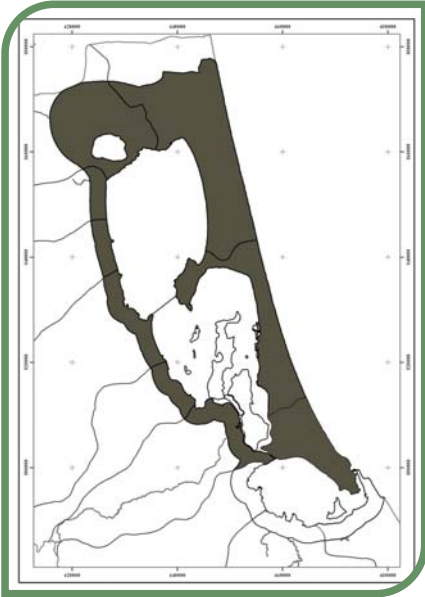
Lagerstroemia floribunda Jack

เสี้ยน

ซีครอก ปอเสี้ยน

Urena lobata L.

Aramina, Caesar weed, Dadangsi apaka,
Caesarweed, Chosuched e kui, Hibiscus burr

ลักษณะ : ไม้ล้มลุกสูง 30-150 เซนติเมตร มีขนสั้นหยาบทั่วทั้งต้น ใบเดี่ยวออกเรียงสลับ ใบรูปไข่ หรือรูปไต ยาว 1.5-5 เซนติเมตร กว้าง 1.5-4 เซนติเมตร ขอบใบจัก หรือเป็นพู่ 3-5 พู ดอกเดี่ยวที่ซอกใบ เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.5 เซนติเมตร รังประดับมี 5 กลีบ เชื่อมติดกันตรงโคน ปลายแยก กลีบเลี้ยง 5 รูปหอก กลีบดอก 5 กลีบ สีชมพูโคนกลีบสีชมพูเข้มหรือสีม่วงอมชมพู รูปไข่กลับ เกสรเพศผู้จำนวนมาก เชื่อมติดกันเป็นหลอดยาว และก้านเกสรเพศเมีย ยาวประมาณ 1 เซนติเมตร ยอดเกสรเพศ 10 อัน รูปรีแคบ ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ผล แตกตามรอยประสานรูปกลมแบนมีหนามที่ผิว

นิเวศวิทยา : พบตามพื้นที่ชื้นแฉะข้างถนน พื้นที่เปิดโล่ง หรือทุ่งนาแห้งๆ

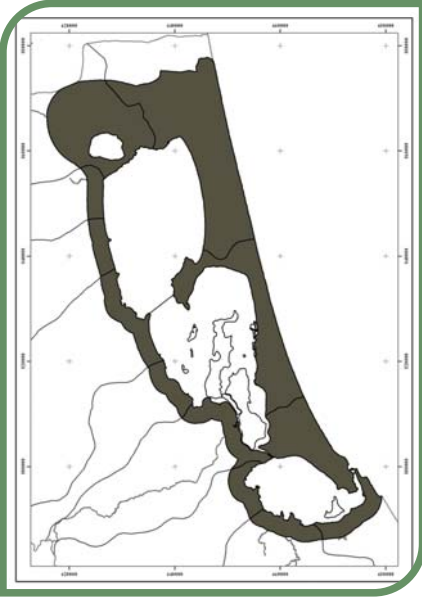
การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Urena lobata L.

โคลงเคลง
มังแครง อ้า กะตูด

Melastoma malabathricum L. subsp. *malabathricum*
Straits Rhododendron

ลักษณะ : ไม้พุ่ม กิ่งปกคลุมด้วยเกสร ใบดีียว เรียงตรงข้าม ใบรูปรี ยาว 5-12 เซนติเมตร กว้าง 2.5-5 เซนติเมตร มีขนแข็งปกคลุมอยู่ ทั้งด้านบนและด้านล่าง ดอกออกเป็นช่อแบบ กระจุก ประกอบด้วย 1-3 ดอก ใบประดับ ขนาดใหญ่ รูปรีแกมรูปกลม ยาวประมาณ 21.5 เซนติเมตร ด้านนอกปกคลุมด้วยขนแข็ง ฐานดอกรูปถ้วย หรือรูประฆัง ปกคลุมด้วยขนแข็งหนาแน่น บริเวณขอบมีรยางค์ยื่นยาว 5 เส้น กลีบเลี้ยง 5 กลีบ รูปหอก ยาว 0.5-10 มิลลิเมตร กว้าง 0.3-0.5 มิลลิเมตร กลีบดอกสีม่วง 5 กลีบ รูปไข่กลับ ยาว 2-3 เซนติเมตร กว้าง 1-2 เซนติเมตร บริเวณขอบกลีบดอกมีขนครุย เกสรเพศผู้จำนวน 8-10 อัน แบ่งเป็นสองกลุ่ม

กลุ่มแรกสีม่วงอมชมพู ก้านชูอับเรณูยาว และกลุ่มที่สองมีสีเหลือง ก้านชูอับเรณูสั้น เกสรเพศเมีย 1 อัน รังไข่กึ่งรูปกลม ปกคลุมด้วยขนแข็งหนาแน่น ผลมีสีดำ

นิเวศวิทยา : บริเวณสันดอนทราย และทุ่งนา

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

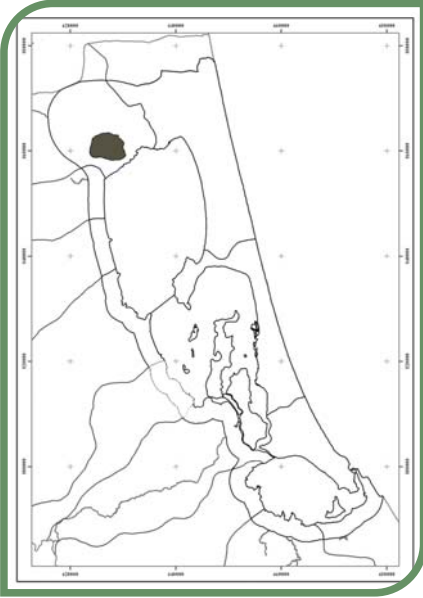
Melastoma malabathricum L. subsp. *malabathricum*

ตับเต่าใหญ่

บัวบา บา อีบา ผักเต่า ผักเต่าใหญ่

Nymphoides indicum (L.) Kuntze

Water snpw flake

ลักษณะ : พืชลอยน้ำ อายุหลายปี ลำต้นเป็นไหล ใบเดี่ยว ลักษณะคล้ายใบบัว ลอยอยู่บนผิวน้ำ รูปกลม หรือรูปหัวใจ ฐานใบเว้าลึก ดอกเดี่ยว ออกเป็นกระจุกบริเวณข้อใกล้โคนก้านใบหนึ่งข้อประกอบด้วย 10-15 ดอก เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 5-7 อัน ยาวประมาณ 0.5 เซนติเมตร กลีบดอกสีขาว 5-7 อัน รูปหอกแคบ ด้านบนมีขนยาวเป็นชายครุย บริเวณคอหลอดดอกมีสีเหลือง เกสรเพศผู้สีเหลือง มี 5-7 อัน ติดเหนือกลีบดอก อับเรณูหักเป็นเจียงลูกศร เกสรเพศเมีย 1 อัน ยาวประมาณ 0.5 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : พืชน้ำพบตามหนองน้ำ และแหล่งน้ำนิ่งต่าง ๆ

การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลน้อย

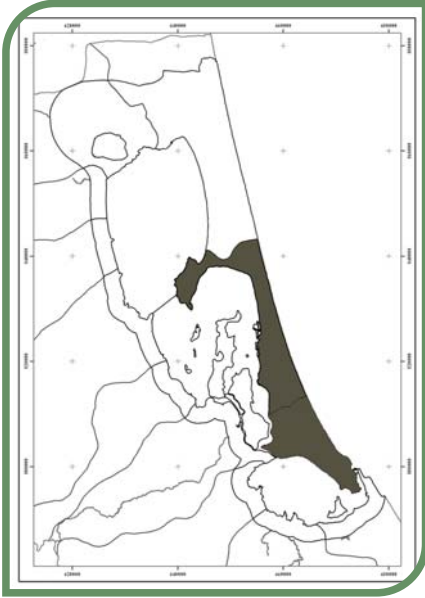

Nymphoides indicum (L.) Kuntze

แกแล

แกแล แทร น้ำเคียวโซ่

Maclura cochinchinensis (Lour.) Corner

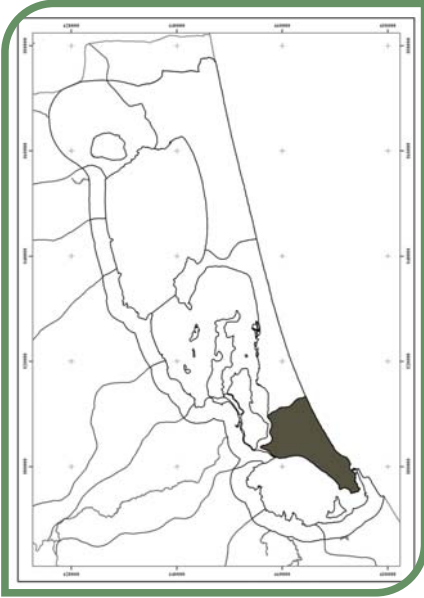
ลักษณะ : ไม้พุ่มรอเลื้อย เปลือกมียางสีเหลือง กิ่งมีหนามแข็ง ยาว 1-4 เซนติเมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปรี ยาว 5-8 เซนติเมตร กว้าง 3-5 เซนติเมตร ปลายใบแหลมหรือมน โคนใบสอบ ดอกแยกเพศต่างต้น ช่อดอกเพศผู้แบบช่อกระจุก เกสรเพศผู้มี 4 อัน ดอกเพศเมียเป็นช่อกระจุก รังไข่อยู่ใต้วงกลีบ ผลแบบผลรวม กลม ผิวขรุขระ ขนาด เส้นผ่านศูนย์กลาง 2-2.5 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : พบตามชายป่าที่มีน้ำขัง

การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Maclura cochinchinensis (Lour.) Corner

ลักษณะ : ไม้พุ่ม สูง 3-5 เมตร ใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปรีแกมใบหอก หรือรูปหอกกลับ ยาว 5-15 เซนติเมตร กว้าง 2.0-3.0 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อแบบซี่ร่มย่อย หรือแบบเชิงหลั่น ประกอบด้วยหนึ่งหรือหลายดอกออกบริเวณปลายกิ่ง ก้านดอกไม่มี หรือสั้นมาก ก้านดอกย่อยยาว 0.5-1 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงรูปไข่ หรือรูปขอบขนานแกมรูปไข่ ขนาด 1-2 มิลลิเมตร วงกลีบดอกเชื่อมกันเล็กน้อยบริเวณฐาน กลีบดอกสีขาวหรือสีชมพูอ่อน รูปไข่ กว้างประมาณ 3 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 1 เซนติเมตร เกสรเพศผู้ 5 อัน อับเรณูรูปสามเหลี่ยมแกมใบหอก เกสรเพศเมีย 1 อัน รังไข่ ผิวเกลี้ยง ผลสีแดงสด ทรงกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 7 มิลลิเมตร

นิเวศวิทยา : บริเวณสันทรายชายฝั่งทะเลสาบ

การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลสาบตอนล่าง

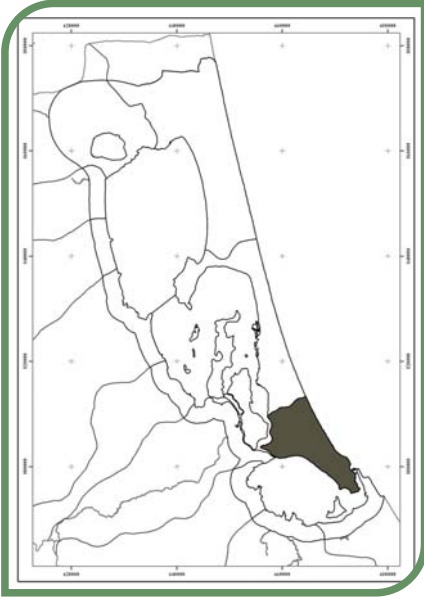
Ardisia crenata Sims

รามใหญ่

ทุลังกาสา ลังพิสา ป้อนา

Ardisia elliptica Thunb.

Shoebuttan Ardisia

ลักษณะ : ไม้พุ่ม หรือไม้ยืนต้นขนาดเล็ก สูง 3-10 เมตร ใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปรี หรือรูปไข่ กลับแกมขอบขนาน ขอบใบเรียบ ยาว 5-12 เซนติเมตร กว้าง 3-5 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อกระจับแบบเชิงหั่น ทางด้านข้างกิ่ง ประกอบด้วย 3-7 ดอก มีก้านดอกย่อยยาว 0.5-1.5 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงรูปไข่ หรือรูปวงกลม มีขนครุยบริเวณขอบ ขนาดประมาณ 3 มิลลิเมตร วงกลีบดอกเชื่อมกันเล็กน้อยบริเวณฐาน กลีบดอกสีเขียวชมพูอ่อน รูปใบหอก กว้างประมาณ 3 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 1 เซนติเมตร เกสรเพศผู้ 5 อัน อับเรณูรูปใบหอก เกสรเพศเมีย 1 อัน รังไข่ ผิวเกลี้ยง ผลสีเขียว ทรงกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 5 มิลลิเมตร

นิเวศวิทยา : บริเวณสันทรายชายฝั่งทะเลสาบ

การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลสาบตอนล่าง

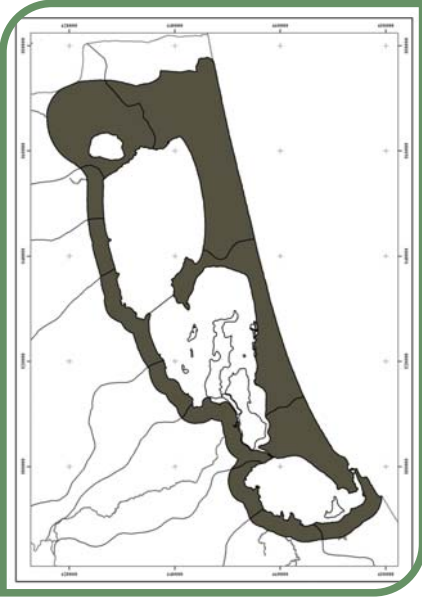

Ardisia elliptica Thunb.

พรวด

กาทู โทะ กามูตังกาย

Rhodomyrtus tomentosa (Aiton) Hassk

ลักษณะ : ไม้พุ่ม สูง 1-2 เมตร กิ่งอ่อนมีขนสีขาว ใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม รูปไข่ ยาว 4-5 เซนติเมตร ผิวใบด้านบนเกลี้ยง ท้องใบมีขน ปลายใบทู่ โคนใบสอบ มีเส้นใบ 3 เส้นแตกต่างจากบริเวณโคนใบไปจรดปลายใบ ขอบใบเรียบ ดอกออกเป็นช่อ แบบกระจุก ออกตามง่ามใบบริเวณปลายกิ่ง กลีบเลี้ยง 5 กลีบ กลีบดอก 5 กลีบ เกสรเพศผู้มีจำนวนมาก รังไข่ใต้วงกลีบ ผลมีเนื้อหลายเมล็ด ตั้งตรง รูปถ้วย ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.8-1 เซนติเมตร ปกคลุมด้วยขนหนาแน่น เมล็ดสีน้ำตาล

นิเวศวิทยา : สันดอนทรายชายฝั่ง

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

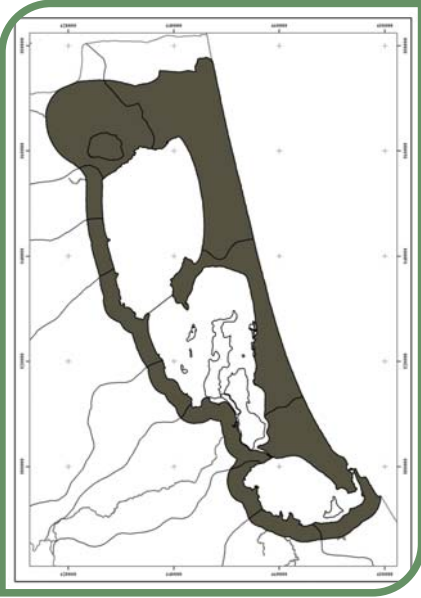

Rhodomyrtus tomentosa (Aiton) Hassk

เสมีด

กือแล เสมีดขาว เหม็ด

Melaleuca quinquenervia (Cav.) S.T. Blake Punktree

ลักษณะ : ไม้ต้นสูงประมาณ 10-20 เมตร เปลือกลำต้นล่อน ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับบนกิ่ง แผ่นใบรูปรี ถึงรูปใบหอก หรือรูปเคียว ยาวประมาณ 5-15 เซนติเมตร กว้างประมาณ 2-3 เซนติเมตร ปลายใบแหลม ฐานใบเบี้ยว ก้านใบสั้นมาก ดอกออกเป็นช่อแบบช่อเชิงลด ยาวประมาณ 5-15 เซนติเมตร ที่ปลายช่อดอกมียอดที่สามารถเจริญต่อเป็นกิ่งได้ ดอกเป็นดอกสมบูรณ์เพศ ไม่มีก้านดอก มีฐานรองดอกรูปถ้วย กลีบเลี้ยงขนาดเล็กเชื่อมกัน แฉกกลีบเลี้ยงขนาดเล็กมาก กลีบดอกแยกกัน มี 5 กลีบ สีขาว ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร เกสรเพศผู้มีมาก อยู่รวมกันเป็นมัด 5 มัด เกสรเพศเมียมีรังไข่อยู่ใต้วงกลีบ มีก้านเกสรเพศเมียยาวพ้นเกสรเพศผู้ ยาว

ประมาณ 10 มิลลิเมตร ผลแห้งขนาดเล็กรูปไข่ หรือค่อนข้างกลม ขนาดกว้างประมาณ 3-5 มิลลิเมตร

นิเวศวิทยา : ขึ้นเป็นกลุ่มขนาดใหญ่ ในบริเวณที่น้ำท่วมถึง หรือบริเวณที่เป็นที่น้ำขังเป็นพรุ

การแพร่กระจาย : พบทั่วไปทุกบริเวณ บางบริเวณขึ้นหนาแน่นเป็นบริเวณใหญ่มากจนเกือบไม่พบพรรณไม้ชนิดอื่นเลย

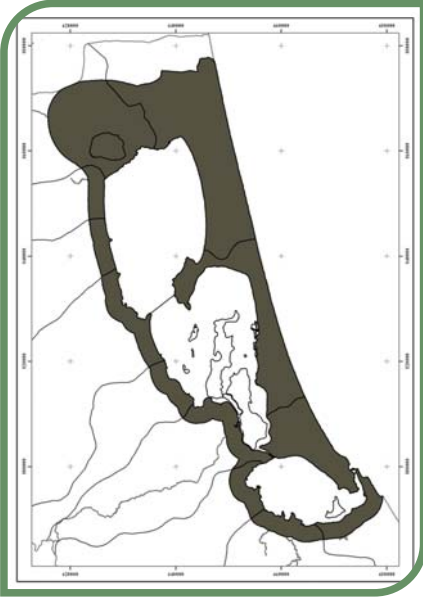

Melaleuca quinquenervia (Cav.) S.T. Blake Punktree

บัวเพื่อน

บัวผัน นิโรบล บัวขาว

Nymphaea nouchali Burm.f.

ลักษณะ : ไม้ล้มลุก อายุหลายปี มีเหง้าอยู่ใต้ดิน ใบเดี่ยว รูปกลม หรือค่อนข้างกลม ฐานใบเว้าลึก ลอยปรึมน้ำ ยาวประมาณ 15-25 เซนติเมตร ก้านใบยาว มีแฉกคิมา ดอกเดี่ยวชูขึ้นเหนือน้ำ เส้นผ่านศูนย์กลาง 5-8 เซนติเมตร ก้านดอกยาว ลักษณะเหมือนก้านใบ กลีบเลี้ยง 4 กลีบ ด้านนอก สีเขียว มีจุดสีม่วงแกมน้ำเงินกระจายห่าง ๆ กลีบดอกสีขาวมีจุดสีม่วงแกมน้ำเงินประปราย 10-15 กลีบ รูปหอกแคบ เกสรเพศผู้สีเหลืองจำนวนมาก ตอนปลายมีรังไข่สีขาว เกสรเพศเมีย รังไข่ขนาดใหญ่ ผลเดี่ยว

นิเวศวิทยา : พืชน้ำพบตามหนองน้ำ และแหล่งน้ำนิ่ง

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

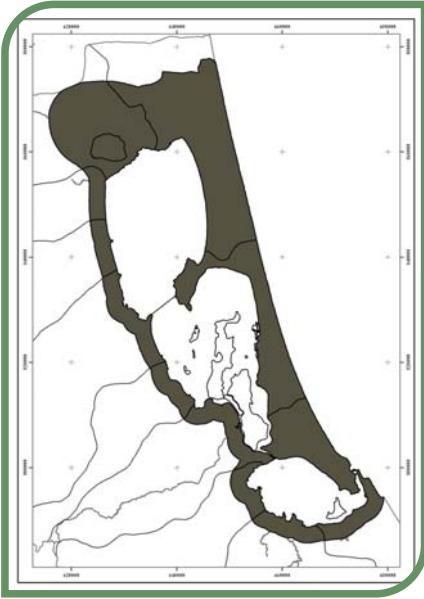
Nymphaea nouchali Burm.f.

แฟงพวย

ผักปอดน้ำ ผักพังพวย

Ludwigia adscendens (L.) H.Hara

Creeping waterprimrose

ลักษณะ : ไม้ล้มลุก อายุหลายปี ลำต้นทอดขนานบนผิวน้ำ หรือตามพื้นที่ชื้นแฉะ บริเวณชอ้มีนมหูลี่ขาวช่วยในการลอยตัว ยาว 1-3 เซนติเมตร รากแตกบริเวณชอ้เป็นกระจุก ใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปหอกกลับ หรือไข่กลับ ยาว 2-5 เซนติเมตร กว้าง 1-2 เซนติเมตร ดอกเดี่ยวออกที่ชอกใบ ก้านดอกยาวประมาณ 1 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.5 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 5 กลีบ เชื่อมติดกันเล็กน้อยบริเวณฐาน ยาวประมาณ 1 เซนติเมตร กลีบดอกสีขาวที่โคนมีสีเหลือง 5 กลีบ รูปไข่กลับ เกสรเพศผู้สีเหลือง 10 อัน เกสรเพศเมียสีเหลือง 1 อัน ยอดเกสรเพศเมียเป็นตุ่ม ผลเดี่ยว รูปทรงกระบอก เมล็ดจำนวนมาก

นิเวศวิทยา : พืชน้ำพบตามหนองน้ำ และที่ราบลุ่มน้ำขัง

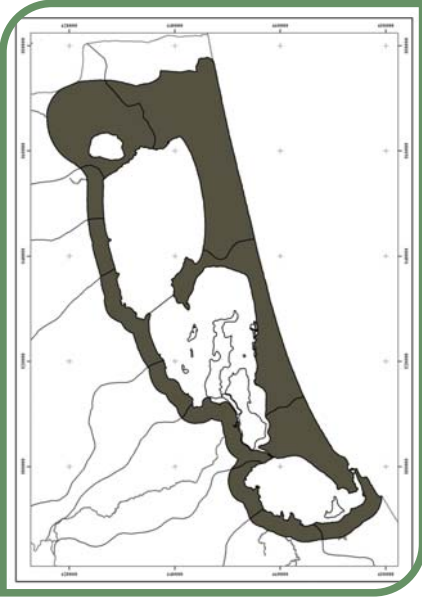
การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Ludwigia adscendens (L.) H.Hara

พญารากดำ
 ตับแดง เทียนน้ำ หน้ำรังกา

Ludwigia octovalvis (Jacq.) P.H. Raven
 Willow primrose

ลักษณะ : ไม้ล้มลุก อายุปีเดียว ลำต้นตั้งตรง สูงประมาณ 30-100 เซนติเมตร ลำต้นส่วนที่อยู่เหนือน้ำเป็นเหลี่ยม ใบเดี่ยว รูปหอกแคบจนถึงรูปไข่กลับ ยาว 3-12 เซนติเมตร กว้าง 1-1.7 เซนติเมตร เรียงสลับ ดอกเดี่ยวออกที่ซอกใบ เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.5 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 4 กลีบ รูปไข่ สีเขียว ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร กว้างประมาณ 4 มิลลิเมตร กลีบดอก 4 กลีบ รูปไข่กลับ กว้างประมาณ 5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร สีเหลือง เกสรเพศผู้ 8 อัน สีเหลือง เกสรเพศเมียสีเหลือง ยอดเกสรตัวเมียเป็นตุ่ม ผลเดี่ยวแบบแก่แห้งแล้วแตก ทรงกระบอก ยาว 3-3.5 เซนติเมตร กว้าง 5-7 มิลลิเมตร

นิเวศวิทยา : พบตามทุ่งนาหรือที่ราบลุ่มน้ำท่วมขังทั่วไป

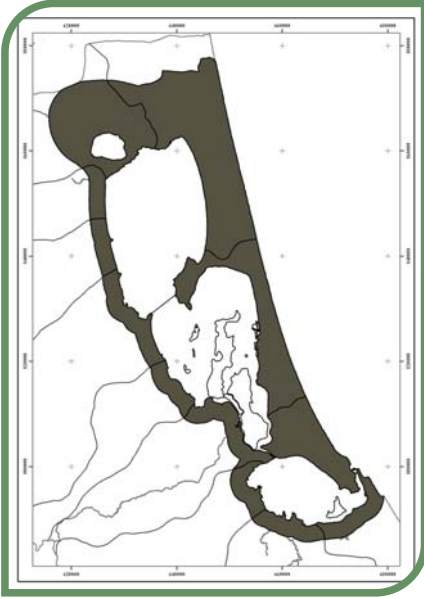
การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Ludwigia octovalvis (Jacq.) P.H. Raven

เทียนนา
ผักกาดรอ

Ludwigia hyssopifolia (G.Don) Exell
Water primrose

ลักษณะ : ไม้ล้มลุก อายุปีเดียว ลำต้นตั้งตรง สูงประมาณ 30-70 เซนติเมตร ลำต้นส่วนที่อยู่ใต้น้ำมักมีเนื้อเยื่อสีขาวหุ้มไว้ ลำต้นส่วนที่อยู่เหนือน้ำเป็นเหลี่ยม ใบเดี่ยวรูปหอกแคบ ยาว 1.5-3.5 เซนติเมตร กว้าง 4-7 มิลลิเมตร เรียงสลับ ดอกเดี่ยวออกที่ซอกใบ เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 7 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยง 4 กลีบ สีเขียว ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร กว้างประมาณ 1 มิลลิเมตร กลีบดอก 4 กลีบ รูปหอกแกมรูปไข่ กว้างประมาณ 3 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร สีเหลือง เกสรเพศผู้ 8 อันสีเหลืองอ่อน เกสรเพศเมียสีเหลืองอ่อน ผลเดี่ยวแบบแก่แห้งแล้วแตก ทรงกระบอก ยาวประมาณ 2 เซนติเมตร กว้างประมาณ 2 มิลลิเมตร

นิเวศวิทยา : พบตามทุ่งนาหรือที่ราบลุ่มน้ำท่วมขังทั่วไป

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

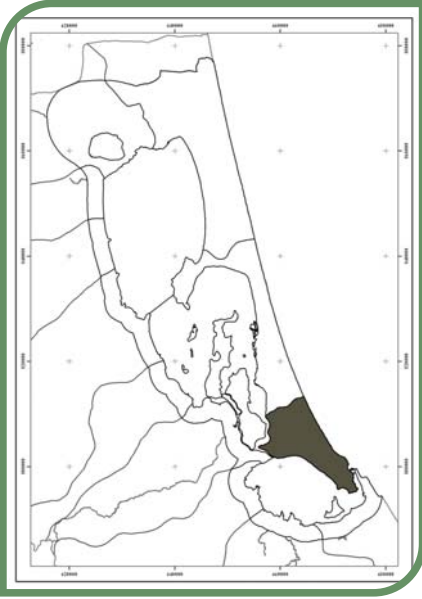

Ludwigia hyssopifolia (G.Don) Exell

น้ำใจใคร่

กระเดาะ กระเดาะอาจิง ผักรูด

Olax psittacorum (Willd.) Vahl

ลักษณะ : ไม้รอเลื้อย ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปรีถึงรูปไข่ ยาว 5-8 เซนติเมตร กว้าง 2.5-3 เซนติเมตร ปลายใบมน โคนใบมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนา คล้ายหนัง ผิวใบเกลี้ยง ดอกสีขาว ออกเป็นช่อสั้นๆ หรือเป็นกระจุกตามง่ามใบ กลีบเลี้ยงขนาดเล็ก รูปถ้วย กลีบดอก รูปดอกเข็ม หลอดกลีบดอกยาวประมาณ 0.3 เซนติเมตร ปลายแยกเป็น 5 แฉก รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ ผลเมล็ดเดี่ยวแข็ง รูปรีถึงกลม หุ้มด้วยกลีบเลี้ยงรูปถ้วยเกือบทั้งผล โผล่ปลายผลออกมาเล็กน้อยขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.5-1 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : บริเวณสันทรายชายฝั่งทะเลสาบ

การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลสาบตอนล่าง

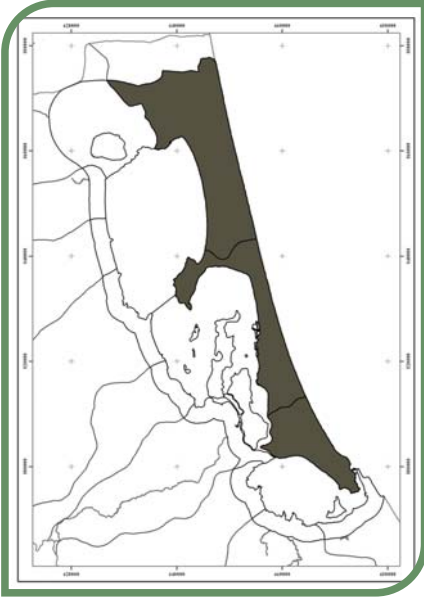

Olax psittacorum (Willd.) Vahl

เกิดล้าน

ซีและ เบ่ง กระดุกไก่อ

Olea brachiata (Lour.) Merr.

ลักษณะ : ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก สูงประมาณ 3-7 เมตร ยอดอ่อนมีขน ใบเป็นใบเดี่ยว ออกตรงข้ามกันบนกิ่ง ใบรูปไข่ ถึงรูปหอก ยาวประมาณ 7-10 เซนติเมตร กว้างประมาณ 3-5.5 เซนติเมตร ก้านใบยาวประมาณ 0.5 เซนติเมตร ปลายแหลม โคนใบป้าน ขอบใบจักห่าง หรือเกือบเรียบ ดอกออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงที่ปลายกิ่ง ดอกขนาดเล็ก สมบูรณ์เพศ กลีบเลี้ยงเชื่อมกันตรงโคน ปลายแยก 4 กลีบ มีขน กลีบดอกเชื่อมกันตรงโคน ปลายแยก 4 กลีบ สีขาว ถึงขาวนวล เกสรเพศผู้มี 2 อัน ติดบนกลีบดอก เรียกสลับกับแฉกกลีบดอก รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ ก้านเกสรเพศเมียสั้นมาก ผลแบบเดี่ยวเมล็ดเดี่ยวขนาดเล็ก

นิเวศวิทยา : ขึ้นในป่าละเมาะบนสันดอนทรายที่อยู่ห่างฝั่ง

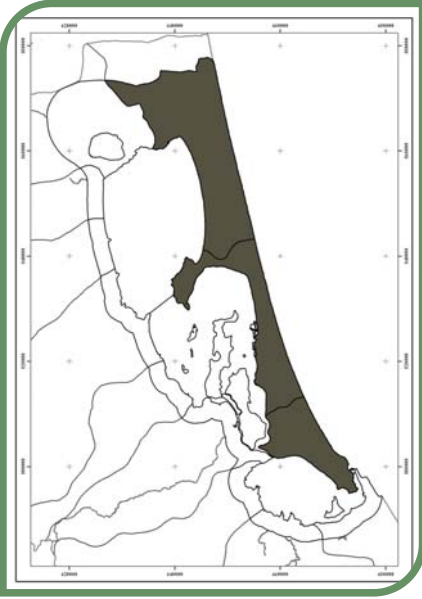
การแพร่กระจาย : พบบริเวณทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Olea brachiata (Lour.) Merr.

ส้มต้น
ปลาไหลเผือก

Pittosporum ferrugineum W.T.Aiton
Rusty pittosporum

ลักษณะ : ไม้ต้นขนาดเล็ก สูง 5-7 เมตร กิ่งอ่อนมีขนสีน้ำตาลปกคลุม ใบเดี่ยว เรียงเวียน รูปรี ยาว 6-8 เซนติเมตร กว้าง 3-5 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบรูปปลีม ขอบใบเรียบ ดอกออกเป็นช่อตามปลายกิ่ง ช่อดอกแบบช่อเชิงหลั่น ดอกสีเหลืองแกมขาว กลีบเลี้ยงมี 5 กลีบ กลีบดอกมี 5 กลีบ ปลายกลีบดอกโค้ง เกสรเพศผู้มี 5 อัน รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ ผลค่อนข้างกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 เซนติเมตร แก่แห้งแล้วแตกเป็น 2 ซีก

นิเวศวิทยา : บริเวณสันทรายชายฝั่งทะเลสาบ

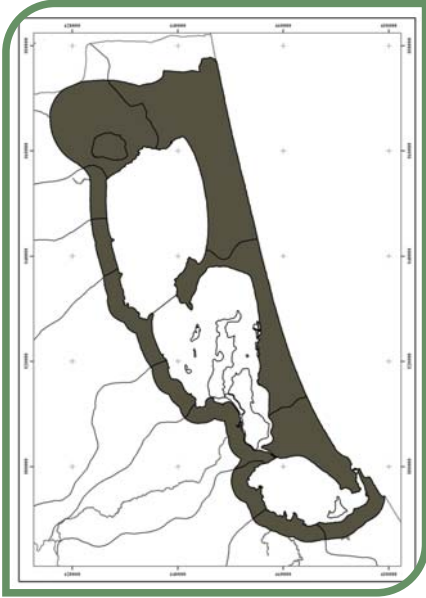
การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Pittosporum ferrugineum W.T.Aiton

เอื้องเพ็ดม้า
ผักไผ่น้ำ

Polygonum tomentosum Schrank
Knot weed, Water smartweed

ลักษณะ : ไม้ล้มลุก ลำต้นทอดขนานตามพื้นดินหรือผิวน้ำ ปลายชูขึ้น ใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปหอกแคบ บริเวณโคนมีหูใบแบบปลอก ช่อกระจุก ออกที่ปลาย มีหลายดอก ดอกสีขาวเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.5 เซนติเมตร กลีบรวม 5 กลีบ เกสรเพศผู้ 8 อัน ติดเหนือกลีบดอก เกสรเพศเมีย 1 อัน ยอดเกสรตัวเมียแยกเป็นสองแฉก ปลายคล้ายหัวเข็มหมุด

นิเวศวิทยา : พืชน้ำพบตามหนองน้ำ และแหล่งน้ำนิ่ง

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

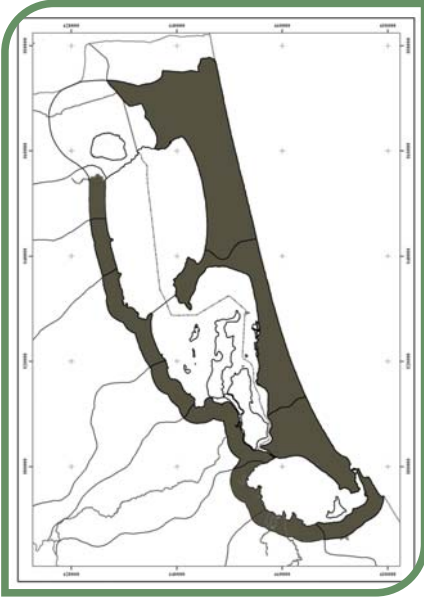

Polygonum tomentosum Schrank

เล็บเหยี่ยว

ยับยั่ว ลั้งคั่น แสงคำ

Ziziphus oenoplia (L.) Mill.

ลักษณะ : ไม้พุ่ม สูงประมาณ 5 เมตร กิ่งมีหนาม ใบเดี่ยว รูปไข่ถึงรูปรี เรียงสลับ ยาวประมาณ 3 เซนติเมตร กว้างประมาณ 2 เซนติเมตร ปลายใบเป็นติ่งแหลม โคนใบเฉียง ขอบใบเรียบ ผิวใบด้านบนมีขนเล็กน้อย ด้านล่างมีขนสีน้ำตาลหนาแน่น มีเส้นใบ 4 เส้น ออกจากโคนใบไปปลายใบ ขอบใบเรียบดอกขนาดเล็ก ยาวประมาณ 2 เซนติเมตร กว้างประมาณ 1 เซนติเมตร ออกเป็นกระจุกตามซอกใบ ก้านดอกมีขน กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมกัน ปลายแยกเป็น 5 แฉก กลีบดอกมี 5 กลีบ แยกกัน ผลกลม ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.5-0.7 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : พื้นที่ลุ่ม ค่อนข้างชื้นแฉะ

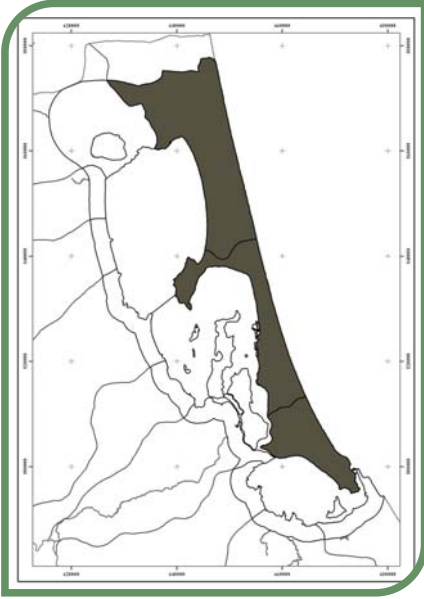
การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Ziziphus oenoplia (L.) Mill.

เถียงพรัานางแอ
 เที่ยงพรั้า ต่อไล้ ตะแบง สีพัน

Carallia brachiata (Lour.) Merr.

ลักษณะ : ไม้ยืนต้น ขนาดกลาง สูงประมาณ 8-12 ม. ใบเดี่ยวเรียงตรงข้ามบนกิ่ง ใบ รูปรี เมื่อเป็นต้นกล้าขอบใบจัก แต่เมื่อต้นโตเต็มที ขอบเรียบ ยาว 8-12 เซนติเมตร กว้าง 5-10 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ก้านใบยาว ประมาณ 1 เซนติเมตร มีหูใบขนาดยาวประมาณ 1-2 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกเชิงประกอบ ดอกขนาดเล็ก สมบูรณ์เพศ กลีบเลี้ยงเชื่อม ปลายแยก เป็น 5 กลีบ ขนาดเล็กรูปสามเหลี่ยม กลีบดอกแยกรูปกลม ขนาดเล็กมากมี 5 กลีบ ผลมีเนื้อเมล็ดเดี่ยวรูปกลมขนาดเล็ก

นิเวศวิทยา : ขึ้นในป่าละเมาะบนสันดอนทรายที่อยู่ห่างฝั่ง

การแพร่กระจาย : พบบริเวณทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Carallia brachiata (Lour.) Merr.

โกงกางใบเล็ก

โกงกาง พังกาทราย พังกาใบเล็ก

Rhizophora apiculata Blume

ลักษณะ : ไม้ต้นสูง 10-25 เมตร มีรากค้ำยันจำนวนมากออกจากลำต้น ใบเดี่ยวออกตรงกันข้ามสลับตั้งฉาก รูปขอบขนานแกมรูปรี กว้าง 3-8 เซนติเมตร ยาว 7-18 เซนติเมตร ช่อดอกแบบช่อกระจุกมีดอกย่อย 2 ดอก ดอกย่อยไม่มีก้านดอก กลีบเลี้ยงรูปไข่ ปลายกลีบแหลม ยาว 10-14 มิลลิเมตร กลีบดอก 4 กลีบ สีขาวนวลหรือเหลืองอ่อน รูปขอบขนาน ปลายกลีบแหลม ยาว 8-10 มิลลิเมตร เกสรเพศผู้ 12 อัน รังไข่อยู่ใต้วงกลีบ ผลแบบมีเนื้อ รูปไข่กลับ สีน้ำตาลเข้ม ยาว 2-3 เซนติเมตร เมล็ดงอกคอรากตั้งแต่อยู่บนต้น คอรากรูปทรงกระบอก สีเขียวเข้ม ยาว 30-50 เซนติเมตร เรียกรวมกันว่า viviparous seed

นิเวศวิทยา : พบบริเวณขอบทะเลหลวง ที่เป็นน้ำกร่อย และลักษณะดินเป็นดินเลน

การแพร่กระจาย : ทะเลสาบตอนล่าง

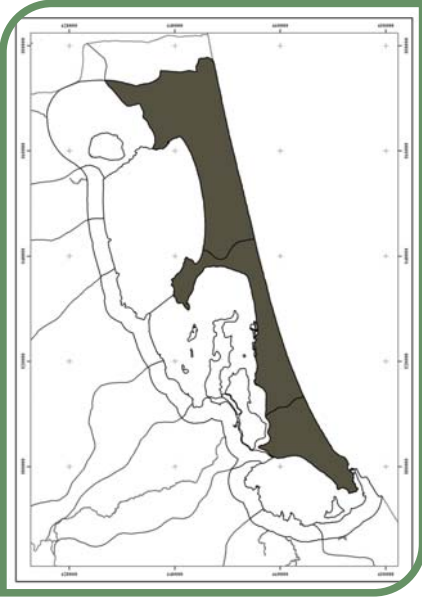

Rhizophora apiculata Blume

มะเค็ด

หนามแท่ง ระวังใหญ่ หนามเค็ด

Catunregam tomentosa (Blume ex DC.) Tirveng

ลักษณะ : ไม้พุ่มขนาดกลาง ถึงไม้ยืนต้น สูงประมาณ 1.5-4 เมตร ลำต้นและกิ่งมีหนามยาวประมาณ 3-5 เซนติเมตร ทิวใบเดี่ยวเรียงตรงข้ามบนกิ่ง มีขนนุ่มปกคลุม ใบรูปช้อน ถึงรูปไข่กลับ ปลายใบมน โคนใบสอบ ยาว 2.5-7 เซนติเมตร กว้าง 8-12 เซนติเมตร ก้านใบยาวประมาณ 0.5-0.8 เซนติเมตร มีหูใบขนาดเล็กมากอยู่ระหว่างใบ ดอกเป็นเป็นดอกเดี่ยวที่ซ้ากิ่ง เส้นผ่านศูนย์กลางดอกประมาณ 3-4 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงเชื่อมกันปลายแยกเป็น 7-8 แฉก กลีบดอกมี 8 กลีบ โคนเชื่อมเป็นหลอดสั้น ปลายกลีบดอกแยกเป็น 8 แฉก แฉกรูปช้อน ปลายแหลม ยาวประมาณ 1.5-2 เซนติเมตร สีขาวนวลในตอนแรก แล้วค่อยเปลี่ยนเป็นสีเหลืองเข้มขึ้น เกสร

เพศผู้มี 8 อัน มีก้านเกสรเพศผู้สั้น ติดที่ขอบของหลอดกลีบดอกระหว่างแฉกกลีบดอก มีรังไข่ใต้วงกลีบ ยอดเกสรเพศเมียขนาดใหญ่มีสองพูเห็นชัด ผลแบบผลมีเนื้อหลายเมล็ด ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 3-4 เซนติเมตร รูปร่างกลม มีขนนุ่มละเอียดปกคลุม

นิเวศวิทยา : ขึ้นในป่าละเมาะบนสันดอนทรายที่อยู่ห่างฝั่ง

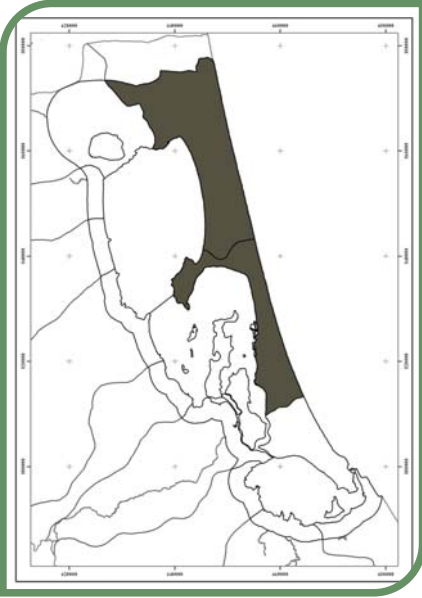
การแพร่กระจาย : พบบริเวณ ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง ทางด้านติดอ่าวไทย

Catunegam tomentosa (Blume ex DC.) Tirveng

เข็มไหม้

ข้าวสาร ยายคั่ง เข็มป่า เสมสวน

Chassalia chartacea Craib

ลักษณะ : ไม้พุ่ม ขนาดเล็ก สูงประมาณ 0.5-1 เมตร ใบเดี่ยวเรียงตรงข้ามบนกิ่ง ใบรูปไข่กลับ ถึงรูปรี ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ยาว 2.5-7 เซนติเมตร กว้าง 8-12 เซนติเมตร ก้านใบยาว ประมาณ 0.5-0.8 เซนติเมตร มีหูใบรูปสามเหลี่ยม ปลายแหลมอยู่ระหว่างใบ ดอกเป็นช่อแบบช่อกระจุกเชิงประกอบ ที่ปลายสุดของกิ่ง ดอกขนาดเล็ก กลีบเลี้ยงขนาดเล็กเชื่อมกันเป็นรูปประซัง ปลายแยกเป็น 5 แฉก สีม่วงแดง กลีบดอกมี 5 กลีบ โคนเชื่อมเป็นหลอดยาวประมาณ 0.8 เซนติเมตร หลอดกลีบดอกสีขาว แต่ส่วนปลาย ด้านในสีเหลืองอ่อน ปลายกลีบดอกแยกเป็น 5 แฉก แฉกรูปไข่ ยาวประมาณ 0.8 เซนติเมตร มีสีม่วงแดงแต้มโดยเฉพาะตอนตุ่ม เกสรเพศผู้มี

5 อัน มีก้านเกสรเพศผู้สั้น ติดที่ขอบของหลอดกลีบดอกระหว่างแฉกกลีบดอก มีรังไข่ใต้วงกลีบ ผลแบบผลมีเนื้อเมล็ดเดี่ยวขนาดเล็ก รูปทรงกลม

นิเวศวิทยา : ขึ้นในป่าละเมาะบนสันดอนทรายที่อยู่ห่างฝั่ง

การแพร่กระจาย : พบบริเวณทะเลสาบตอนบน และทะเลสาบตอนกลาง

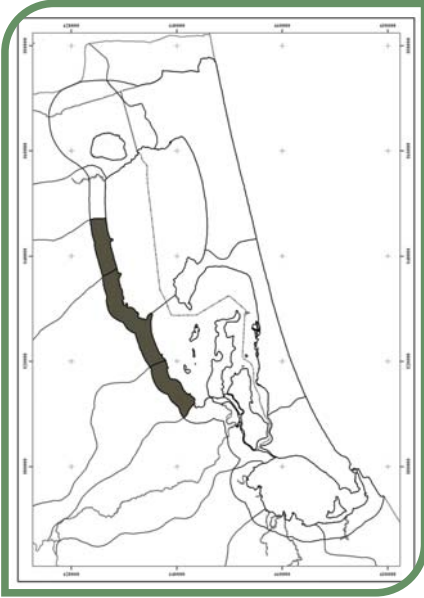

Chassalia chartacea Craib

เข็มน้ำ

เข็มน้ำตดหมา เข็มพุดหมา

Ixora nigricans R.Br. ex Wight & Arm.

ลักษณะ : ไม้พุ่ม ขนาดใหญ่ สูงประมาณ 2-3 เมตร ใบเดี่ยวเรียงตรงข้ามบนกิ่ง ใบรูปใบหอก ถึงขอบขนาน ปลายใบแหลม โคนใบสอบหรือป้าน ยาวประมาณ 5.5-15 เซนติเมตร กว้าง 5.5-8.5 เซนติเมตร ก้านใบยาวประมาณ 0.5-0.8 เซนติเมตร เส้นใบด้านบนเป็นร่องชัด มีหูใบรูปสามเหลี่ยมปลายแหลมเป็นเส้นอยู่ระหว่างใบ ดอกเป็นช่อแบบช่อกระจุกเชิงประกะอบที่ปลายสุดของกิ่ง ก้านช่อดอก และก้านช่อดอกย่อยยืนยาว ดอกสมบูรณ์เพศ ก้านดอกย่อยยาวประมาณ 1.5-2 เซนติเมตร มีกลิ่นหอมอ่อน กลีบเลี้ยงขนาดเล็กเชื่อมกันเป็นรูปประฆังปลายแยกเป็น 5 แฉก กลีบดอกมี 4 กลีบ สีขาว โคนเชื่อมเป็นหลอดยาว ปลายแยกเป็น 4 แฉก แฉกรูปปร่างเป็นเส้นยาว

มากกว่าสองในสามของหลอดกลีบดอก เกสรเพศผู้มี 4 อัน มีก้านเกสรเพศผู้ยาวชูออกมา ติดที่ขอบของหลอดกลีบดอกระหว่างแฉกกลีบดอก ก้านเกสรเพศเมียยาวเลยหลอดกลีบดอกและเกสรเพศผู้ ยอดเกสรเพศเมียแยก 2 แฉก มีรังไข่ใต้วงกลีบ ผลแบบผลมีเนื้อเมล็ดเดี่ยวขนาดเล็ก รูปรีวงกลม

นิเวศวิทยา : ขึ้นในที่ลุ่มน้ำท่วมถึง หรือริมฝั่งน้ำ

การแพร่กระจาย : พบบริเวณทะเลสาบตอนบน และทะเลสาบตอนกลาง แต่พบน้อยมากในปัจจุบัน

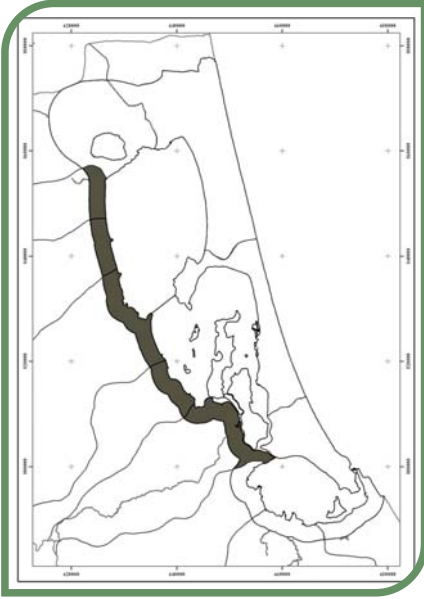
Ixora nigricans R.Br. ex Wight & Arm.

เข็มทอง

เข็ม อ้อ เข็มแสด เข็มแดง บือเงาะปูโยะ ยาราง

Ixora javanica (Blume) DC

Glossy Ixora

ลักษณะ : ไม้พุ่ม ขนาดกลาง สูงประมาณ 1-2 เมตร ใบเดี่ยวเรียงตรงข้ามบนกิ่ง ใบรูปรี ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ยาว 5-10 เซนติเมตร กว้าง 1.5-4 เซนติเมตร ก้านใบยาวประมาณ 0.5 เซนติเมตร มีหูใบรูปสามเหลี่ยมปลายแหลม เป็นเส้นอยู่ระหว่างใบ ดอกเป็นช่อแบบช่อกระจุกเชิงประคอบที่ปลายสุดของกิ่ง ดอกขนาดเล็ก กลีบเลี้ยงขนาดเล็กเชื่อมกันเป็นรูประฆังปลายแยกเป็น 5 แฉก กลีบดอกมี 4 กลีบ สีเหลืองส้ม โคนเชื่อมเป็นหลอดยาวปลายแยกเป็น 4 แฉก แฉกรูปรางแบบรูปรี เกสรเพศผู้มี 4 อัน มีก้านเกสรเพศผู้สั้นมาก ติดที่ขอบของหลอดกลีบดอก ระหว่างแฉกกลีบดอก ก้านเกสรเพศเมียยาวเลยหลอดกลีบดอก ยอดเกสรเพศเมียแยก 2 แฉก มีรังไข่ใต้วงกลีบ ผลแบบผลมีเนื้อเมล็ดเดี่ยวขนาดเล็ก รูปว่างกลม

นิเวศวิทยา : ขึ้นในป่าละเมาะบนสันดอนทรายที่อยู่ห่างฝั่ง

การแพร่กระจาย : พบบริเวณทะเลสาบตอนบน และทะเลสาบตอนกลาง

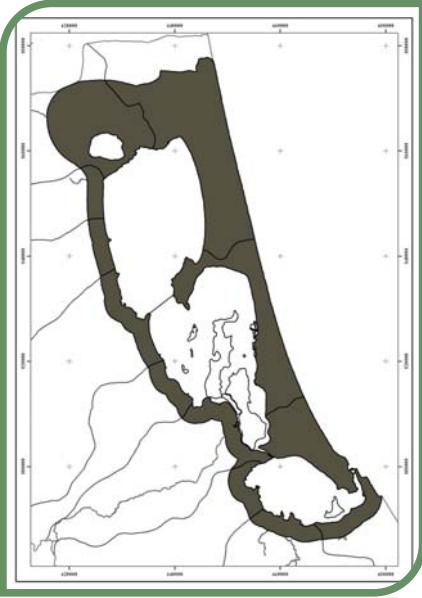
Ixora javanica (Blume) DC

ยอเถื่อน

ยอป่า กะมูด

Morinda elliptica Ridl.

Pain Killer Tree

ลักษณะ : ไม้พุ่มขนาดกลาง ถึง ไม้ยืนต้น สูงประมาณ 1.5-5 เซนติเมตร ใบเดี่ยวเรียงตรงข้ามบนกิ่ง แผ่นใบรูปรี ปลายใบและโคนใบแหลม ยาว 9-15 เซนติเมตร กว้าง 2.5-5 เซนติเมตร ก้านใบยาวประมาณ 0.5-1 เซนติเมตร ขอบใบเรียบถึงเป็นคลื่น มีหูใบเป็นเยื่อสีน้ำตาลรูปไข่ กลับอยู่ระหว่างใบ ดอกเป็นช่อแบบช่อกระจุกแน่น ก้านช่อดอกยาวประมาณ 2.5-3.5 เซนติเมตร ดอกสมบูรณ์เพศ กลีบเลี้ยงเชื่อมกันปลายแยกเป็น 4 แฉก แฉกกลีบเลี้ยงสั้น อวบน้ำ กลีบดอกโคนเชื่อมเป็นหลอด ปลายกลีบดอกแยกเป็น 4 แฉก แฉกรูปขอบขนาน ยาวประมาณ 0.6-0.8 เซนติเมตร สีขาว เกสรเพศผู้มี 4 อัน ติดที่ด้านในหลอดกลีบดอกระหว่างแฉกกลีบดอก มีรังไข่ใต้วงกลีบ ผลแบบผลมีเนื้อหลายเมล็ด เชื่อมกันเป็นผลรวม

นิเวศวิทยา : ขึ้นในป่าละเมาะบนสันดอนทราย

การแพร่กระจาย : พบบริเวณทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง ซึ่งพบได้ทั่วไป

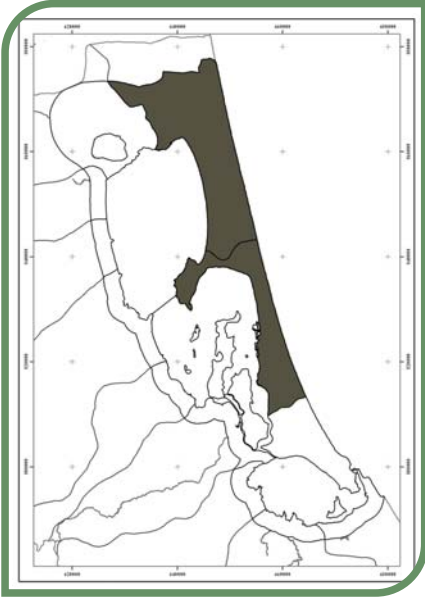

Morinda elliptica Ridl.

กระดุกไก่อ

ดุกไก่อขาว ดุกไก่อดำ

Prismatomeris tetrandra (Roxb.) K.Schum.
subsp. *malayana* (Ridl.) Johans.

ลักษณะ : ไม้พุ่ม สูงประมาณ 1 เมตร ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงตรงข้ามบนกิ่ง ใบรูปรี ถึงรูปหอก ปลายใบแหลม ฐานใบป้าน ยาวประมาณ 5-6.5 เซนติเมตร กว้างประมาณ 2-3 เซนติเมตร ก้านใบยาวประมาณ 0.5 เซนติเมตร มีหูใบขนาดเล็กอยู่ระหว่างใบ ดอกเป็นช่อแบบช่อกระจุกที่ปลายสุดของกิ่ง ดอกสมบูรณ์เพศ กลีบเลี้ยงเชื่อมกันเป็นรูปถ้วยปลายแยกเป็น 5 แฉก กลีบดอกสีขาว กลิ่นหอม โคนเชื่อมเป็นหลอด ปลายแยกเป็น 5 แฉก หลอดและแฉกของกลีบดอกยาวใกล้เคียงกัน แฉกกลีบดอกรูปรี เกสรเพศผู้มี 5 อัน ติดบนหลอดกลีบดอกระหว่างแฉกกลีบดอก มีรังไข่ใต้วงกลีบ ผลแบบผลมีเนื้อหลายเมล็ด รูปร่างกลม

นิเวศวิทยา : ขึ้นในป่าละเมาะบนสันดอนทรายที่อยู่ห่างฝั่ง

การแพร่กระจาย : พบบริเวณทะเลสาบตอนบน และทะเลสาบตอนกลาง

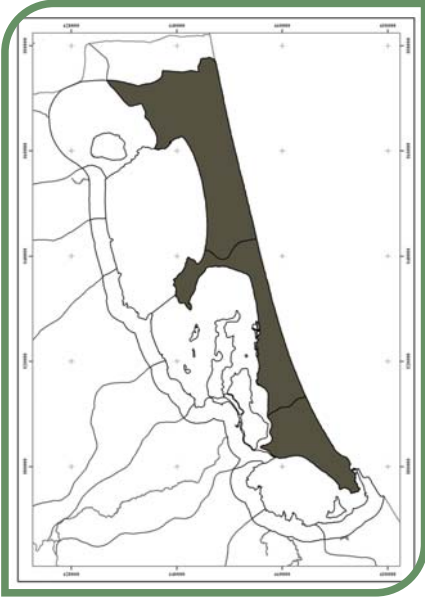

Prismatomeris tetrandra (Roxb.) K.Schum. subsp. *malayana* (Ridl.) Johans.

กะอวม

ยาไกร้ง มะยมป่า ขวน อ่วม

Acronychia pedunculata (L.) Miq

ลักษณะ : ไม้ต้นขนาดเล็ก สูง 6-8 เมตร ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามรูปรีถึงไข่กลับ ยาว 7-12 เซนติเมตร กว้าง 4-6 เซนติเมตร ปลายใบมน โคนใบรูปลิ้ม ขอบใบเรียบ ผิวใบเรียบ เห็นเส้นใบเป็นร่างแห ดอกออกเป็นช่อ แบบช่อกระจุก กลีบเลี้ยงขนาดเล็ก รูปสามเหลี่ยมมี 4 กลีบ กลีบดอกรูปขอบขนาน มี 4 กลีบ เกสรเพศผู้มี 8 อัน รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มีขน ผลกลม ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.5-0.7 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : พบตามที่ลุ่มชื้นแฉะ

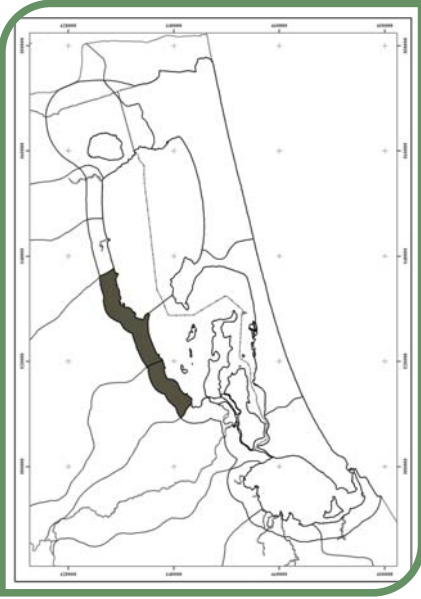
การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Acronychia pedunculata (L.) Miq

สนุ่น

คล้าย ไคร้สนุ่น งาลู ตาลู มาดาลู

Salix tetrasperma Roxb.

ลักษณะ : ไม้ต้นสูงประมาณ 8-15 เมตร ใบเป็นใบเดี่ยวออกเรียงเวียนสลับบนกิ่ง แผ่นใบรูปแถบ กิ่งใบหอก ถึงรูปไข่กึ่งใบหอก ปลายใบเรียวแหลม ฐานสอบ หรือเกือบกลม ขอบใบเรียบ หรือเป็นจักละเอียด หลังใบเรียบเกลี้ยง ท้องใบมีขนละเอียด ใบยาวประมาณ 6-10 เซนติเมตร กว้างประมาณ 2-2.5 เซนติเมตร ก้านใบยาวประมาณ 2 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อแบบหางกระรอก ช่อดอกแยกเพศ ช่อดอกเพศผู้ประกอบด้วยดอกเพศผู้ที่ไม่มีการันดอก ชั้นกลีบเลี้ยงและชั้นกลีบดอก แต่ละดอกมีกลีบเลี้ยงรองรับ 1 อัน มีจานฐานดอกรองรับเกสรเพศผู้ซึ่ง มีเกสรเพศผู้ 5-10 อัน ช่อดอกเพศเมียประกอบด้วยดอกเพศเมียที่มีการันดอกและไม่มีชั้นกลีบเลี้ยงและชั้นกลีบดอก มีรังไข่ที่มีการันเกสรเพศเมียสั้นมาก

นิเวศวิทยา : บึงน้ำจืด หรือ ริมคลองที่น้ำท่วมถึงในฤดูน้ำหลาก

การแพร่กระจาย : เคยมีมากทั่วไปแต่ในปัจจุบันลดจำนวนลงมาก เหลือพบบ้างบริเวณตะวันตกของทะเลสาบตอนบน และทะเลสาบตอนกลาง

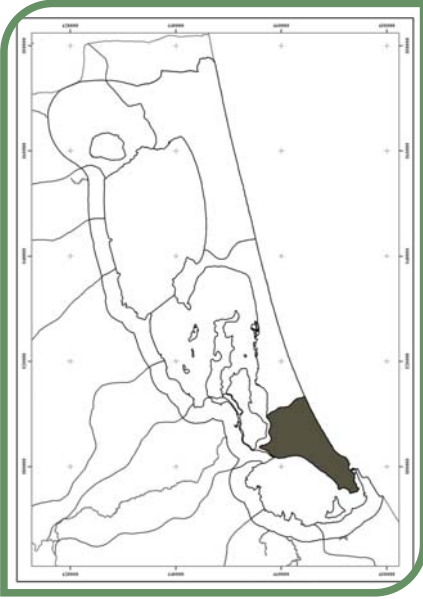

Salix tetrasperma Roxb.

ชำมะเลียง

ชำมะเลียงบ้าน พุมเรียง พูเวียง

Lepisanthes fruticosa (Roxb.) Leenh.

ลักษณะ : ไม้ต้น สูง 10-15 เมตร ใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ ใบย่อยรูปไข่ หรือรูปไข่กลับ ยาว 10-20 เซนติเมตร กว้าง 3-7 เซนติเมตร แผ่นใบคล้ายกระดาษ หูใบเทียมรูปหัวใจ ยาวประมาณ 2.5 เซนติเมตร กว้างประมาณ 2 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกแยกแขนง ช่อดอกออกบริเวณปลายกิ่ง ยาว 20-40 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงสีม่วงแดง 4 กลีบ รูปกลมหรือรูปรี หรือรูปไข่กลับ ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร กว้างประมาณ 3 มิลลิเมตร กลีบดอกสีม่วงแดง 4 กลีบ ยาว 2-4 มิลลิเมตร กว้าง 2-3 มิลลิเมตร รูปไข่ หรือรูปไข่กลับ บริเวณขอบฐานกลีบดอกเป็นขนครุย เกสรเพศผู้ 6-8 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน ผลสีแดงเข้มเกือบดำ ทรงกลม หรือรูปทรงรี

นิเวศวิทยา : บริเวณที่ดอนใกล้ทุ่งนา

การแพร่กระจาย : ทะเลสาบตอนล่าง

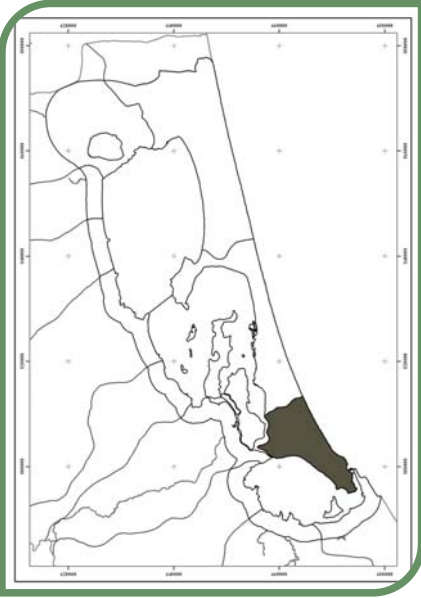

Lepisanthes fruticosa (Roxb.) Leenh.

สาหร่ายฉัตร

สาหร่ายพวงชะโด สาหร่ายพวงปลาชะโด

Limnophila heterophylla (Roxb.) Benth.

ลักษณะ : พืชน้ำ ลำต้นยาวประมาณ 20-80 เซนติเมตร ส่วนที่อยู่ใต้น้ำมักแตกกิ่งก้านสาขา มีส่วนที่โผล่พ้นน้ำขึ้นมาประมาณ 8 เซนติเมตร ใบใต้น้ำ มีลักษณะเป็นใบเดี่ยวเรียงรอบข้อ แบบช่อกระจุกรอบ หรือช่อฉัตร ประกอบด้วย 5-10 ใบต่อหนึ่งข้อ ใบแยกเป็นหลายแฉก หรือเป็นเส้นด้าย ใบเหนือน้ำ มีลักษณะเป็นใบเดี่ยวเรียงแบบช่อกระจุกทางด้านล่าง และเรียงตรงข้าม หรือเรียงสลับถัดขึ้นมาทางด้านบน ใบรูปขอบขนาน ยาว 5-15 มิลลิเมตร กว้าง 2-5 มิลลิเมตร ไม่มีก้านใบ ลักษณะกึ่งหุ้มลำต้น ดอกเดี่ยว ออกทางด้านข้าง วงกลีบเลี้ยงรูปประฆัง ตอนปลายแยกออกเป็น 5 แฉก ยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร วงกลีบดอกเชื่อมกันเป็นหลอด รูปลำโพง หรือ

รูปปากเปิด กลีบปากด้านบนรูปวงกลม หรือเป็น 2 พูตื้น ๆ กลีบปากด้านล่างเป็น 3 พูรูปไข่ เกสรเพศเมีย 1 อัน เกสรเพศผู้ 4 อัน มีสองคู่ยาวไม่เท่ากัน ผลแห้งแตก ทรงกลม แบนข้าง เส้นผ่านศูนย์กลางยาวประมาณ 2.5 มิลลิเมตร

นิเวศวิทยา : พืชน้ำพบตามแหล่งน้ำนิ่งทั่วไป

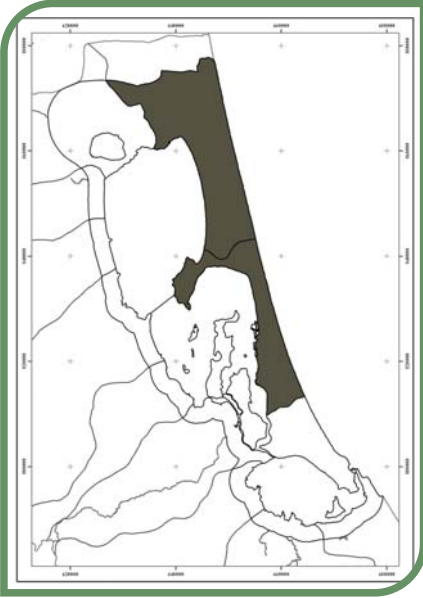
การแพร่กระจาย : ทะเลสาบตอนล่าง

Linnophila heterophylla (Roxb.) Benth.

บานเทียน
ปอเส็ง เส็ง

Pentapetes phoenicea L.
Flor impia

ลักษณะ : ไม้ล้มลุก สูง 0.5-2 เมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปใบหอกแกมรูปขอบขนาน ขอบใบหยักซี่ฟัน ยาว 5-10 เซนติเมตร กว้าง 0.6-1 เซนติเมตร ดอกเดี่ยว กลีบเลี้ยงรูปหอกแกมรูปสามเหลี่ยม ยาวประมาณ 1 เซนติเมตร กว้างประมาณ 0.3 เซนติเมตร มีขนยาวกระจายห่างๆ กัน กลีบดอกสีแดงชมพู รูปใบกลมแกมรูปไข่ กลีบ ยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร กว้าง 1-1.5 เซนติเมตร เกสรเพศผู้ 5 กลุ่ม มี 5 อัน ที่เป็นหมัน เกสรเพศเมีย 1 อัน ก้านชูเกสรเพศเมีย รูปเส้นด้าย แยกออกตอนปลาย ยอดเกสรเพศเมียแยกเป็น 3 แฉก รังไข่มี 5 ช่อง

นิเวศวิทยา : บริเวณใกล้แหล่งน้ำ ใกล้ทุ่งนา

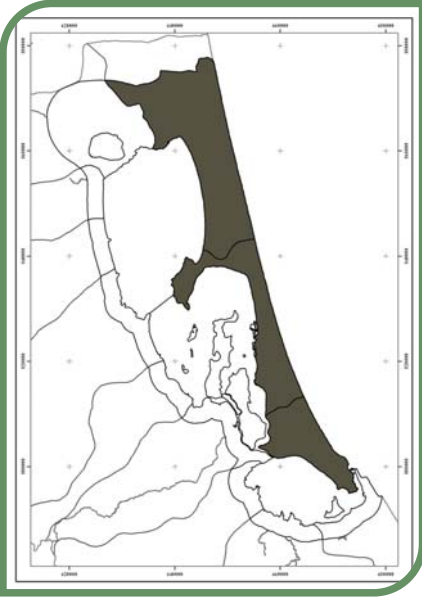
การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลสาบตอนบน และทะเลสาบตอนกลาง

Pentapetes phoenicea L.

ซีอัน

ทูหมี่ ปอเต่าไห้

Helicteres hirsute Lour.

ลักษณะ : ไม้พุ่ม สูงประมาณ 1-2 เมตร ส่วนต่างๆ ของต้นมีขนรูปดาวปกคลุม ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเรียงสลับในระนาบเดียวกัน แผ่นใบรูปรี ปลายใบเรียวแหลม ฐานใบมน ยาวประมาณ 9-11 เซนติเมตร กว้างประมาณ 2.5-4 เซนติเมตร มีก้านใบยาวประมาณ 0.8-1 เซนติเมตร มีหูใบ ลักษณะเป็นเส้น ดอกออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกที่ซอกใบและปลายกิ่ง แกนช่อดอกหักคดไปมา มีต่อมสีเหลืองที่ฐานรองดอก ดอกเป็นดอกสมบูรณ์เพศ กลีบเลี้ยงเชื่อมกันเป็นรูปปากเปิด ปลายแยกเป็น 5 แฉก มีขนรูปดาวปกคลุม กลีบดอกมีแยกกันมี 5 กลีบ สีม่วง ขนาดไม่เท่ากัน โคนกลีบดอกคอด มีขนาดใหญ่ 2 กลีบอยู่ด้านบน และขนาดเล็ก 3 กลีบอยู่ด้านล่าง เกสรเพศผู้

ที่สืบพันธุ์ได้มี 10 อัน และมีเกสรเพศผู้ที่เป็นหมัน 5 อัน รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มีขนรูปดาวปกคลุม มีก้านเกสรเพศเมีย 5 อัน เชื่อมกันที่ยอด ยอดเกสรเพศเมียเป็นรูปกระบอก ผลเป็นแบบผลแห้งแตกมีขนรูปดาวปกคลุม

นิเวศวิทยา : ขึ้นในป่าละเมาะบนสันดอนทราย

การแพร่กระจาย : พบบริเวณ ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง ซึ่งพบได้ทั่วไป

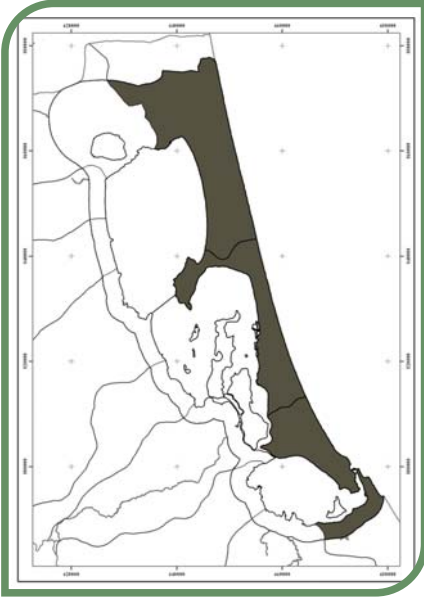

Helicteres hirsute Lour.

พลับพลา

พลาขาว พลองส้ม คอมเกลี้ยง

Microcos tomentosa Sm.

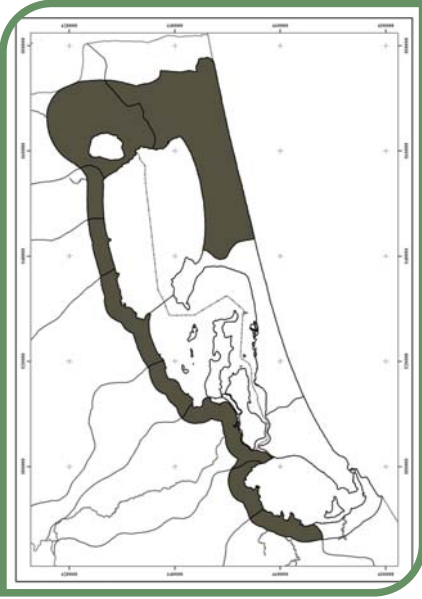
ลักษณะ : ไม้ต้น สูงประมาณ 15 เมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับระนาบเดียว ใบรูปไข่กลับ ยาว 5-15 เซนติเมตร กว้าง 4-8 เซนติเมตร มีขนปกคลุมทั้งด้านบนและด้านล่าง เส้นใบบริเวณฐาน 3 เส้น ชัดเจน ขอบใบเรียบ ช่อดอกยาว 5-15 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงรูปช้อน มีขนปกคลุมด้านนอก กลีบดอก รูปสามเหลี่ยม มีต่อมบริเวณฐานใบ ยาวประมาณ 2 เซนติเมตร กว้างประมาณ 0.5 เซนติเมตร เกสรเพศผู้จำนวนมาก เกสรเพศเมีย 1 อัน รังไข่ทรงกลม ปกคลุมด้วยขน ผลรูปทรงกลม หรือทรงรี ยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร กว้างประมาณ 1 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : บริเวณล้นทรายชายฝั่ง

การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Microcos tomentosa Sm.

ลักษณะ : ไม้ล้มลุก อายุปีเดียว ลำต้นเป็นเหลี่ยม สูง 3-15 เซนติเมตร ทอดเลื้อย ใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม แผ่นใบรูปไข่กลับถึงรูปช้อน ยาวประมาณ 1.5-2 เซนติเมตร กว้าง 0.4-1 เซนติเมตร ปลายใบมน โคนใบสอบเรียวถึงรูปลิ้ม ขอบใบจักกรฟันเลื่อยตั้งแต่กลางใบ แผ่นใบหนา ช่อดอกแบบช่อกระจุก รูปไข่ถึงทรงกระบอก ออกตามซอกใบ เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.5 เซนติเมตร ดอกสมบูรณ์เพศ ทรงรูปปากเปิด เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.1 เซนติเมตร กลีบดอกสีขาว คอหลอดดอกด้านสีเหลืองหรือสีชมพูอมม่วง เกสรเพศผู้มี 2 คู่ ยาวไม่เท่ากัน เกสรเพศเมีย 1 อัน ยอดเกสรเพศเมียบาน

นิเวศวิทยา : พบบนที่ลุ่มชื้นแฉะ บริเวณทุ่งนาและหาดทราย

การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Phyla nodiflora (L.) Greene

พืชใบเลี้ยงเดี่ยว (MONOCOTYLEDON)

ลานพรุ
ลาน

Corypha utan Lam.

ลักษณะ : เป็นไม้ยืนต้นจำพวกปาล์มยอดเดี่ยว สูงประมาณ 5-10 เมตร ใบเกิดเป็นกระจุกที่ปลายยอด ใบเดี่ยวรูปฝ่ามือขนาดใหญ่ ก้านใบยาวกว่าแผ่นใบมากกว่าเท่าตัว โคนก้านใบเป็นจักฟันเลื่อย ก้านใบยาวประมาณ 1-2 เมตร แผ่นใบรูปกลม ขนาดยาว ประมาณ 60-90 เซนติเมตร กว้างประมาณ 80-100 เซนติเมตร ขอบใบแยกเป็นแฉกรูปร่างเป็นแถบปลายแหลม ยาวตามแนวเส้นใบจนเกือบถึงโคนใบ กว้างประมาณ 2.5-3 เซนติเมตร เหยียดตรง ใบแก่จะเหลืองจากปลายขอบใบเข้าสู่กลางแผ่นใบ เป็นลักษณะเด่นที่สังเกตเห็นได้ง่าย ดอกออกเป็นช่อตั้งตรงที่ปลายยอดขนาดใหญ่ ออกดอกเพียงครั้งเดียวในช่วงชีวิตแล้วต้นตาย ช่อดอกแบบ

ช่อเชิงลดมีกาบ แต่แยกสาขาแบบช่อแยกแขนง ดอกขนาดเล็ก สมบูรณ์เพศ กลีบเลี้ยงเชื่อมเป็นรูปถ้วยมี 3 ปลายแยก 3 แฉก กลีบดอกเชื่อม ผลมีเนื้อแบบผลเมล็ดเดี่ยว

นิเวศวิทยา : ขึ้นในที่ลุ่ม ชื้นแฉะ

การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลน้อย และทะเลสาบตอนบน แต่พบน้อยมากแล้ว

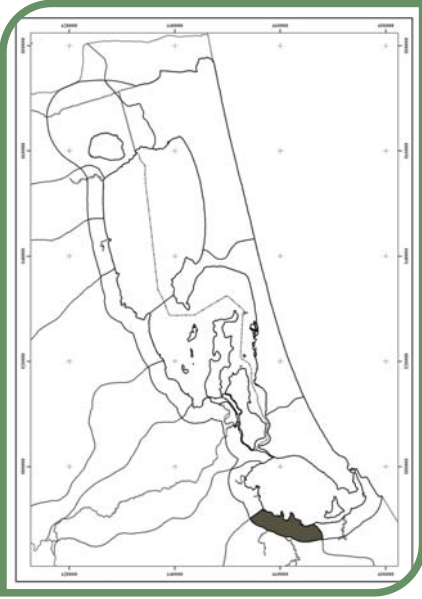
Corypha utan Lam.

ร็อก

ค้อสร้อย จะทัง ซ้อแด

Livistona saribus (Lour.) Merr. ex Chev.

Celon Oak

ลักษณะ : เป็นไม้ยืนต้นจำพวกปาล์มยอดเดี่ยว ลำต้นตรงเรียวยาวสูงประมาณ 10-15 เมตร มีใบเกิดเป็นกระจุกขนาดใหญ่ที่ปลายยอดคล้ายต้นตาล ใบเดี่ยวรูปฝ่ามือขนาดใหญ่ ก้านใบยาวประมาณ 0.5-1 เมตร โคนก้านใบเป็นจักฟันเลื่อย แผ่นใบกลม ขนาดยาว ประมาณ 60-90 เซนติเมตร กว้างประมาณ 80-120 เซนติเมตร ขอบใบแยกเป็นแฉกรูปร่างเป็นแถบปลายแหลมเป็นเส้นแถบแคบยาวตามแนวเส้นใบจนถึงเกือบกึ่งกลางใบ แถบกว้างประมาณ 2-3 เซนติเมตร ห้อยลง ซึ่งเป็นลักษณะเด่นที่สังเกตเห็น ดอกออกเป็นช่อแบบช่อเชิงลดมีกาบขนาดใหญ่ที่ช่อใบช่อดอกห้อยลง และแตกสาขามาก ดอกสมบูรณ์เพศ ขนาดเล็กมาก ผลมีเนื้อแบบผลเมล็ดเดี่ยว

นิเวศวิทยา : ขึ้นในที่ลุ่ม ชื้นแฉะ

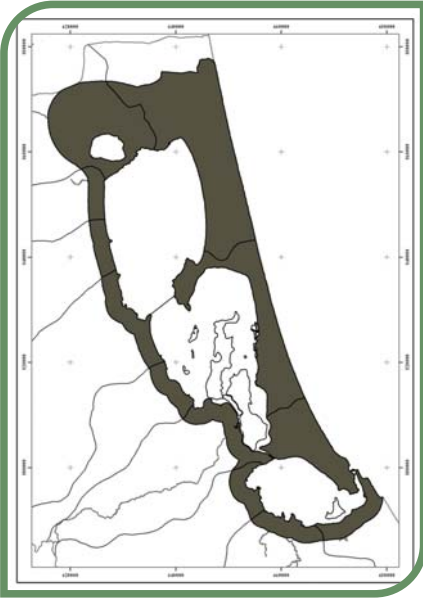
การแพร่กระจาย : พบบริเวณ ทะเลสาบตอนล่าง เป็นปาล์มหายากในปัจจุบัน เคยพบขึ้นเป็นกลุ่มหลายสิบต้นในที่ลุ่ม หรือพุ่ม ริมทะเลสาบในอดีต แต่ในการศึกษาครั้งนี้สำรวจพบเพียงต้นเดียวใกล้กับสถานีรถไฟบ้านดินลาน

Livistona saribus (Lour.) Merr. ex Chev.

ผักปลานนา
กินกุ้งหลวง

Cyanotis axillaris Roem. & Schult

ลักษณะ : ไม้ล้มลุก ลำต้นทอดขนานตามพื้นดิน ใบเดี่ยวออกเรียงสลับ ใบรูปหอก ยาว 2.5-6 เซนติเมตร กว้าง 0.5-0.7 เซนติเมตร ดอกเดี่ยว ออกที่ซอกใบ แต่ละซอกมีสามดอกยาวไม่เท่ากัน กลีบเลี้ยง 3 กลีบ กลีบเลี้ยงวงนอกเชื่อมติดกัน ปลายแยกเป็น 2 แฉก รูปหอกแคบคล้ายเรือ กลีบดอก 3 กลีบ รูปไข่ สีม่วงอ่อน เกสรเพศผู้ 6 อันสีเหลือง มีเกสรเพศผู้ที่เป็นหมันหลายอัน สีฟ้าเข้ม ยอดเกสรเพศเมียเป็นกระเปาะรูปรี

นิเวศวิทยา : พบตามที่ชื้นแฉะทั่วไป

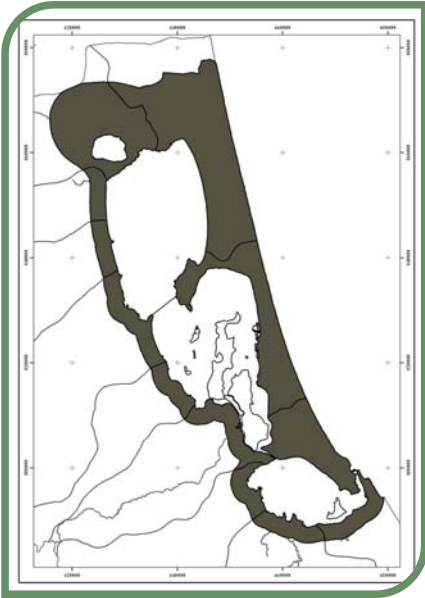
การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Cyanotis axillaris Roem. & Schult

กกสามเหลี่ยม
 หัวกระดาน หัวหิน มะนิวา
 มะเนียว กปรีอ

Actinoscirpus grossus (L.f.) Goetgh. & D.A. Simpson
 Coarse bullrush, Greater club rush

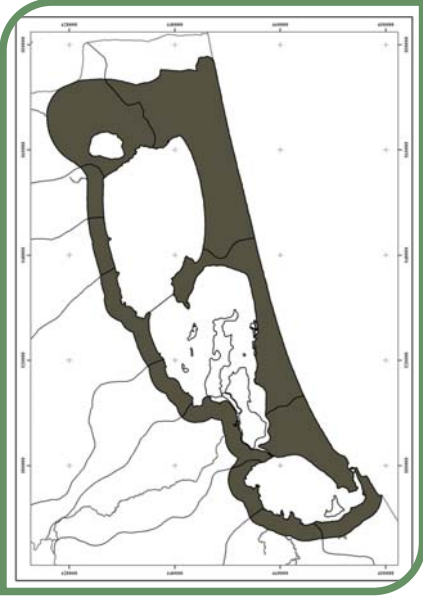
ลักษณะ : ไม้ล้มลุก อายุหลายปี มีเหง้าใต้ดิน ลำต้นแตกเป็นกอ ลำต้นกลมแน่นและอวบน้ำ สูง 1-2 เซนติเมตร ใบรูปแถบ ปลายใบแหลม ยาว 60-170 เซนติเมตร กว้าง 4-5 มิลลิเมตร วงใบประดับคล้ายใบ 3-4 อัน ยาว 10-50 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อประกอบคล้ายช่อซี่ร่ม ออกที่ปลายยอด ยาว 100-150 เซนติเมตร ก้านช่อดอกชั้นแรกมีช่อดอกย่อย 8-14 ช่อดอกย่อย ก้านช่อดอกชั้นที่สองมี 6-9 ช่อดอกย่อย เรียงแบบเวียนสลับ รูปขอบขนานแกมรูปรี หรือ เกือบกลม ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร กาบช่อย่อยรูปรี มีจำนวนมาก เกสรเพศผู้ 3 อัน เกสรเพศเมีย 3 อัน เมล็ดรูปรี ยาว 1-1.8 มิลลิเมตร กว้าง 1 มิลลิเมตร

นิเวศวิทยา : พืชน้ำพบตามหนองน้ำ และที่ราบลุ่มน้ำขัง

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Actinoscirpus grossus (L.f.) Goetgh. & D.A. Simpson

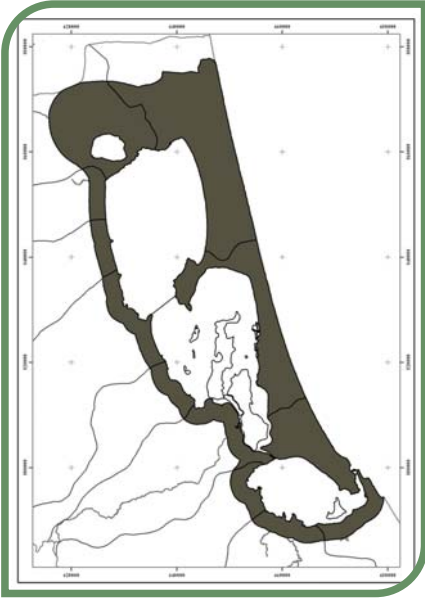
ลักษณะ : ไม้ล้มลุก อายุหลายปี มีเหง้าใต้ดิน ลำต้นแตกเป็นกอ ลำต้นเป็นสามเหลี่ยมหรือกิ่งทรงกระบอก สูง 0.3-1 เมตร ใบรูปแถบ ปลายใบแหลม กว้าง 5-10 มิลลิเมตร ยาว 80-110 เซนติเมตร วงใบประดับคล้ายใบ 3-5 อัน ดอกออกเป็นช่อประกอบเชิงซ้อน ออกที่ปลายยอด ยาว 80-100 เซนติเมตร ก้านช่อดอกชั้นแรกมีช่อดอกย่อย 7-10 ช่อดอกย่อย ก้านช่อดอกชั้นที่สองมี 6-10 ช่อดอกย่อย เรียงแบบซี่ร่ม รูปแถบแกมรูปรี ยาวประมาณ 1 เซนติเมตร กาบช่อดอกย่อยเรียงสลับมี 8-10 อัน เกสรเพศผู้ 3 อัน เกสรเพศเมีย 3 อัน เมล็ด รูปทรงกระบอกแคบ

นิเวศวิทยา : พบในที่ลุ่มชื้นแฉะ

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Cyperus compactus Retz.

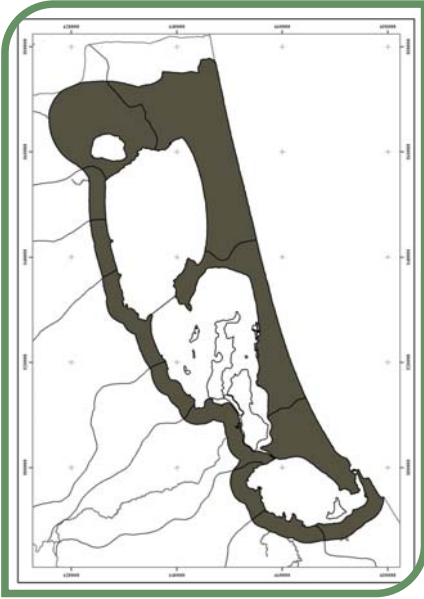
ลักษณะ : ไม้ล้มลุก อายุหลายปี มีเหง้าใต้ดิน ลำต้นแตกเป็นกอ ลำต้นเป็นสามเหลี่ยม สูง 12-20 เซนติเมตร ใบรูปแถบ ปลายใบแหลม ยาว 5-20 เซนติเมตร กว้าง 1-2 มิลลิเมตร ว่างใบประดับคล้ายใบ 2-5 อัน ดอกออกเป็นช่อประคอบแบบซี่ร่ม ออกที่ปลายยอด ยาว 7-13 เซนติเมตร ก้านช่อดอกชั้นแรก ประกอบด้วยช่อดอกย่อย 8-10 ช่อดอกย่อย เรียงแบบนิ้วมือ รูปแถบ หรือรูปหอกแกมรูปขอบขนาน ยาวประมาณ 0.5 เซนติเมตร กาบช่อดอกย่อยเรียงสลับมี 10-14 อัน เกสรเพศผู้ 3 อัน เกสรเพศเมีย 3 อัน เมล็ดรูปทรงกลม มีสันนูนตรงกลาง

นิเวศวิทยา : พบในที่ลุ่มชื้นแฉะ

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Cyperus compressus L.

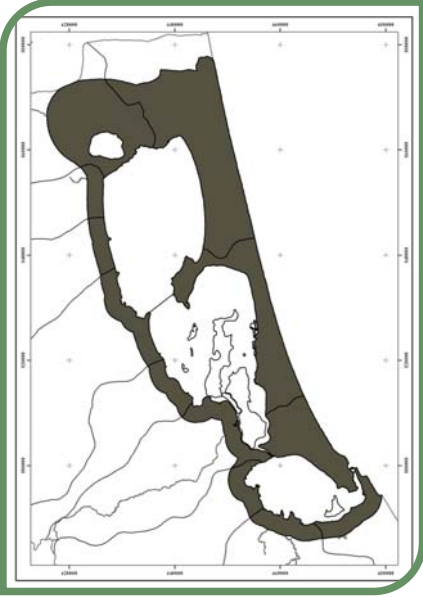
ลักษณะ : ไม้ล้มลุก อายุหลายปี มีเหง้าใต้ดิน ลำต้นแตกเป็นกอ ลำต้นเป็นสามเหลี่ยม สูง 0.6-1 เมตร ใบรูปแถบ ปลายใบแหลม ยาว 60-120 เซนติเมตร กว้าง 4-5 มิลลิเมตร รวงใบประดับคล้ายใบ 3-8 อัน ดอกออกเป็นช่อประกอบแบบซี่ร่ม ออกที่ปลายยอด ยาว 50-100 เซนติเมตร ก้านช่อดอกชั้นแรกมีช่อดอกย่อย 7-10 ช่อดอกย่อย ก้านช่อดอกชั้นที่สองมี 6-10 ช่อดอกย่อย เรียงแบบนิ้วมือ รูปแถบ หรือรูปหอกแกมรูปขอบขนาน ยาวประมาณ 0.8-1 เซนติเมตร กาบช่อดอกย่อยเรียงสลับมี 9-12 อัน เกสรเพศผู้ 3 อัน เกสรเพศเมีย 3 อัน เมล็ดรูปรี รูปไข่แกมรูปรี

นิเวศวิทยา : พบบนที่ลุ่มชื้นแฉะ หรือในหนองน้ำ

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Cyperus digitatus Roxb.

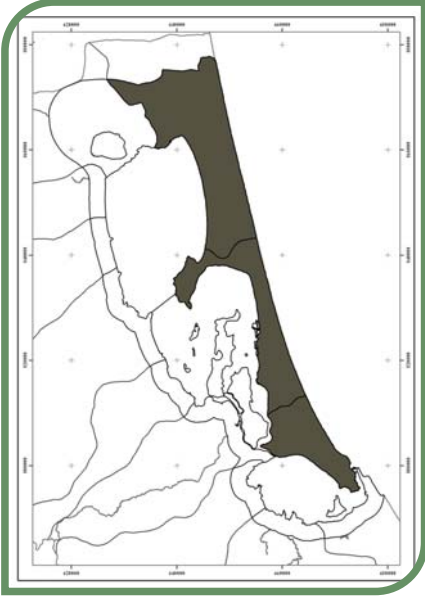
ลักษณะ : ไม้ล้มลุก อายุหลายปี มีเหง้าใต้ดิน ลำต้นแตกเป็นกอ ลำต้นเป็นสามเหลี่ยม สูง 10-50 เซนติเมตร ใบรูปแถบ ปลายใบแหลม ยาว 7-20 เซนติเมตร กว้าง 2-4 มิลลิเมตร วงใบประดับคล้ายใบ 3-6 อัน ยาว 5-20 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อประกอบแบบซี่ร่ม ออกที่ปลายยอด ช่อดอก ยาว 15-20 เซนติเมตร ก้านช่อดอกชั้นแรก ประกอบด้วยช่อดอกย่อย 5-20 ช่อดอกย่อย เรียงแบนนิ้วมือ รูปแถบ หรือ รูปหอกแกมรูปขอบขนานแกมรูปแถบ ยาว 5-10 มิลลิเมตร กว้าง 1-1.5 มิลลิเมตร กาบช่อดอกย่อยเรียงสลับมี 10-15 อัน เกสรเพศผู้ 1 อัน เกสรเพศเมีย 3 อัน เมล็ด รูปรีแกมรูปไข่กว้าง

นิเวศวิทยา : พืชน้ำพบตามหนองน้ำ และที่ราบลุ่มน้ำขัง

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Cyperus pulcherrimus Willd. ex Kunth

ลักษณะ : ไม้ล้มลุก อายุหลายปี มีเหง้าใต้ดิน ลำต้นเป็นสามเหลี่ยม สูง 30-80 เซนติเมตร ใบรูปแถบ ปลายใบแหลม หรือมน กว้าง 1.5-5 มิลลิเมตร ยาว 10-30 เซนติเมตร วงใบประดับคล้ายใบ 2-3 อัน ดอกออกเป็นช่อประคบอบแบบซี่ร่ม ออกที่ปลายยอด ยาว 20-90 เซนติเมตร ก้านช่อดอกชั้นแรกมีช่อดอกย่อย 5-7 ช่อดอกย่อย ก้านช่อดอกชั้นที่สองมี 4-5 ช่อดอกย่อย เรียงเป็นกระจุก ยาวประมาณ 0.5-1 เซนติเมตร เกสรเพศผู้ 3 อัน เกสรเพศเมีย 3 อัน เมล็ดรูปรี รูปไข่กลับแกมรูปไข่กว้าง

นิเวศวิทยา : พืชน้ำพบตามหนองน้ำ และที่ราบลุ่มน้ำขัง

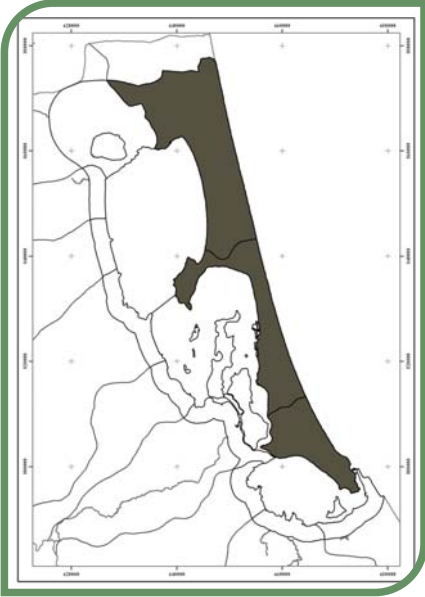
การแพร่กระจาย : รอบทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Fimbrisstylis dichotoma (L.) Vahl

หญ้าหนุตัน
หญ้าหนุ ลำพัน เขียวอ๊ะ

Dianella ensifolia (L.) DC.
Harebell, New Zealand lilyplant,
Umbrella-dracaena, Kikyo-ran

ลักษณะ : ไม้ล้มลุก สูงประมาณ 60 เซนติเมตร ใบเดี่ยวเรียงสลับสองแถว รูปใบแถบแคบ คล้ายหญ้า ยาวประมาณ 30 เซนติเมตร กว้างประมาณ 2.5 เซนติเมตร ฐานใบหุ้มประกบกัน ดอกออกเป็นช่อบริเวณปลายกิ่ง ช่อดอกยาวประมาณ 60 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงสีน้ำเงิน หรือสีขาว กลีบดอกสีขาว ขนาดเท่ากับกลีบเลี้ยง ผลมีเนื้อหลายเมล็ด ทรงกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 มิลลิเมตร

นิเวศวิทยา : บริเวณสันดอนทรายชายฝั่ง

การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

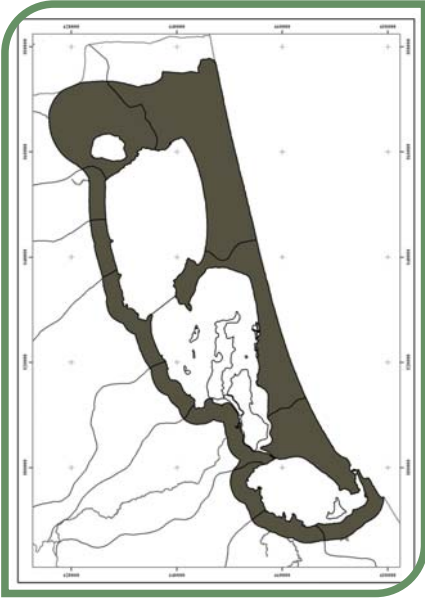
Dianella ensifolia (L.) DC.

สันตะวา

สันตะวาใบพาย สันตะวา

Ottelia alismoides (L.) Pers.

Ducklettuce, Duck-lettuce

ลักษณะ : พืชใต้น้ำ อายุปีเดียว ลำต้นเป็นเหง้า ล้วนอยู่ใต้ดิน ใบเดี่ยวเรียงรอบข้อ ก้านใบสั้นยาวแตกต่างกัน แผ่นใบย่น และค่อนข้างบาง รูปไข่ กว้างแกมรูปกลม หรือรูปหัวใจ ดอกเดี่ยว เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2 เซนติเมตร ออกบริเวณปลายยอด ก้านดอกยาวขึ้นมาเหนือน้ำ กลีบเลี้ยงสีขาวโคนสีเหลือง เกสรเพศผู้ 3-12 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน ผลเดี่ยวขนาดใหญ่ รูปทรงกระสวย เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 5 เซนติเมตร เปลือกนอกมีลักษณะเป็นสันบางๆ คล้ายครีบก้นจำนวน 5-10 สัน ผิวนอกปกคลุมด้วยขนอ่อนสีขาว

นิเวศวิทยา : แหล่งน้ำจืด น้ำนิ่ง ในบริเวณตื้นๆ

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

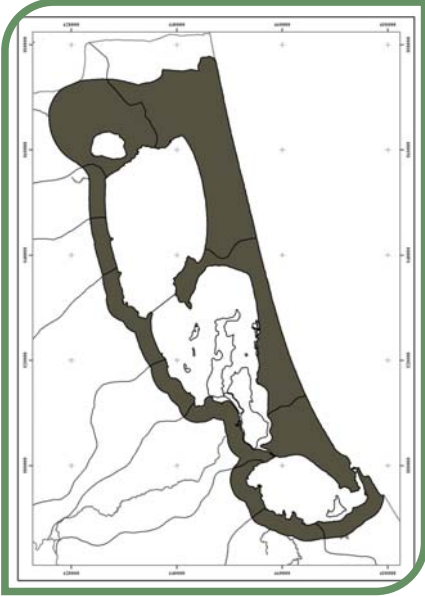
Ottelia alismoides (L.) Pers.

ดองดึง

ดาวดึงส์ คมขวาน ว่านกำมปู

Gloriosa superba L.

Creeping lily, Climbing lily, Fire lily, *Gloriosa lily*

ลักษณะ : ไม้ล้มลุก สูง 0.5-2 เมตร ใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปใบหอกแกมรูปไข่ ปลายใบมีลักษณะเป็นมือเกาะ ยาว (รวมมือเกาะ) 6-12 เซนติเมตร ดอกเดี่ยวออกตรงข้ามใบ กลีบรวม รูปใบหอกแคบ เป็นคลื่น ยาว 4-6 เซนติเมตร สีเหลือง หรือสีแดง หรือมีสีเหลืองบริเวณด้านล่างและสีแดงบริเวณปลายกลีบ เกสรเพศผู้ 6 อัน ก้านชูเกสรตัวผู้ กางออก ติดบริเวณฐานกลีบดอก อับเรณูยาว เกสรเพศเมีย 1 อัน ก้านชูเกสรเพศเมียรูปเส้นด้าย แยกออกตอนปลาย ยอดเกสรเพศเมียแยกเป็น 3 แฉก ผลแห้งแตกตามผนังกัน ยาวประมาณ 2-4 เซนติเมตร เมล็ดสีแดงส้ม

นิเวศวิทยา : บริเวณใกล้แหล่งน้ำ ใกล้ทุ่งนา

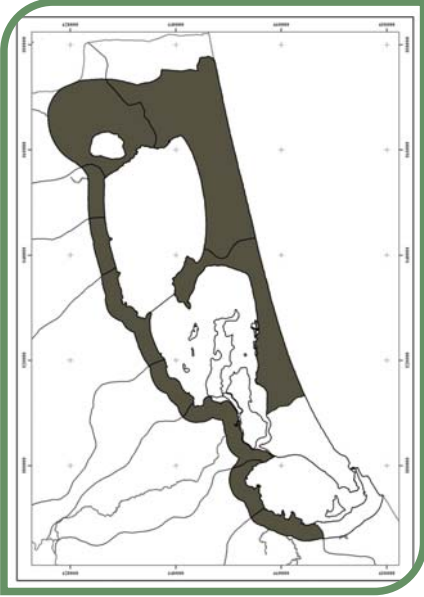
การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Gloriosa superba L.

บอนจีน
ตลปัตรฤาษี

Limnocharis flava (L.) Buchenau
yellow velvetleaf

ลักษณะ : ไม้ล้มลุก อายุหลายปี มีเหง้าใต้ดิน ก้านใบและก้านช่อดอกโผล่ขึ้นเป็นกอ สูงประมาณ 70 เซนติเมตร ภายในเป็นเนื้อเยื่อแฉะแรงคิมา ใบเดี่ยว รูปไข่หรือรูปกลม ยาว 6.5-28 เซนติเมตร กว้าง 3-20 เซนติเมตร ช่อดอกแบบช่อช่อเกิดเป็นกระจุกที่ปลายก้านช่อดอก ประกอบด้วยดอก 3-15 ดอก ที่โคนมีใบประดับรอง เส้นผ่านศูนย์กลางดอกประมาณ 3 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 3 กลีบ สีเขียว รูปกลมถึงรูปไข่แกมรูปกลม ยาว 1.2-1.4 เซนติเมตร กว้าง 1.1-1.2 เซนติเมตร กลีบดอกสามกลีบสีเหลือง บางและร่วงง่าย ยาว 2-2.5 เซนติเมตร กว้างประมาณ 1.5 เซนติเมตร เกสรเพศผู้จำนวนมาก เกสรเพศผู้ บางส่วนโดยเฉพาจะรอบนอกเป็นหมัน เกสรเพศเมียยาว 4.5-6 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : พืชนำเข้าจากอเมริกาใต้ พบทั่วไปตามดินโคลน แม่น้ำตื้นๆ หรือตามที่ราบลุ่มน้ำขังทั่วไป

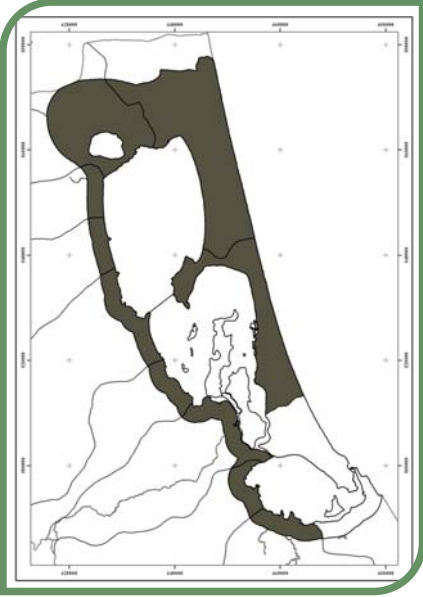
การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Limnocharis flava (L.) Buchenau

กระแจะร้อนปากเบ็ด
กระแจะร้อนดอย

Cymbidium findlaysonianum Lindl.

ลักษณะ : กล้วยไม้อิงอาศัย ไม่มีหัวเทียม ใบเดี่ยวรูปแถบห้อยลง ยาว 13-30 เซนติเมตร กว้าง 2-3.3 เซนติเมตร แผ่นใบหนา มีเหง้าใต้ดิน ช่อดอกแบบช่อกระจุกห้อยลง ยาวมากกว่า 45 เซนติเมตร ออกตามซอกใบ ประกอบด้วยดอกย่อยจำนวนมาก ดอกสีน้ำตาลแกมเหลือง เส้นผ่านศูนย์กลาง 3-4 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 3 กลีบ สีน้ำตาลแกมเหลือง โคนกลีบสีน้ำตาลแดงเข้ม ถึงเลือดหมู รูปหอกแกมรูปไข่กลับ ยาวประมาณ 2.8 เซนติเมตร กว้าง 0.7-0.8 เซนติเมตร กลีบดอก สีน้ำตาลแกมเหลือง โคนกลีบสีน้ำตาลแดงเข้มถึงเลือดหมู รูปขอบขนานแกมรูปไข่กลับ ยาว 2.6-2.7 เซนติเมตร กว้างประมาณ 0.9 เซนติเมตร กลีบปากยาว 2.8

เซนติเมตร ขอบกลีบปากสีขาว ช่วงปลายกลีบมีแถบสีแดงเข้มรูปเกือกม้า เล้าเกสรยาวประมาณ 1 เซนติเมตร กว้าง 0.5-0.7 เซนติเมตร สีแดงเข้มถึงเลือดหมู ฝักยาว 5.5-10 เซนติเมตร กว้าง 1.7-3.6 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : กล้วยไม้อิงอาศัย บางครั้งพบว่าขึ้นเป็นกออยู่บนพื้นดินในสังคมพืชบนสันทรายชายฝั่ง

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

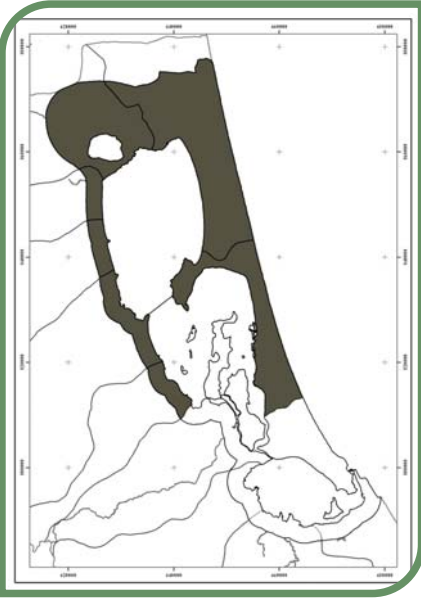
Cymbidium findlaysonianum Lindl.

หวายตะมอย

เอื้องมะลิ นกกระยาง บวบกกลางหา

Dendrobium crumenatum Sw.

Dove Orchid, Pigeon Orchid, Sparrow Orchid

ลักษณะ : กล้วยไม้อิงอาศัย ลำต้นส่วนโคนป่อง เป็นหัวเทียมรูปรี ยาว 8-11 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2 เซนติเมตร ลำต้นส่วนปลายเรียวยาวและแข็ง ใบเดี่ยวรูปรีแคบ ยาว 5-10 เซนติเมตร กว้าง 1.5-2 เซนติเมตร แผ่นใบหนาเหนียวคล้ายหนัง ช่อดอกออกที่ซอกของลำต้นส่วนบนที่ไม่มีใบ ประกอบด้วยดอกย่อย 1-2 ดอก ดอกสีขาว เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2-3.5 เซนติเมตร มีกลิ่นหอม กลีบเลี้ยง 3 กลีบ รูปหอก ยาวประมาณ 2 เซนติเมตร กว้างประมาณ 0.5 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงด้านข้างเชื่อมติดกันเดียวหุ้มเป็นคางเส้าเกสรไว้ กลีบดอกด้านข้างสองกลีบ รูปขอบขนาน ยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร กว้างประมาณ 0.5 เซนติเมตร กลีบปากรูปไข่กลับยาวประมาณ 2.2 เซนติเมตร

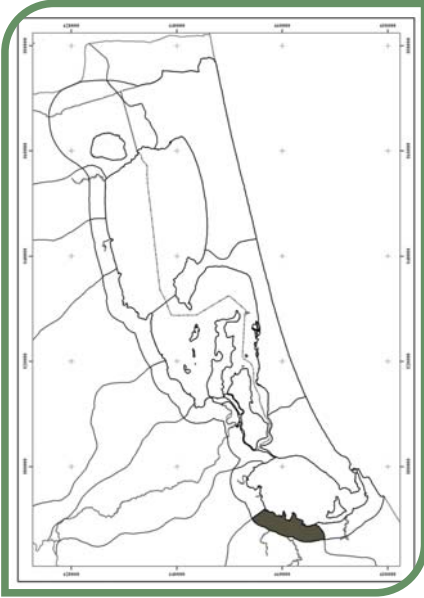
กว้างประมาณ 1.5 เซนติเมตร มีแถบตามยาวสีเหลือง 5 แถบ เส้าเกสรยาวประมาณ 0.2 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : กล้วยไม้อิงอาศัย ดอกบานเพียงวันเดียว บางครั้งพบว่าขึ้นเป็นกออยู่บนพื้นดินในสังคมพืชบนสันทรายชายฝั่ง

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน และทะเลสาบตอนกลาง

Dendrobium crumenatum Sw.

ลักษณะ : ไม้ล้มลุก อายุหลายปี ใบและช่อดอกชูขึ้นเป็นกอ ความสูงรวมช่อดอกสูงได้ถึง 1.5 เมตร ใบเดี่ยวเรียงสลับระนาบเดียว แผ่นใบรูปแถบ แบนในแนวซ้ายขวา ยาวประมาณ 30-80 เซนติเมตร กว้าง 0.5-2 เซนติเมตร ภายในมีเนื้อเยื่อแฉะเรติมา ปลายใบแหลม ช่อดอกแบบช่อเชิงลดปกคลุมด้วยขนยาวสีขาว ประกอบด้วยดอกย่อยประมาณ 30 ดอก ดอกย่อยสีเหลืองหุ้มด้วยใบประดับรูปไข่ ใบประดับยาวประมาณ 2 เซนติเมตร ปลายเรียวแหลม กลีบรวม 4 กลีบ แบ่งออกเป็น 2 วง กลีบรวมวงนอก 2 กลีบรูปไข่ ยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร กว้างประมาณ 1 เซนติเมตร ขอบหยักมนถี่ ปลายกลีบเรียวแหลม กลีบรวมวงในรูปช้อนขนาดเล็กกว่ากลีบรวมวง

นอกเล็กน้อย เกสรเพศผู้มี 1 อัน ที่อับเรณูมีรยางค์ขีดกันเป็นเกลียว 2 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน ยอดเกสรเพศเมียเป็นตุ่ม

นิเวศวิทยา : พบบนที่ลุ่มชื้นแฉะและบริเวณทุ่งนา

การแพร่กระจาย : ทะเลสาบตอนล่าง

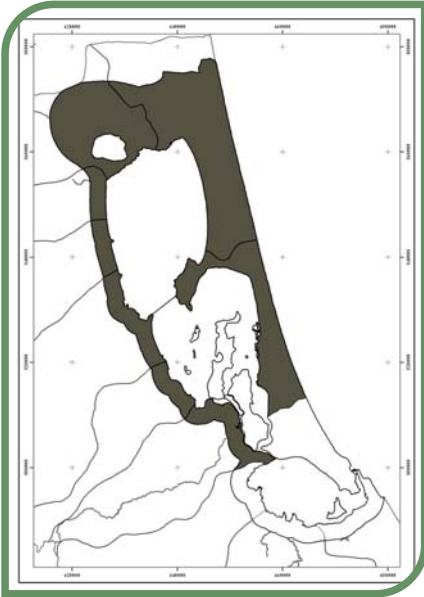
Philydrum lanuginosum Banks & Sol. ex Gaertrn.

อ้อ

อ้อหลวง อ้อใหญ่

Arundo donax L.

Giant Reed, Arundo, Giant reed,
Bamboo reed, Cane, Giant cane

ลักษณะ : ไม้ล้มลุกมี อายุหลายปี มีเหง้าทอด
ขนานอยู่ใต้ดิน ส่วนลำต้นสูงได้ถึง 4 เมตร
ใบเดี่ยว กาบใบหุ้มลำต้น แผ่นใบรูปแถบ ยาว
35-60 เซนติเมตร กว้าง 1.5-3 เซนติเมตร
ลิ้นใบเป็นแถบขน ช่อกระจะขนาดใหญ่ออกที่
ปลาย ยาวได้ถึง 50 เมตร ช่อดอกย่อยยาว
ประมาณ 1.3-1.5 เซนติเมตร ประกอบด้วยดอก
ย่อย 3-4 ดอก ทุกดอกสมบูรณ์เพศ ใต้นดอกย่อย
มีขนสีขาวยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร กาบช่อดอก
2 อัน อันล่างรูปหอกแกมรูปไข่ ยาวประมาณ
4 มิลลิเมตร กว้างประมาณ 1 มิลลิเมตร อันบน
รูปหอก ยาวประมาณ 5-6 มิลลิเมตร กาบล่าง
รูปหอก ปลายมีรยางค์แข็ง ความยาวรวมรยางค์
แข็ง ยาวประมาณ 1 เซนติเมตร กาบบนยาว
ประมาณ 3 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : พบตามลุ่มน้ำขังทั่วไป ลำคลองหรือแหล่งน้ำนิ่งตื้นๆ

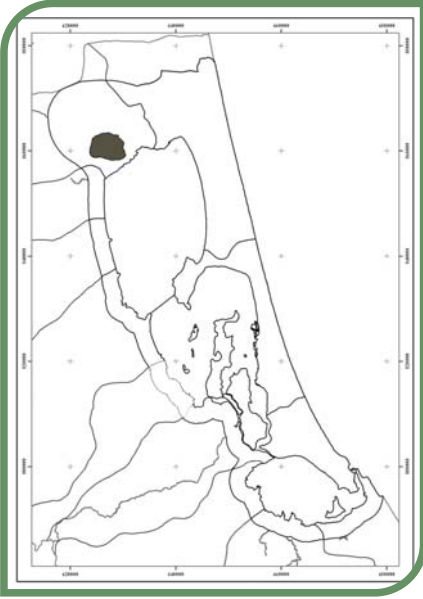
การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน และทะเลสาบตอนกลาง

Arundo donax L.

หญ้าพองลม
 บู่เจ้าลอยท่า

Hygroryza aristate (Retzius) Nees
 Floating grass

ลักษณะ : ไม้ล้มลุก อายุหลายปี มีไหลแข็งทอด
 ขนานไปกับผิวน้ำ บางส่วนชูขึ้นเหนือน้ำ ใบเดี่ยว
 กาบใบพองออกหุ้มลำต้นภายในเป็นเนื้อเยื่อ
 แอแรงคิมา ช่วยในการลอยตัว แผ่นใบรูปสาม
 เหลี่ยมแคบ กว้าง 1-1.5 เซนติเมตร ยาว 5-
 5.5 เซนติเมตร ลิ้นใบเป็นเยื่อ ช่อดอกยาวประ-
 มาณ 7 เซนติเมตร ประกอบด้วยดอกย่อย 18-
 20 ดอก ไม่มีกาบช่อย่อย ดอกทุกดอกสมบูรณ์เพศ
 กาบปลายเป็นรูปไข่แกมรูปหอก ปลายมีรยางค์แข็ง
 มีขน กาบบนรูปหอก มีขนกระจัดกระจาย ดอก
 ย่อยประกอบด้วย เกสรเพศผู้ 6 อัน เกสรเพศเมีย
 1 อัน ยอดเกสรเพศเมีย 2 อัน ผลแบบธัญพืช

นิเวศวิทยา : พบตามที่ลุ่มน้ำขังทั่วไป แหล่งน้ำนิ่งทั่วไป

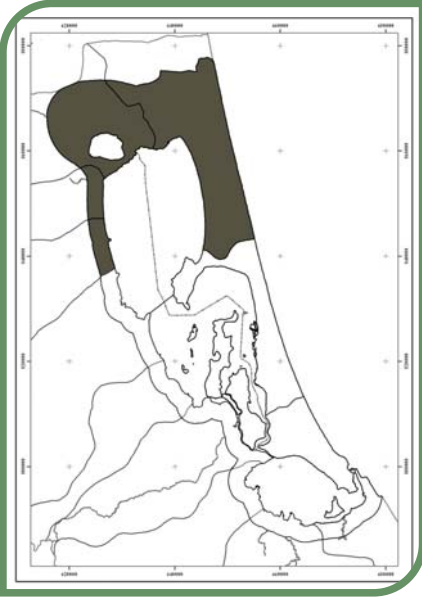
การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลน้อย

Hygroryza aristate (Retzius) Nees

หญ้าถอดปล้อง
หญ้าปล้อง

Hymenachne acutigluma (Steud.) Gilliland
Reed grass, Giant reed

ลักษณะ : ไม้ล้มลุก อายุหลายปี มีไหลขนานกับพื้น ส่วนลำต้นสูงได้ถึง 1 เมตร ใบเดี่ยว กาบใบหุ้มลำต้น แผ่นใบรูปแถบ ยาว 20-35 เซนติเมตร กว้าง 1-3 เซนติเมตร ลิ้นใบเป็นเยื่อ ช่อกระจะออกที่ปลาย ทรงกระบอก ยาว 25-35 เซนติเมตร ช่อดอกย่อยรูปหอกแคบ ยาว ประมาณ 4 มิลลิเมตร กว้างประมาณ 1 มิลลิเมตร ประกอบด้วยดอกย่อย 2 ดอก ดอกหนึ่งเป็นหมัน ดอกหนึ่งสมบูรณ์เพศ กาบช่อย่อย 2 อัน อันล่างรูปไข่ บาง ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร อันบนรูปหอกยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร ดอกย่อยที่เป็นหมันมีเพียงกบล้างลักษณะคล้ายกบช่อย่อยอันบน กบล้างและกบบนของดอกสมบูรณ์เพศมีลักษณะใส เกสรเพศผู้ 3 อัน ก้านเกสรเพศเมีย 2 อัน

นิเวศวิทยา : พบตามลุ่มน้ำขัง หรือแหล่งน้ำนิ่งตื้นๆ

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย และทะเลสาบตอนบน

Hymenachne acutigluma (Steud.) Gilliland

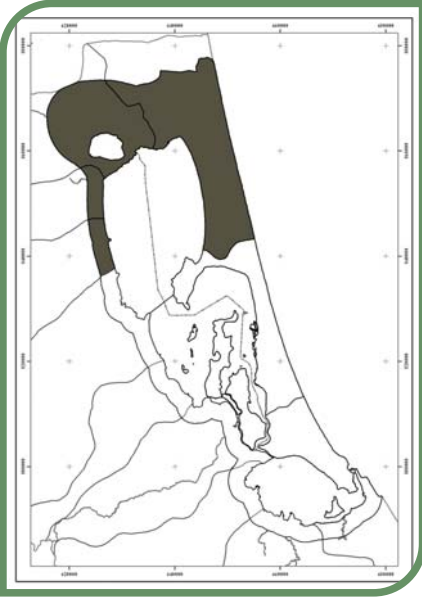
ลักษณะ : ข้าวป่า อายุหลายปี ลำต้นสูงได้ถึง 1.5 เมตร ลำต้นส่วนล่างมีเนื้อเยื่อแฉะแรงคืบมา ใบเดี่ยว กาบใบหุ้มลำต้น เชี่ยวใบรูปเคียว มีขน แผ่นใบรูปแถบ ยาว 45-50 เซนติเมตร กว้างประมาณ 1 เซนติเมตร ลิ้นใบรูปแถบ ยาว 1.5 เซนติเมตร ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ยาวประมาณ 16-20 เซนติเมตร ช่อดอกย่อยรูปขอบขนานหรือรูปขอบขนานแกมรูปไข่ ยาวประมาณ 6-8 มิลลิเมตร ประกอบด้วยดอกย่อยสมบูรณ์เพศ 1 ดอก และมีดอกย่อยไม่สมบูรณ์อีก 2 ดอก กาบช่อดอกขนาดเล็ก 2 อัน กาบปลอกหอกแกมรูปไข่ ยาวประมาณ 1 เซนติเมตร ปลายมีรยางค์แข็งเมื่ออ่อนมีสีแดง ยาวประมาณ 7-10 เซนติเมตร กาบบนเล็กกว่ากาบปลอกเล็กน้อย เกสรเพศผู้ 6 อัน เกสรเพศเมีย 2 อัน

นิเวศวิทยา : ขึ้นปะปนกับข้าวในนา หรือพบตามที่ลุ่มน้ำขัง

การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Oryza rufipogon Griff.

ลักษณะ : ไม้ล้มลุก อายุหลายปี มีเหง้าใต้ดิน ลำต้นเหนือดินแตกเป็นกอ สูงประมาณ 1-1.5 เมตร ใบเดี่ยวขนาดเล็ก รูปแถบ หรือรูปลูกศร หรือรูปหอก ฐานใบรูปเงี่ยงลูกศร ก้านใบเป็นสีเขียว ยาวประมาณ 1 เมตร โคนก้านใบเรียวยาว แผ่นเป็นกาบหุ้มประกบกัน ยาว 10-30 เซนติเมตร กว้าง 2.5-3.5 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อแบบช่อดอกแบบกระจุก ประกอบด้วยดอกจำนวนมาก ดอกย่อยสีม่วงอมน้ำเงิน กลีบรวม 6 กลีบ รูปไข่กลับแกมรูปรี ยาว 1-2 เซนติเมตร กว้าง 0.5-1 เซนติเมตร เกสรเพศผู้มี 6 อัน ยาวไม่เท่ากัน สีเหลืองส้ม 5 อัน และสีม่วงยาว 1 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน ยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : พบบนที่ลุ่มชื้นแฉะ

การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลน้อย และทะเลสาบตอนบน

Monochoria elata Ridl.

ผักตบ

ผักตบไทย ผักโป่ง

Monochoria hastate (L.) Solms

ลักษณะ : ไม้ล้มลุก อายุหลายปี มีเหง้าใต้ดิน ลำต้นเหนือดินแตกเป็นกอ สูงได้ถึง 1 เมตร ใบเดี่ยว แผ่นใบรูปสามเหลี่ยม ฐานใบรูปเงี่ยง ลูกศร ยาว 6-12 เซนติเมตร กว้าง 5-11 เซนติเมตร ก้านใบกลมภายในมีเนื้อเยื่อแฉะแรงคิมา โคนแผ่เป็นกาบหุ้มประกบกัน ช่อดอกแบบซี่ร่ม ออกใกล้แผ่นใบ ประกอบด้วยดอกจำนวนมาก ดอกสีม่วงอมน้ำเงิน กลีบรวม 6 กลีบ แบ่งเป็น 2 วง วงนอกขนาดเล็กกว่าวงในเล็กน้อย รูปไข่แกมรูปรี หรือหอกแกมรูปขอบขนาน ยาว 1-1.5 เซนติเมตร กว้าง 0.4-0.5 เซนติเมตร เมื่อแก่จะบิดเวียนหุ้มผลไว้ เกสรเพศผู้มี 6 อัน ยาวไม่เท่ากัน ลัน 5 อันสีเหลือง และยาว 1 อันสีม่วง เกสรเพศเมีย 1 อัน ยาวประมาณ 1 เซนติเมตร ผลแห้งแตก ยาว 1 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : พบบนที่ลุ่มชื้นแฉะ หรือแหล่งน้ำตื้นทั่วไป

การแพร่กระจาย : ทะเลสาบตอปล่าง

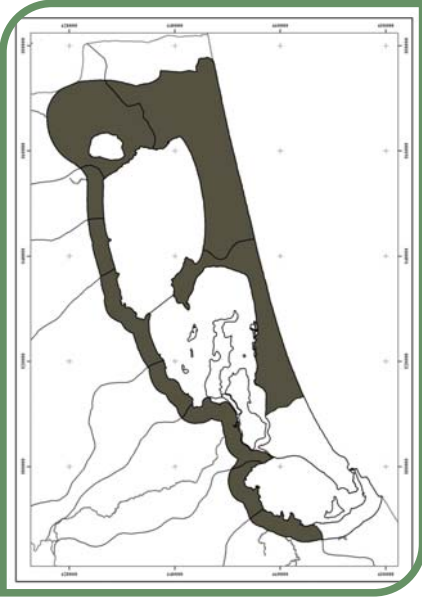
Monochoria hastate (L.) Solms

ผักริ้น

ผักเขียด ชาเขียด

Monochoria vaginalis (Burm.f.) C.Presl ex Kunth

Picherel weed

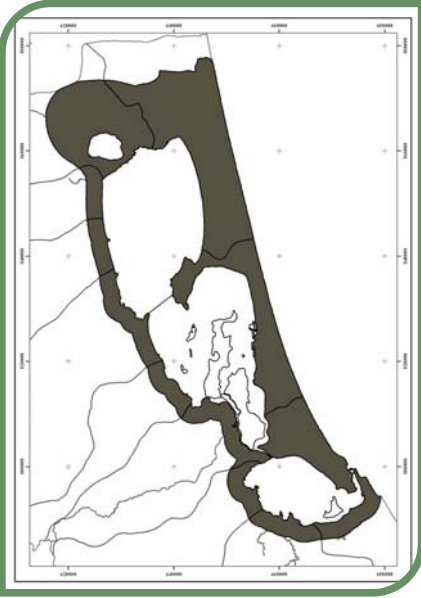
ลักษณะ : ไม้ล้มลุก มีเหง้าขนาดเล็กใต้ดิน ก้านใบและก้านช่อดอกชูขึ้นเป็นกอสูงประมาณ 25 เซนติเมตร ภายในมีเนื้อเยื่อแฉะเรงคิมา ใบรูปหอกแกมรูปแถบ หรือรูปหอกแคบ ยาว 3-4.5 เซนติเมตร กว้างประมาณ 1.5 เซนติเมตร ฐานใบป้านหรือเว้ารูปหัวใจ ช่อดอกแบบกระจจะ มีดอกย่อย 3-6 ดอก ดอกสีม่วงคราม กลีบรวมมี 6 กลีบรวมรูปแถบหรือรูปไข่ กลีบรวมวงนอกแคบกว่าวงในเล็กน้อย ยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร กว้างประมาณ 0.5 เซนติเมตร เกสรเพศผู้มี 6 อันยาวไม่เท่ากัน สั้น 5 อันสีเหลือง ยาว 1 อันสีม่วง เกสรเพศเมีย 1 อัน รูปขอบขนาน

นิเวศวิทยา : พบในที่ลุ่มชื้นแฉะ

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Monochoria vaginalis (Burm.f.) C.Presl ex Kunth

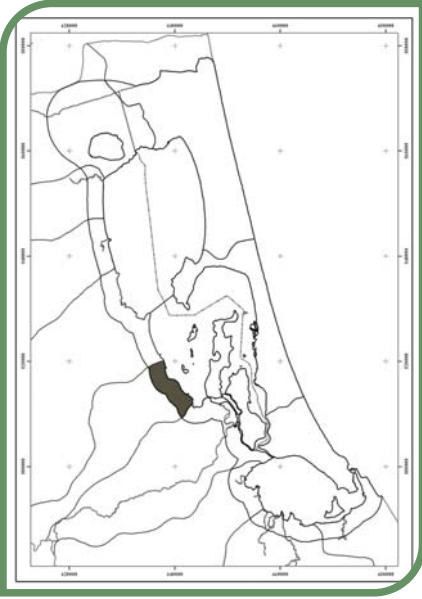
ลักษณะ : ไม้เลื้อย สูงประมาณ 5 เมตร มีหนามขนาดเล็ก กระจายอยู่ห่างๆ บริเวณกิ่ง ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปขอบขนาน หรือรูปรีแกมทอกกลับ ยาว 8-10 เซนติเมตร กว้าง 2-5 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อแบบซี่ร่ม หรือช่อซี่ร่มย่อย ออกจากบริเวณโคนก้านใบ ประกอบด้วย 25-40 ดอก ดอกเดี่ยวขนาดเล็ก แยกเพศอยู่ต่างต้นกัน ดอกเพศเมีย กลีบรวมวงนอกรูปรี หรือรูปไข่กลับ ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร กว้างประมาณ 1.5 มิลลิเมตร กลีบรวมวงในรูปรีขอบขนาน ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร กว้าง 0.5-1 มิลลิเมตร ดอกเพศผู้ กลีบรวมวงนอกรูปแถบ ยาวประมาณ 7 มิลลิเมตร กว้างประมาณ 2 มิลลิเมตร กลีบรวมวงในรูปแถบ ยาวประมาณ 7 เซนติเมตร กว้างประมาณ 1 มิลลิเมตร เกสรเพศผู้ 6 อัน ติดบริเวณฐานกลีบดอก

นิเวศวิทยา : พบในบริเวณพื้นที่เปิดโล่ง

การแพร่กระจาย : รอบทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

Smilax luzonensis C.Presl

ลักษณะ : ไม้ล้มลุก สูง 1.5-2.5 เมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปใบหอกแกมขอบขนาน ยาว 40-50 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อแบบแยกแขนง บริเวณปลายกิ่ง มี 15-25 ดอก กลีบเลี้ยงรูปรี ยาวประมาณ 1.5-2 เซนติเมตร มีขนปกคลุมหนาแน่นด้านนอก เชื่อมติดกันคล้ายระฆังตอนปลาย แยกออกเป็น 3 แฉก แฉกกลีบเลี้ยงเพียงด้านเดียว กลีบดอกสีขาว โคนติดกันเป็นหลอดยาวประมาณ 1 เซนติเมตร เกสรเพศผู้เป็นหมัน 1 อัน เปลี่ยนเป็นกลีบปาก ตรงกลางสีส้มสดตัดออกมาเป็นสีเหลือง มีขนตามแนวขอบกลีบ เกสรเพศผู้ 1 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน รังไข่มี 3 ช่อง ผลกลม มีขนปกคลุม ยาวประมาณ 17-20 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : บริเวณธารน้ำเล็ก ๆ

การแพร่กระจาย : ทะเลสาบตอนกลาง

Alpinia mutica Roxb.

เอกสารอ้างอิง

- กองวิเคราะห์ผลกระทบ. 2522. รายงานการสำรวจเบื้องต้นทางด้านสิ่งแวดล้อมพืชน้ำทะเลน้อย. สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกรุงเทพฯ. หน้า 5-25.
- ธวัชชัย สันติสุข. 2547. พืชถิ่นเดียวและพืชหายากของประเทศไทย. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ประเสริฐ วิทยารัฐ, มนูญ วัลยะเพ็ชร, สวาท เสนานรงค์, อภิสิทธิ์ เอี่ยมหล่อ, นवलศิริ วงศ์ทางสวัสดิ์, วรณศิริ เดชะคุปต์, สวัสดิ์ พันธุ์โอกาส และคณะ. 2538. พืชมังสวิรัติชนิดพื้นฐานประเทศไทยจากทั่วอวกาศ. ด้านสุทธนาการพิมพ์, กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ และมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. 2548. รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เล่ม 2. วิวัฒน์ สุทธิวิภากร และจิตรไชยรัตน์ไชย (บรรณาธิการ). หาดใหญ่, สงขลา. หน้า 1.1-1.6.
- Laongpol, C., Suzuki, K., Sridith, K. 2005. Floristic composition of the terrestrial coastal vegetation in Narathiwat, Peninsular Thailand. *Thai For. Bull. (Bot.)* 33: pp. 44-70.
- Sridith, K. 2002. The remnant of vegetation on a coastal sandbar in Songkhla Province, Peninsular Thailand. *Thai For. Bull. (Bot.)* 30: pp. 49-58.
- Suzuki, K., Laongpol, C., Sridith, K. 2005. Phytosociological studies on vegetation of coastal dunes at Narathiwat, Thailand. *Tropics* 14(3): pp. 230-244.
- Santisuk, T. Chayamarit, K., Pooma, R., Suddee, S. 2006. Thailand Red Data: Plants. Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning. Bangkok. Thailand. 256 pp.
- Tookvinas, S and Sirimontaporn, P. 1988. Ecological properties review of Songkhla Lake in Report of Thailand and Japan Joint Coastal Aquaculture Research project.
- Whitmore, T.C. 1985. Tropical rain forest of the Far East. Clarendon Press. Oxford. UK. pp. 159-160.
- Yokokawa, T.1984. Report on Aquaculture Ground Survey of Songkhla Lake. National Institute of Coastal Aquaculture, Songkhla, Thailand. 44 pp.

ภาคผนวก

พื้นที่สำรวจพรรณไม้ในกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ภาคผนวก

ตารางบัญชีรายชื่อพรรณไม้ในกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

บริเวณที่พบ

Zone 1 = ทะเลน้อย	Zone 9 = ลุ่มน้ำย่อยคลองป่าบอน
Zone 2 = ทะเลสาบตอนบน	Zone 10 = ลุ่มน้ำย่อยคลองพรุષอ
Zone 3 = ทะเลสาบตอนกลาง	Zone 11 = ลุ่มน้ำย่อยคลองรัตนภูมิ
Zone 4 = ทะเลสาบตอนล่าง	Zone 12 = ลุ่มน้ำย่อยคลองอยู่ตะเกกา
Zone 5 = ลุ่มน้ำย่อยคลองป่าพะยอม	Zone 13 = ลุ่มน้ำย่อยฝั่งตะวันออก 1
Zone 6 = ลุ่มน้ำย่อยคลองท่าแนะ	Zone 14 = ลุ่มน้ำย่อยฝั่งตะวันออก 2
Zone 7 = ลุ่มน้ำย่อยคลองนาท่อม	Zone 15 = ลุ่มน้ำย่อยฝั่งตะวันออก 3
Zone 8 = ลุ่มน้ำย่อยคลองท่าเขียด	Zone 16 = ลุ่มน้ำย่อยฝั่งตะวันออก 4

หมายเลข 1 = จากการสำรวจจากสนาม 2 = จากการสำรวจเอกสาร

- ลักษณะวิสัย**
AqF = Aquatic Fern	F = Fern
AqH = Aquatic Herb	G = Grass
Alg = Algae	H = Herb
C = Climber	S = Shrub
CF = Climbing Fern	S/ST = Shrub1shrubby Tree
Cr = Creeper	S/t = Shrub1Tree
CrH = Creeping Herb	ScanS = Scandent Shrub
CrS = Creeping Shrub	ST = Shrubby Tree
EF = Epiphytic Fern	T = Tree
EO = Epiphytic Orchid	TerF = Terrestrial Fern
Ex = Exotic	US = Undershrub

ตารางบัญชีรายชื่อพรรณไม้ในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ลำดับ	วงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อสามัญภาษาอังกฤษ	ชื่อไทย	บริเวณที่พบ											ลักษณะวิสัย			
					Zone 1	Zone 2	Zone 3	Zone 4	Zone 5	Zone 6	Zone 7	Zone 8	Zone 9	Zone 10	Zone 11		Zone 12	Zone 13	Zone 14
ALGAE																			
1	Gelidiaceae	<i>Gelidium pusillum</i> (Stackhouse) Le Jolis		สาหร่ายวุ้น													1	Alg	
2	Porphyraceae	<i>Porphyra vietnamensis</i> T. Tanaka & Pham-Hoàng Ho		จี๋จ่าย													1	Alg	
3	Ulvaceae	<i>Gracilaria tenuistipitata</i> C.F. Chang & B.M. Xia		สาหร่ายพมบนาง				1										Alg	
4	Ulvaceae	<i>Ulva clathrata</i> (Roth) C. Agardh		สาหร่ายไส้ไก่													1	Alg	
PTERIDOPHYTE																			
5	Athyriaceae	<i>Diplazium esculentum</i> (Rrtz.) Sw.	Vegetable fern	ผักกูดขาว				1										AqF	
6	Davalliaceae	<i>Davallia denticulata</i> (Burm.f.) Mett. Ex Kuhn	Toothed Davallia	นาคราษ										1	1	1		EF	
7	Davalliaceae	<i>Davallia solida</i> (G.Forst) Sw	Polynesian Davallia, Lacy Hares-foot	นาคราษ				1	1	1	1	1	1	1	1	1		EF	
8	Isoetaceae	<i>Isoetes</i> sp.	Quillwort														1	AqF	
9	Parkeriaceae	<i>Ceratopteris thalictroides</i> (L.) Brongn.	Horn fern	ผักข่าเขียด				1	1	1	1	1	1	1	1	1		AqF	
10	Polypodaceae	<i>Acrostichum aureum</i> L.	Leather fern	ปรังกะเล	1			1	1	1	1	1	1	1	1	1		AqF	
11	Polypodaceae	<i>Drynaria sparsisora</i> (Desv.) S.Moore		กูดยอก												1	1	1	EF
12	Polypodaceae	<i>Drynaria quercifolia</i> (L.) J.Sm.	Daun Kepala Tupai, Squirrel Hd	หัวคว่ำ				1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	EF	
13	Polypodaceae	<i>Microsorium scolopendria</i> (Burm.f.) Copel.	Wart Fern, Pako	ยายแพรง										1	1			EF	
14	Polypodaceae	<i>Pyrrosia adnascens</i> (G.Forst.) Ching		ผักปึกไก่										1	1	1		EF	
15	Polypodaceae	<i>Pyrrosia longifolia</i> (Burm.f.) Morton.		สะโมง				1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	EF	
16	Polypodaceae	<i>Pyrrosia piloselloides</i> (L.) M.G.Price	Dragon's Scale	เกล็ดนาคราษ				1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	EF	
17	Psilotaceae	<i>Psilotum nudum</i> (L.) P.Beauv.	Whisk Fern	ระเฝ้าปู											1	1	1	EF	
18	Pteridaceae	<i>Stenochlaena palustris</i> (Burm.f.) Bedd.	Paku Hurang, Paku Miding	ลำทำ้ง				1	1	1	1	1	1		1	1		CF	
19	Schizaeaceae	<i>Lygodium flexuosum</i> (L.) Sw.	Big Lygodium, Climbing Fern, Darai Paya, Ribu-Ribu Besar, Ribu-Ribu Gajah	หญ้ายายเกา				1										CF	

ลำดับ	วงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อสามัญภาษาอังกฤษ	ชื่อไทย	บริเวณที่พบ																ลักษณะนิสัย					
					Zone 1	Zone 2	Zone 3	Zone 4	Zone 5	Zone 6	Zone 7	Zone 8	Zone 9	Zone 10	Zone 11	Zone 12	Zone 13	Zone 14	Zone 15	Zone 16						
108	Myrtaceae	<i>Rhodomyrtus tomentosa</i> (Aiton) Hassk.		พรวด						1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	S
109	Myrtaceae	<i>Melaleuca quinquenervia</i> (Cav.) S.T.Blake	Melaleuca, Punktree	เสม็ด	1					1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	S/ST
110	Myrtaceae	<i>Syzygium gratum</i> (Wight) S.N. Mitra	Sea apple	เสม็ดขุ่น																	1	1	1			S/ST
111	Myrtaceae	<i>Syzygium grande</i> (Wight) Walp.		เมา																	1	1	1			T
112	Nelumbonaceae	<i>Nelumbo nucifera</i> Graertn.	Lotus	บัวหลวง	1																					AqH
113	Nymphaeaceae	<i>Nymphaea nouchali</i> Burm. f.		บัวเหียน	1					1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	AqH
114	Nymphaeaceae	<i>Nymphaea lotus</i> L.	water lily	บัวสาย	1					1		1	1		1		1									AqH
115	Ochnaceae	<i>Ochna integerrima</i> (Lour.) Merr.		ตานเหลือง																	1	1	1			S
116	Ochnaceae	<i>Ludwigia adscendens</i> (L.) H. Hara	Creeping waterprimrose	แพงพวย	1					1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	AqH
117	Ochnaceae	<i>Ludwigia octovalvis</i> (Jacq.) P.H.Raven	Willow primrose	พญารากดำ						1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	AqH
118	Ochnaceae	<i>Ludwigia hyssopifolia</i> (G.Don) Exell	Water Primrose	เทียนนา						1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	AqH
119	Olacaceae	<i>Olex psittacorum</i> (Willd.) Vahl		น้ำโจโคร																				1		S
120	Olacaceae	<i>Olea brachiata</i> (Lour.) Merr.		เก็ดฮ่าน																	1	1	1			S/ST
121	Papilionaceae	<i>Centrosema pubescens</i> Benth.		ถั่วสาย						1	1	1	1		1	1	1									ExC
122	Papilionaceae	<i>Crotalaria pallida</i> Aiton	Streaked rattlepod	พังกา																			1			ExS
123	Papilionaceae	<i>Phaseolus semi-erectus</i> L.																			1	1				ExH
124	Pittosporaceae	<i>Pittosporum ferrugineum</i> W.T. Aiton	Rusty pittosporum	สุมนหิน																	1	1	1			S/ST
125	Polygonaceae	<i>Polygonum tomentosum</i> Schrank		เอื้องพืดน้ำ	1					1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	AqH
126	Polygonaceae	<i>Persicaria attenuata</i> (R.Br.) Sojak ssp. pulchra (Blume) K.L. Wilson		เอื้องพืดน้ำช้าง	1						1						1									AqH
127	Polygonaceae	<i>Persicaria barbata</i> (L.) Hara		เอื้องพืดน้ำ	1																					AqH
128	Rhamnaceae	<i>Ziziphus angustifolia</i> (Miq.)	Hatus. ex Steenis	พุทราใบเหลี่ยม								1														ST
129	Rhamnaceae	<i>Ziziphus oenoplia</i> (L.) Mill.		เล็บเหยี่ยว	1	1	1	1	1																	S
130	Rhizophoraceae	<i>Carallia brachiata</i> (Lour.) Merr.	Freshwater mangrove, Carallia	เอื้องพรานางแอ																			1	1	1	T
131	Rhizophoraceae	<i>Rhizophora apiculata</i> Blume		โกงกางใบเล็ก																					1	T
132	Rubiaceae	<i>Catunaregam tomentosa</i> (Blume ex DC.) Tirveng.		มะเค็ด																			1	1	1	S/ST

